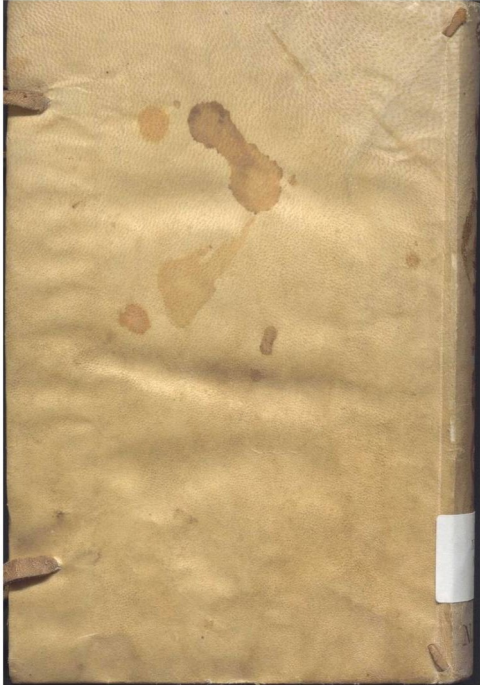

BIG
XVIII-2
MON
pro

N. 31

Cop. 844274

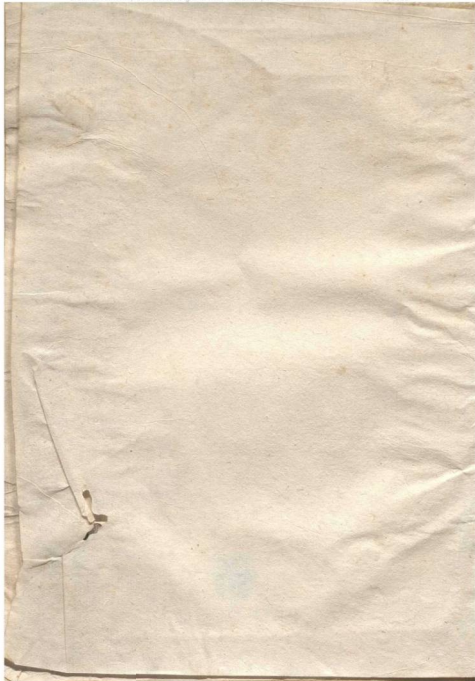
PRO CANTU

ORPHORANC

MINISTERIO DE PROY. ECON.

ALFONSO

PROVINCIA DE ALICANTE

PRO CANTU
GREGORIANO

VNIVERSIS PROVINCIJS
Ordinis Minorum inuncto.

OPUSCULUM

A R. A. P. FR.
THOMA MONTALVO,

LECTORE THEOLOGIAE,
Ex-Diffinitore Generali Ordinis, Provin-
ciarum S. Joseph, & S. Joannis Baptista
Patre, necnon & Granatensis Provinciae
S. Petri de Alcantara Fratrum Minorum
Discalceatorum strictioris Regularis Ob-
servantiae S. P. N. Francisci jam se-
cundò Provinciali Ministro
elaboratum.

GRANATÆ: EX OFFICINA SS^{mae}. TRINI-
tatis, per Lucam Fernandez.

Anno 1731.

PRO CANTU

Non impediās Musicam: ubi auditus non est, non effundas Sermonem, & importunè noli extolli in sapientia tua. Eccli. 32. v. 5. & 6.

Obedite Prapofitis ueſtris, & ſubjacete eis. Ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus ueſtris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes, hoc enim non expedit vobis. Ad Hebr. 13. v. 17.

APPROBATIO Rmi. P. Fr. DOMINICI
 Lofada, Lectoris Jubilati, Archiepiscopatus
 Tolerani Examinatoris Synodalis, Provinciae
 Castellae Regularis Observantiae Ex-Minif-
 tri Provincialis, Ordinis Ex-Secretarij
 Generalis, ac Indiarum Occiden-
 talium Commissarij Gene-
 ralis,

JUSSU N. Rmi. P. Fr. Joannis de Soto, Lectoris
 Jubilati, Catholicae Majestatis pro Regali Coetu
 Immaculae Conceptionis Theologi, ac totius
 Ordinis Fratrum Minorum S. P. N. Francisci Ministrj
 Generalis, &c. Sedulo lustravi, & accurate perlegi
 scriptum: *Pro Cantu Gregoriano Universis Provinciis
 Fratrum Minorum injuncto*, Authore R. Admod. P.
 Fr. Thoma Montalvo Sacrae Theologiae Lectore,
 Provinciae S. Petri de Alcantara Granatenfis PP. Dis-
 calceatorum quondam Provinciali Ministro, ac totius
 Ordinis Ex-Diffinitore Generali, &c. Et quidem certe
 nihil in eo studiosius examinato reperi, vel à regulis
 fidei alienum, vel à morum gravitate devium; sed
cuncta, uti in simili scripsit Sydonius: *Moraliter, levis,*
potenter, elegantè scripta praeibavi, ac praeibata depre-
bendi. (A) In hoc igitur opusculo, parvo quidem quan-
 titate molis, magna certe splendet quantitas virtutis,
 ingentis doctrinae, ac multiplicis eruditionis pondere
 cumulata. In eo etenim cuncta in primis *moraliter*,
 seu ad regulas morum conformiter, documenta, &
 jura, quae Canonica, quae Regularia, quae potissimum
 Franciscanis moribus, & institutis apprime consona,
 ita *levis, potenter, ac elegantè* discussa clauduntur, ut
 merito Authoris sui eximiam magnitudinem aperte
 demonstrent: quippe *Artificis magni est nedium multum
 in exiguo indicasse, sed etiam totum clausisse.* (B)

(A)
 Sydon.
 Apollin. lib.
 5. Epist. 9.

(B)
 Senec. Epist.
 54.

Nec

Nec minus perspicua claritate Authoris gravissimi animi gravitatem ostendit ponderosus modus ipse dicendi, non ea perpolitus oratione circumtonsa, & fucata, quæ juvenilem animum, & aliquid fracti habentem velut ex vultu demonstrat, sed illa aperta, ac virili eloquentiæ sinceritate, quæ ut inquit Magnus Augustinus: *Viros summa auctoritate, planèque Divinos decet, & alios quanto videtur humilior, tanto altius non ventositate, sed soliditate transcendit.* (C)

(C)

D. August.
lib. 4. de Do-
ctrin. Christ.
cap. 6.

Porrò Religiosissimus vir, juxta, ac gravissimus dum quoddam Anonymum scriptum, juvenilis animi, vel ex sua loquela foetum legitime recenserat, cum ipsæ ætates, ipsæ hominum conditiones rectè discriminant loquelas, & ut decantavit Poeta: *Omnia fert ætas, animum quoque.* (D) Ponderosa prudentissimi senis consideratione rem tacitus hinc inde mente versabat, & veritatis zelo ardentissimè succensus pro gravissimis, & sanctissimis legibus dimicare paratus, vel tacere nesciens adhuc tamen loqui nesciebat sinè obedientiæ ductu, & impulsu. Ita ergò senectute quidem dignus apparens, velut alter Eleazarus senectutis eminentia digna conspicuus, præcunte ipso, adolescentulis obedientiæ debitæ exemplum forte relinquit, & juventutis plus justo libertatis jura vindicantis vias omninò declinavit. (E) Ejus verba jure auscultanda veniunt: *Certum sit, quòd canities immutescere nesciat, dum juvenus leges imponere satagit; attamen ut senex in nullo juvenutis seclatur vestigia, non nisi obedientiæ impulsu animum ad causam publicam applicare debet.*

(D)

Virg. Ecg-
log. 9.

(E)

Lib. 2. Ma-
chab. cap. 6.

Nonne in præfentiarū de summa rerū non agitur, pro supremo totius Religionis Capite? Numquid negotium non est pro tuenda debita obedientia jussis tum Religionis Prælati vnicuique, tum supremi Ecclesiæ Capitis, ac Sedis Apostolicæ, quorum mandatis ita submissò animo parere voluit Protho-Parens noster Seraphicus, ut cæcis oculis statim exequerentur Fratres quidquid animæ, ac Regiæ contrarium non foret? Nonne totius Religionis basis, ac primum fundamentum in hac promp-

prompta; ac cæca obedientia situm non est à Sanctissimo Fundatore! (F) Ita certè: igitur pro aris, & focus omnes tenentur pro hac causa publica dimicare. Certo certius id profectò est. At certius, & felicius rem aggreditur anticipata victoria ante pugnam gloriosus, qui non suo, sed superioris impulsu ad id movetur, quippè qui diffuncti corporis instar nullum à se motum elicere possit, sed semper agat superioris impulsu motus, & actus, uti apprimè optimi obedientis graphidem describit Sanctissimus Patriarcha noster. Profectò qui ad pugnam istam scuto obedientiæ protectus, & alieno superioris actus impulsu descendit, victricem animum, vel in senili corpore induet, ac vires, quibus juvèntutis refractariæ impetus potentèr refringer, quem admodum, & Q. Maximus Annibalem juveniliter exultantem patientia sua fregit, & Daretem juvenem Trojadium insulantem Entellus senex devicit. Horum pugnae, ac Historiæ meminit D. Hieronymus, dum & ipse jam senex cunctaretur certamen compulsus inire cum Augustino tunc juvene, & sibi charissimo. (G) Ita pro gravitate rei, & causa veritatis defensandæ justo ardore succensus Doctor Maximus ferventius agebat certam sibi victoriam, vel ante pugnam decantans.

Jure sanè tenetur ad prælium exire, quicumque habet zelum legis, ac in causâ publica sit, & pro Capitali Regulæ præcepto, ac totius Religionis fundamento concertatio, ne eam subeat increpationem, quòd ex adverso non ascendit, neque posuerit murum pro domo Israël; ut staret in prælio in die Domini.

(H) Igitur quasi filij Israël ad pugnam procedere oportet *mente pacifica*, sed quæ sanctæ æmulationis ignem quoque retineat: quia ut eleganter docet S. Gregorius, Spiritu Sancto plenus non est, *qui aut in tranquillitate fervorem æmulationis deserit, aut rursus in æmulationis ardore virtutem mansuetudinis amisit.* (I) Certè quidem Servator noster dum nos ab hominibus cavere monuit, cum simplicitate Columbæ prudentiam Serpentis in primis habere jussit, ut sic cautiores esse

(F)
Chronic.
Seraph. part
6: lib. 2. cap.
19.

(G)
D. Hiero-
nym. Epist.
91. & 92.

(H)
Ezech. 13.

I
T. G. g. in
P. R. 3 part.

effecti hominum calliditates, & futura damna cautius vitaremus, serpentis prudentiam in primis imitando, utpote qui et si *lafa ferantur membra*, caput tamen illæsum servare totis viribus contendit, (J) Quo potissimum Religiosi Subditi monentur documēto inquit ex D. Ambrosio N. Evangelista, ita suum caput servare, & Superioris Obedientiam tenere, ut pro ejus autoritate, & fama propriam vitam, si opus fuerit, fundere debeant. (K) Igitur pro defensione capitis vel columbini animi est commotabile fervere, & adversantium impetere Serpentis instar ira succensi.

(J)
Matth. 10.
(K)
P. Evangelista
ta Momigno
director. ser.
23.

(L)
Virgil. lib. 5.
Æneid.

At nunc pro pace belli pacis victoriam cogitantibus decantare liceat ea Virgilij Carmina, quibus Pater Æneas affectu paterno finem inposuit memoratæ jam pugne Daretis, & Entelli: (L) *Fessumque Daretæ eripuit, mulcens diælis, ac talia fatur.*

Infelix, quæ tanta animum dementia cepit?

Non vires alias conversa que numina sentis?

Cede Deo. Dixitque, & prælia voce diremit.

Severius tamen agendum plures judicabunt, cum cavendum maximè oporteat, ne pessum abeat Religionis structura, dum vltroneas cervices Superioris obedientiæ jugo subdicere à subditis vel in dubium vertitur, dubitatione mora, ubi sine dubio melior est Obedientia cæca. Quid si zizaniorum semina jam sparsa conspiciantur? Nonne illicò colligenda? Ita sanè de jure. At Pater paterno affectu commotus immotus manet atque patienter expectandum satius ducit, ut in se reversi respiciant, veritate jam cognita, qui fortè juvenili ardore nimium fervetes obediætiæ habenas laxare plus æquo satagebant. Nec propterea à vigilantia debita desciscere recensebis, si in memoriam revocas parabolam de zizanijs, quæ licet jam apparuisse visa sint, colligenda tamen noluit pro tunc prudentissimus Agri Rector, quantumcumque inclamarent protinus eradicanda servi fideles, & bono zelo ducti. (M) Præstat equidem aliquando prudenter indulgere, & expectare, ut zizania spontè sua decidant, maximè ubi spes fulget salutis. Nunc

(M)
Matth. 13.

Nunc verò qui habet aures audiendi audiat à Magno Parente Augustino, quid dicat respondens Hieronymo ipsum senili gravitate objurganti: (N) *Fortasse dura, sed certe salubriora verba tua, tanquam Celsus Entelli pertimescam? Cadebatur ille, non curabatur, & ideo vincebatur, non sanabatur. Ego autem si medicinalem correptionem tuam tranquillus accepero, non dolebo. Si verò infirmitas velut humana mea, etiam cum veraciter arguor, non potest, non aliquantulum contristari, melius tumor capitis dolet, dum curatur, quam dum ei parcitur, & non sanatur: hoc enim est, quod acutè vidit, qui dixit, vtiliores esse plerumque inimicos objurgantes, quam amicos objurgare metuentes: illi enim dum rixantur, dicunt aliquando vera, quæ corrigamus, isti autem minorem, quam oportet, exhibent justitia libertatem, dum amicitia timent exasperare dulcedinem. Quæ propter, & si bos, ut tibi videris, lassus senectute fortè corporis, non vigore animi, tamen in arca Domini fructuoso labore defudās: Ecce sum, si quid perperam dixi, fortius fige pedem. Non mihi esse debet molestum pondus ætatis tuæ, dummodo conteratar palea culpæ meæ.*

Actum erit de re ista, & quidem feliciter, si pacato animo Augustini imitatione prudentium seniorum monita, & si fortè dura, salubriora tamen, disciplinata juvenus reverentè excipiat, & ex alienis periculis prudentiam addiscens, Roboami casum caveat, qui derelicto seniorum Consilio Juvenum sequutus fuimer, ac totius Israelis passus est jacturam. (O) Igitur sapientium sanam doctrinam ab Ecclesiastico hauri dicente. *Ne despicias narrationem Presbyterorum sapientium: ab ipsis enim disces sapientiam, & doctrinam intellectus, & servire Magnatis sine querela. Non te prætereant narratio seniorum: ab ipsis enim disces intellectum & in tempore necessitatis dare responsurum.* (P) Jam præmanibus tibi est, & ante oculos tuos observatur apertè conspiciendum veritatis lumen in hoc opusculo, seu enchiridione resurgens, quòd tanquam lux illa in Pharo posita, errantes revocat, & in rectum ducit. Ego qui-

(N)
D. August.
Epist. 15.

(O)
3: Reg. cap.
12.

(P)
Ecclii. cap. 8.

quidem pro hujus libelli coronide; appendendum in coronam censeo sacrum illud ac nobile emblema lucernæ sub crystallo ardenti appositum in signum justæ defensionis pro Ecclesiæ immunitate, cui lemma: *Servat indemnem.* (Q) Igitur scriptum hoc publica luce donandum, necessarium, nedum utile, censeo: Cùm nihil bonis moribus adversum contineat, sed omnia sint saniori doctrinæ consona. Ita sentio: salvo, &c. In hoc Conventu S. P. N. Francisci Matriti, die 28. Martij, ann. 1730.

(Q)
Núñez, Em-
pres. 34.

Fr. Dominicus Lofada.

LICENTIA ORDINIS.

Fr. JOANNES DE SOTO, LECTOR JUBILATUS
Catholicæ Majestatis pro Immaculatæ Conceptionis Regali Congressu Theologus, ac totius Ordinis S. P. N. S. Francisci Minister Generalis, & servuus.

Cum opus, cujus titulus est, *Pro Cantu Gregoriano univrsis Provincijs Fratrum Minorum injuncto*, à R. admod. P. Fr. Thoma à Montalvo Sacræ Theologiæ Lectore Provinciæ nostræ S. Petri de Alcantara Granatensis Ex-Ministro Provinciali, & Patre, ac totius Ordinis nostri Ex-Diffinitore Generali compositum, & à Theologo nostri Ordinis juxta commissionem nostram relectum, & approbatum fuerit, vt typis mandari possit, tenore præsentium facultatem concedimus, & indulgemus, servatis attamen in reliquo cæteris de jure servandis. Datis in hoc nostro Conventu Curia Matritensis, die 12. mensis Aprilis, anno Dñi. 1730.

Fr. Joannes de Soto,
Minister Generalis.

D. M. S. Rmx.
Fr. Didacus de Espinosa.
Secretarius Generalis Ordinis.

JUDICIUM, ET APPROBATIO R. A.
 P. Fr. Andræe Bravo, Lectoris Jubilati, Sa-
 cri Tertij Ordinis de Pœnitentia Regularis
 Observantiæ S. P. N. S. Francisci Bœticæ
 Granatensisque Provinciæ S. Michaelis Ar-
 changeli bis Ex-Ministri Provincialis, &
 Patris Antiquioris, nec non hujus Archie-
 piscopatus Granatensis Exami-
 natoris Synodalis.

Pro Cantâ Gregoriano; universis Provinciis Ordî-
 nis Minorum injuncto, opusculum (ita frons Operis
 hujus exaratur) à R. A. P. F. Thoma Montalvo Lectore
 Theologiæ, Ex-Diffinitore Generali Ordinis, Provincia-
 rum S. Joseph, & S. Joannis Baptiste Patre, Granaten-
 sisque Provinciæ S. Petri de Alcantara jam secundo Pro-
 vinciali Ministro elaboratum; jussuque D. D. Gabrie-
 lis Joseph de Rus & Contreras, Majoris Conchen-
 sis Salmantinæ Universitatis Collegæ, Academico Licen-
 ciatus honore decorati, Archiepiscopatusque Grana-
 tensis Gubernatoris, Provisoris, & Vicarij Generalis
 judicio meo commissum (si cum Mantuano loquar)
legi tanta animi voluptate, quanta luculentia splendet,
quanto amore ejus Authorem prosequutus sum: quin vlllo
modo mihi Religionem injicere possit, quod tantus,
debitus tamen, amor dum vel hoc opus, vel quidquid
ei adversari videtur, coloribus cuique proprijs depin-
gam, judicium meum maculæ suspitionis aspergere
queat: imò potius eò magis eam expurgavit, quo ma-
gis me obstringit, vt mihi commissio muneri cumula-
tissimè respondeam, verèque cum Plinio dicam: Amo
quidem fuisse, judico tamen, & quidem tanto acrius,
quanto magis amo.

Mantuan.
 in Elog. Mi-
 rand.

Plin. in Pa-
 ne gir

Legi, inquam, & absque vlla dilatione perlegi
*Hoc Scriptum à Rmo. P. N. Fr. Joanne de Soto Lecllore
 Jubilato, Majestatis Catholicae pro Regali Cœtu Imma-
 culatae Conceptionis Theologo, & totius Ordinis S. P. N.
 S. Francisci Ministro Generali per Provincias Discalcea-
 torum ejusdem Ordinis evulgari mandatum.* Inscriptio-
 nē hanc dare videtur Autor huic suo Opusculo. Opus-
 culum quidem quantitate molis, virtutis verò, Opus
 tantæ magnitudinis, vt de illo cum Casiodoro dicere
 non verear: *Hic codex utiliter legitur, quando in vno
 corpore diligentia studiosi viri potuit recondi, quod in
 magna Bibliotheca vix praevaleret inveniri.* In perdiffici-
 libus enim de jure, de Regularibus, de Privilegijs, de
 Statutis, alijsque varijs materijs, tam alienis, quam
 domesticis, quæstionibus infinitis, fini tamen Operis
 valdè opportunis, Authorem ejus immisceri video, vt
 ipse cum Ecclesiastè ait, *sect. 17. n. 17.* sed quibus vel
 levisimam notam inurat aliquis, omnino nulla repe-
 rio; quæ harriat, innumera; quibus invideat infinitas;
 quæ summis in Cœlum laudibus efferat, omnia.

Etenim proœmiatur aptè, narrat apertè, pugnat
 acriter, colligit fortiter, ornat excelsè, docendo dum
 delectat, & delectando dum docet; eaque, quæ prius
 quasi per nubem videbantur prospici, tanta elucidati-
 one clarescere facit, vt verè de tanto viro dicam;
 quod Vincentius Lyrinensis de Doctore perfecto aje-
 bat: *Intelligitur te exponente illustrius, quod antea obs-
 curius videbatur.* Cumque scholasticæ Theologiæ ex-
 positivæ, Mysticæ, & Moralis, totiusque generis
 disciplinarum, quasi vas auri solidum, ornatum om-
 ni lapide pretioso illum fortunatum agnosco; in Reli-
 gionisque regimen diu, semperque optatum, totum
 se addere summa cum laude video, pro magnisque
 consultationibus in cella fractum assiduis laboribus
 intueor, dicere cum Seneca, quod hic de Fidias, mini-
 mē subterfugio: *Bonus Artifex, qui de omni materia fa-
 cit optimum, quoa fieri possit.*

Nunc autem mei muneris est dumtaxat oculos
 ab

Casiodor.
 de divin. lect.
 cap. 21.

Vinc. Lirin.
 Proph. No-
 vit. cap. 37.

Senec. Epist.
 82.

ab illo non deflectere circa subjectam materiam : Cujus scopus est, rationibus cujusdam anonymi scripti postillatim satisfacere, quibus earum Author conatur eruditè (est si non sapientèr, quia *sapiens non odit mandata*) Patrum Discalceatorum N. Seraphici Ordinis continere Provincias, ne pro suis Choris Cantum Gregorianum amplectantur, Generalium Superiorum ex Sedis Apostolicæ Oraculo ipsis injunctum. Quibus enucleationibus Author noster, sententiam illam, vt video Divi Joannis Chrysoctomi sequens: *Non oportet quidquam dicere sine testibus, solaque animi cogitatione.* Sapientiam antiquorum exquirat, vt sapiens, quorum testimoniorum vsu tempestivo, & translatione ad apicem exacta venit in oculos, non à canalibus lacris, aut profusis hiulcis, sicut scriptor anonymi, guttatim emendicasse, sed fluentia à fontibus ipsis ebibisse: Unde meritò dicere valet Author noster, quod S. Cassianus videtur dixisse: *Non quedam propriè mea, leuique proferam, sed quacumque clarorum, Beatorumque Patrum prata peragens de illorum roseto Collegi, quorum rose mundum suavi fragrantia replent.* Quibus omnibus enucleationes prædictæ diem, ac noctem ita dividunt, lucemque veritatis (etiam apud inscium) tantò nitescere faciunt, vt anonymum scriptum coram illis, veluti coram sole nebula evanescit. Jure igitur enucleatori huic dicere possum illud Regij vatis: *Mirabilia testimonia tua, ideo scrutata est ea anima mea. Declaratio sermonum tuorum illuminat, & intellectum dat parvulis.*

Eccles. 33:

Chrysoct.
in Psal. 95.

S. Cæsar.
in init. Decal,

Psal. 118.
v. v. 97. 98.

Cæterum cum anonymi scriptum in gladium evaginatum incumbere, telisque suis se opprimere, adductis pro se testimonijs ferè omnibus contra producentem aperte comprobantibus, animo pertracto, minime hoc illum animadvertere miror. Disciplinarum ornamentis instructum esse non dubito, ingenijque acumine florere, credo: Cur ergò tantam interfectionem non sensit, & ejusque gladiatorum acies non vidit? *Levitatem* verò jam ferè hanc meam admirationem

per-

percipio; dum clarissimum meum divum Antonium de Padua mihi dicentem audio: *Non enim videbis, nisi obediens fueris. Obedias ergo affectu cordis, & videas serm. Dom. oculo contemplationis.* Cæcitas enim promptæ obedientiæ nos illuminat, visumque infert legitima consequentia. *Vade, lava in natoria filio,* dixit Cæco illi Joann. 9. Christus Jesus. Cæcus autem auditu auris obedivit v. 8. *Non contradixit,* ait D. Chrysostomus; *neque cogitavit apud se ipsum, lutum solet magis excæcare, multoties laxi in filio, & in nullo sum adjutus, si quam virtutem haberet, præsens utique curasset, sed simpliciter obedivit.* Notetur ideo illatio illa, quam efficit Divus Joannes ex illa prompta, & cæca obedientia: *Abijergo, & laxit, & venit videns.*

Sed quæro nunc: Scriptor ne anonymi perfectam obedientiam abjecit? Revera quisque, ita hoc esse, reperiet, si obedientiam cæci illius quoad omnia præoculis habens, scriptum anonymum discutiat, verbaque illa Divi Laurentij Justiniani auribus percipiat: *Sunt namque multi, qui post præcipientis imperium plures faciunt questiones, & sæpè ingeminant unde hoc venerit? Quis hoc dederit consilium? Propter quod oritur murmuratio, excusatio, simulatio impossibilitatis, advocatio amicorum, contra quos per Prophetam loquitur Dominus: In auditu auris obedivit mihi, ut ostenderet, vno, eodemque momento obedientiam simplicem, & audisse præcipientis imperium, & obsequium perfecisse.* Hoc videtur voluisse Moysen in obedientia Populi Israël, quando, ad illum deferens legis præcepta, dixit: *Attende, & audi Israël.* Ex Græco legitur: *Tace, & audi:* prius enim exigit in obediente animum tacendi, & postea audiendi, ut ita mandatum accipiat, ut audiat, & non respondeat; unde talibus verbis Divus Hieronymus utrens perfectam obedientiam sic suadet: *Credas salutare quidquid ille præceperit, nec de Majorum sententia iudices, cuius officium est obedire, dicente Moysæ, Tace, & audi Israël.*

Nec aliter obedire docuit S. P. N. Franciscus, cum

S. Anton.
de Padua,
serm. Dom.
12. post Trin.
Joann. 9.
v. 8.

D. Laurent.
Justin. hb.
deligno vitæ,
cap. 2.

Deuter. 27.
num. 9.

D. Hieron.
ad Rustic.
Epist. 4.

cum enim ab illo aliquando quaereretur, quis esset verus obediens judicandus: *Tolle*, inquit, *corpus exanimae, & ubi placuerit pone. Videbis non repugnare motum, nec murmurare situm, non reclamare dimissum. Sic verus obediens est, qui cur moveatur non iudicat, ubi loquatur non curat, et transmutetur non instat.* Quia propter quemdam inobedientem Fratrem, ut Pisanus refert, omnibus spoliari vestibus iussit, in aliam conjici foveam, & humari: cui cum jam solum caput inhumatum remaneret, accedens Pius Pater dixit: *Es ne mortuus, Frater? Es ne mortuus?* Cui ille inobedientiae poenitens respondit: *Ita, Pater jam mortuus sum. Surge*, inquit Seraphicus Pater, *si verè mortuus es, & Pralato tuo, sicut debes, ad nutum illius obédito, nec praecepto in aliquo repugnes, sicut nec homo mortuus in aliquo contradicit. Mortuos, non vivos, ego meos volo seclatorem.*

Nec minus superioris nutui motigeros fuisse, videmus, primitivae Ecclesiae viros tempore Apostolorum. Eorum enim Actis cap. 10. legimus, Cornelium ad Petram verba haec fuisse loquutum: *Omnes nos in conspectu tuo adsumus, audire omnia, quae tibi praecepta sunt à Domino.* Et capite sequenti, cum de receptione Gentium ad Sacrum Baptisma discoperassent adversus Petrum fratres, qui in Judaea erant, (ait sacer Textus) *His auditis*, scilicet, quae loquutus est Petrus, *tacuerunt, & glorificaverunt Deum dicentes, ergo & Gentibus poenitentiam dedit Deus ad vitam.* Optime quidem: quia loquente Petro, & praecipue de Ecclesiae aedificatione, alterius hominis non est, nisi tacere, inentemque verbis Petri subdere, & Deum glorificare. Non enim alterius est, quam Petri, seu ejus successoris, ut constat ex ipsa, vox Rmi. P. N. Ministri Generalis usum Gregoriani Cantus praecipientis; neque de re alio, nisi qua aedificatur Ecclesia: nam ut ait Magnus Patens Augustinus: *Domus Dei cantando aedificatur.* Ergo hac voce delapsa, & audita, & nobis non licet, nisi obmutescere, Cantuque praeepto Deum glorificare, cantantibus ei canticum novum, beneque psallentibus.

Pisan. lib. 1.
conf. cap. 12.

Pisan. lib. 2.
conf. cap. 5.

Act. cap. 10.

Act. cap. 11.

D. August.
ser. 20. de
verb. Apost.
cap. 1.

sibus in vociferatione. Nec ob hoc dico, *cantum simplicem*, qui vulgò *Medio Tono* nominatur, non esse absolute bonum, dico tamen, bonum esse non posse, jam eo, vt antea, vti ob circumstantiam tanti præcepti, quod ita claret, vt probatione non indigeat.

Ritè verò esse præceptum Cantum Gregorianum, præterquàm, quod omnibus opere hoc attractis plusquam satis suadetur, firmat etiam proprietas essentialis ipsius Cantus: *Cantus est sonus formatus*, ita definit Cantum Divus Augustinus, lib. 13. confes. cap. 29. vbi legenti patebit, loqui de forma regulis artis constructa cantu quidem simplici, seu non formato, qui vulgò *Medio Tono* vocatur, communiter in Ecclesia puræ preces, Collectæ, & Oratio Dominica Canuntur, Unde (V. P. Roberti Belarmini sunt sequentia verba) *que propriè Canuntur in Ecclesia non sunt puræ preces, sed Hymni, & Psalmi, quibus Dei laudes continentur. Quæ autem sunt puræ preces, & collectæ, & oratio Dominica non tam canuntur, quàm clara voce distinctè pronunciantur, & cum aliqua vocis inflexione, quæ indicat supplicantis affectum.* Ecce Cantum formatum solummodo esse propriè Cantum, Cantumque non formatum, seu simplicem propriè Cantum non esse: Cum ergo per Cantum Ecclesia ædificetur, vt verbis supra relatis ait Augustinus; longè aptior erit ad hanc ædificationem Cantus Gregorianus, qui formatus est, quia proprius, quàm Cantus simplex, seu non formatus, quia improprius. Quid igitur est, simplicem Cantum auferre, licèt bonus sit, Cantumque Gregorianum præcipere, qui melior est, nisi ad Dei honorem, proximorumque salutem totum se effundere, cui hoc munus est commissum, *vt qui iustus est, iustificetur adhuc, & Sanctus sanctificetur adhuc?*

Jure ergo Cantus Gregorianus præcipitur. Cumque adhuc aliquem, vel aliquos à Cantu hoc dissentire contradicentes videatur; non nudè, bonum esse, beneque præcipere, qui præcipit respõdeat, quod calumniari, vel saltim contemnere queant; sed optimè jubeat, omni:

D. August.

lib. 13. conf.

cap. 29.

Belarmin.

to. 3. lib. 3. c.

17. col. 125.

lit. C.

Apoc. 22.

omnibus hoc opus notum fieri, vestigijs quidem insi-
tens Jesu Domini nostri, qui cum Principes Sacerdo-
tum, & Scribæ, agrè ferentes, pueros magnis vocibus
canere: *Hosanna Filio David: Benedicere qui venit in*
nomine Domini, indignati fuissent, dixit eis: *Nunquam*
legistis, quia ex ore infantium, & lactentium perfecisti
laudem? Ubi ait Hugo Cardinalis: *Non respondet unde*
calumniari possent: non enim dicit, faciunt bene, quia me
laudant, sed verba puerorum testimonio Sacræ Scripturæ
confirmat. Testimonijs enim plurimis Sacræ Scripturæ,
Sanctorum Patrum, Doctorumque celeberrimorum
doctrina, & luculentissima eruditione Cantus Grego-
riani utilitatem, ejusque præcepti rectitudinem, & va-
lorem, debitam necnon ei obedientiam ita subtilitè,
solideque hoc opus roborat, atque confirmat, vt ejus
Authorem, non minori claritate videtur posse dicere:
Aperi os meum, & attraxi spiritum: Est enim in illo
(cum Casiodoro me loquente) Spiritus intelligentiæ,
subtilis, disertus, incoinquatus amans bonum. Sed quid
mirum? Cùm notatur causalitas illa: *Quia mandata tua*
desiderabam.

Quam obrem, & quia in hoc opere jota vnum,
aut vnus apex non præterit à lege, illud Prelo dignum
existimo, & sine mora in lucem prodire, deprecor, vt
ejus proficua lux luceat omnibus, qui sunt in domo,
Deoque efferantur laudes, vt oportet, meritò salutiferæ
obedienciæ: *Melior est enim obedientia, quam vitium:*
quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare: &
quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Judicium dedi
de hoc opere minimè ab illo Senecæ recedens: *Lauda*
parcè, vitupera parcius: testimonium veritatis, non ami-
citiæ reddas. In hoc Granatensi Conventu Sancti Anto-
nij Abbatis, die 30. mensis Junij, anno Domini
1730.

Mattb. 21.

Hug. Card.
hic.Psal. 118:
v. 99.Casiod. de
div. n. lect. c.

7.

1. Reg. cap.
15.Senec. Epist.
44.

Fr. Anárgas Bravo.

LICENCIA DEL ORDINARIO.

NOs el Lic. Don Gabriel de Rus y Contreras, Colegial Huesped en el Mayor de Cuenca, de la Universidad de Salamanca, Provifor, y Vicario General de este Arçobispado, por el Illmo. Señor Don Francisco de Perea, mi Señor, Arçobispo de Granada, del Consejo de su Mageftad, &c. Por la presente damos licencia, para que se pueda imprimir el Tratado; que se intitula: *Opusculum pro Cantu Gregoriano*, que se ha escrito por el M. R. P. Fr. Thomàs de Montalvo, Provincial actual de esta Provincia de San Pedro de Alcantara en su Convento de Señor San Antonio de Padua, Religiosos Descalços de Señor San Francisco de esta Ciudad; atento à que por la Censura puesta por el M. R. P. Fr. Andrès Bravo, Lector Jubilado, Padre de Provincia del Orden Tercero de Penitencia de Señor San Francisco, en su Convento de Señor San Antonio Abad de esta Ciudad, y Examinador Synodal de este Arçobispado, consta no contener cosa alguna contra los Myfterios de nuestra Santa Fè Catholica, buenas, y loables còstumbres. Dado en Granada en tres dias de el mes de Julio de mil setecientos y treinta años.

*Lic. Don Gabriel
de Rus.*

Por mandado del Señor
Provifor.

Felix Diaz Rabanal,
Not.

GENSURA R. A. P. Fr. EMMANUELIS
 Velasco, Lectoris Jubilati, & in alma Pro-
 vincia Granatensi Fratrum Minorum
 Regularis Observantiæ S. P. N. Fran-
 cisci Ex-Ministri Provin-
 cialis.

Gravissimi pariter literatissimi, ac subtilissimi ad-
 modum R. P. Fr. Thomæ Montalvo Sacræ
 Theologiæ Lectoris, Ex-Diffinitoris Generalis Ordini-
 nis, Provinciarum S. Joseph, & S. Joannis Baptistræ Pa-
 tris, Granatensisque Provinciæ S. Petri de Alcantara
 jam secundo Provincialis Ministri *Opusculum pro Can-
 tu Gregoriano Universis Provinciis injuncto*, sedulo
 mentis obtutu, hilarique cordis affectu legi, perpen-
 di, ac majori conatu paucitati meæ possibili attentè
 perlustravi, ac vidi jussu, & facultate D. D. Leonardi
 de Vivanco Equitis Ordinis de Calatrava Re-
 gij Consiliarij in Regali Granatensi Senatu, Judicis-
 que pro impresionibus in hoc Granatensi Regno.

Opus quidem ex omni parte, meo judicio, per-
 fectum, atque numeris omnibus absolutum censeo, &
 quod de illo affirmari valeat, quod de alio Divus Cy-
 prianus: *Habent enim opera linguam suam, habent suam*
facundiam, etiam tacente lingua legentis; nam in eo scri-
 bit, & loquitur noster Author, vt expertus, & floridissi-
 mus in omni facultate, & scientia vi, & pondere tam
 rationum, quàm authoritatum gravi; facundia, & elo-
 quentia summa; ingeniositate, & humilitate maxima,
 vt de erudito scriptore desiderat Angelicus Præceptor
 dicens: *Ille Magister, & Præceptor, cujus mens ingenio-
 sa, humilis scientia, eloquentia, & docendi gratia*; nam
 ex isto pluribusque alijs nostri Authoris doctis, & dig-
 nis operibus intuetur, & contestatur, esse Magistrum,
 ingeniosum valde, doctissimum cum humilitate, admo-
 dum eloquentem absque confusione ænigmatum, pe-
 ritif-

Cypri.

Opusc. de
 eru. Pr. lib. 5.
 cap. 2.

ritissimum ad docendum, peracutumque potius ad nos
 dos perfidiciles difacultatam conculcandum, & in-
 fringendum.

Nonius in
 Dyonif. lib.
 13.

De alio celebri præceptore loquebatur Nonius
 in Dyonisium, dum methaphoricè dixit, quod de
 nostro erudito Authore verificatur: *Pro hasta os promp-
 tum, sermonem pro gladio, pro clypeo vocem*; nam cum
 scopus hujus materiæ sit, rationibus cujusdam anony-
 mi scripti postillatim satisfacere, quibus earum Author,
 immemor altissimæ suæ obedientiæ (aliquando enim
 bonus dormitat Homerus) conatur, & intendit Patrum
 Discalceatorum N. Seraphici Ordinis continere Pro-
 vincias, ne pro suis Choris Cantum Gregorianum
 amplectantur, Generalium Superiorum præcepto, ac
 Sedis Apostolicæ Oraculo ipsis injunctum, & manda-
 tum, N. R. Author tanquam verus obediens, Ecclesiæ,
 ac Religionis filius plenus zelo, amore, & dilectione
 suæ Professionis, ac Regulæ, tanquam fortis armatus,
 indutus, & vndequaque circumdatus hasta, clypeo, &
 gladio obedientiæ, & reverentiæ, qua specialiter ob-
 strictus est verus Frater Minor erga decreta, & Oracula
 Domini Papæ Ecclesiæ vniuersalis capitis, mandata,
 atque præcepta Ministrorum, ac Superiorum Religionis
 nostræ, vt expressè jubet, facit, & docet Seraphicus
 Pater ajens: *Frater Franciscus promittit obedientiam, &
 reverentiam Domino Papæ Honorio, ac Successoribus ejus
 Canonicè intrantibus.* Et postea: *Præcipio firmiter, vt
 obediant suis Ministris in omnibus, quæ promisserunt Do-
 mino observare, & non sunt contraria animæ suæ, & Re-
 gula nostra.* Rationibus nimis vrgentibus, & eruditis,
 verbisque efficacibus (nam efficax, & vivus sermo Dei,
 & penetrabilior omni gladio ancipiti) destruit penitus,
 & dissolvit levia anonymi scripti argumenta, quæ à
 recto tramite obedientiæ, perfectionisque Evangelicæ
 observantiæ maximè avertuntur.

Cap. I. suæ
 Regule.
 Cap. 10.

Matth. 16.

*Si quis vult post me venire, abneget semet ipsam,
 &c. Quod intelligunt, & communiter exponunt facti
 interpretes inconcussè adstruendo perfectionem hujus
 Con-*

Consilij Evangelici stare in denegatione, & abnegatione proprij iudicij, propriæque voluntatis, & sic perfectius obserbabit illud, ac semetipsum proprius, vel perfectius negabit, qui suum proprium iudicium, propriumque dictamen, suum proprium velle, & suum proprium nolle magis, ac magis abnegaverit.

Qui non renunciat omnibus, quæ possidet, & perdit animam suam, non potest meus esse discipulus, ait Lucas: Quod intelligit noster Antonius Paduanus sic: Ille renunciat omnibus, quæ possidet, & perdit Corpus suum; qui se ipsum totum præbet ad obedientiam in manibus sui Prælati. Non autem sic, qui ex toto corde suo, ex tota anima, & mente sua, omnibusque viribus suis extollitur ad inobediendum in Prælatum, & præceptum.

Pro verò obedienti ponit exemplum Seraphicus Pater noster: Vidi, inquit, multoties cæcum quemdam, qui non habebat, nisi caniculam pro duce itineris sui: Canicula quocumque ducebat, sequebatur, ad illius ductum ambulabat, viæ, vel itineris hujus, vel alterius rationem non flagitabat à duce: si præibat per petrosa, sequebatur, si per plateas, & planas, comitabatur, si ad Templum ducebat, orabat, si domos introibat, elemosynas petebat; ita vt omnia pro caniculæ ducens voluntate faciebat, nec aliquò sine illius ductu pergebat. Talis esse debet verus, ac perfectus obediens, exponit noster Antonius Paduanus: ad obediendum expedit esse cæcum, oculos in obsequium Prælati claudere, & vt de præceptis nec vellit, nec valeat discere, nisi quod præcipitur, humiliter, & promptè complere, quocumque Prælati præceptum, vel voluntas præcedit, sequi, in via, & petrosa pro obedientiæ merito hilaritè pergere, ac si per plana ambulare. Non præcepti difficultatem, sed præcipientis auctoritatem, & obedientiæ meritum verus obediens in omnibus considerare debet, captivans, (non libertans) intellectum, & voluntatem in obsequium præcipientis. Hæc est perfecta, & Evangelica obedientia, contraria verò, & opposita, nociva, & perniciosa elatio.

Alio

Cap. 4.

Opusc. tom.
2. cap. 3.

D. Antonij
de Padua, ibi-
dem.

Tom. 3.
Opusc. p. 2.

Alio consimili exemplo explicat perfectam obedientiam N. Seraphicus, & Apostolicus Patens: Tolle, inquit, corpus exanime, & ubi tibi placuerit, pone. Videbis non repugnare motum, non murmurare situm, non reclamare dimissum; non contradicit, nec opponitur determinationibus, vel operationibus, quas cum illo volueris facere. Sic debet esse verus obediens, & sic verus Frater Minor, ut nos exhortat, & desiderat N. Patens; & sic non video cæcum, nec mortuum Authorem anonymi, cum taliter arguat, increpet, ac contradicat verbum sanum, & irreprehensibile omnibus Provincijs prolatum, utpote nihil habens, nec includens, quod sit contra Deum, animam suam, & Regulam nostram, imò potius maximè laudabile, & consentaneum omni rectæ rationi, ac omnimodè regulatum cum mente N. Seraphici Patris, qui expressè voluit, filios suos in omnibus conformari cum Ecclesia Romana, quæ Cantu Gregoriano inuncto communiter utitur, & quod in Divinis laudibus decantandis, ac persolvendis sit unitas, & uniformitas, ut in tympano, & Choro, Chordis, & Organo benè (id est, uniformitè) sonantibus, laudetur, & superexalteretur Deus, ut copiosè suam benedictionem nobis largiatur.

Psal. 132.

Illic mandavit Dominus benedictionem. Quia? Quia summe bonum, summeque jucundum habitare Fratres in vnum: *Ecce quam bonum, &c.* Et exponit Incognitus, *Illic*, id est, *Fratribus, qui in omnibus conformantur, mandavit Deus benedictionem.* Et quæ conformitas, vel uniformitas magis grata, placens, & jucunda Deo, & hominibus, quam unitas Cantus, & Musicæ, cujus sonus in Coelo, & in terra modulis percipitur, ut ait Boecius: & in Ecclesia Militante, & Triumfante servit dulcisono: superadditque specialem accidentalem gloriam Visioni, & Fruitioni Beatificæ, ut affirmat Pictaviensis: *Quoniam Sancti cum Angelis, & Archangelis, & omni Militia Cælestis Exercitus non cessant cantare quotidie una voce dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus?*

Pictaviensis, Psal. 132.

De hac verò Cantus scilicet Gregoriani utilitate;

rectitudineque præcepti omnibus Provincijs Religionis nostræ injuncti, ita eruditè, copiosè, ac egregiè loquitur N. Adm. sapiens ac R. Author, vt nil sit ultra, quod melius sit; qua propter possum convertere in obsequium illius illud memorabile elogium, quo Marcus Tullius Servium Sulpicium laudabat: *Omnes ex omni etate, qui in hac Civitate, & Provincia intelligentiam juris habuerunt, si in vnum locum conferantur, cum Servio Sulpicio non sunt comparandi.*

Ad terminos autem Censoris facultatis meæ accedens, fateor, non esse aliquod in Opere isto, quod sit contra Catholica dogmata, bonos mores, nec contra jura, & Privilegia Pontificia, aut Regia, imò potius omnia, quæ in eo asseruntur, & continentur, habere sanam, & rectam doctrinam, valdè vtilem ad coarctandam, & reprimendam libertatem audacèr inobedientium, similiterque ad confirmandam, stabiliendam, & corroborandam perfectam subjectionem, & obedientiam, quæ cuilibet Potestati, & Superioritati, tam Pontificiæ, & Regiæ, quàm Religiosæ ex omni jure debetur. Quapropter censeo, non solum esse dignum, sed oportere, decens, ac congruum fore, vt quàm citiùs prelo mandetur. Sunt enim multi etiam inobedientes, quos oportet redargui. Sic sentio, salvo meliori, &c. In hoc Magno Regaliq; Conyentu S. P. N. Francisci Granateni, die 19. Augusti 1730.

Fr. Emmanuel Velasco.

Cicero in
Phyh.9.

LICENCIA DEL JUEZ REAL:

DON Pedro de Luque Castroviejo, Escrivano de Camara de la Audiencia, y Chãcilleria del Rey N. Señor, que reside en la Ciudad de Granada: Certifico, que por el Señor D. Leonardo Vivanco Angülo, Cavallero del Orden de Calatrava, del Consejo de su Magestad, y su Oydor en esta Corte, se proveyò el Auto del tenor siguiente. En la Ciudad de Granada en veinte y cinco dias del mes de Agosto de mil setecientos y treinta años, el Señor D. Leonardo de Vivanco Angülo, Cavallero del Orden de Calatrava, del Consejo de su Magestad, y su Oydor en esta Real Chancilleria, Juez Privativo de las impresiones de este Reyno, aviendo visto el Memorial dado por el M. R. P. Fr. Thomàs de Montalvo Ministro Provincial de Sr. S. Pedro de Alcantara en su Provincia, en que expressa, que de orden de su Ministro General ha escrito vn Papel defensorio de la jurisdiccion de los Prelados Generales en determinada materia del Canto Gregoriano, con la instancia de que se le concediessè licencia, para que se diessè à la estampa; y el Decreto à el dado, en que se cometió su Censura al M. R. P. Fr. Manuel de Velasco, Lector Jubilado, y Ex-Ministro Provincial de la Provincia de Granada; quien aviendolo visto, expressa, ser digno de que se dè à la estampa, por no contener cosa contra nuestra Santa Fè, y buenas costumbres, atento à lo qual: Dixo, que concedia, y concediò licencia para que en qualquiera de las Imprentas de esta Ciudad, y su Reyno se pueda imprimir el dicho Papel defensorio, y se dè por Testimonio, y así lo proveyò, y firmò. Don Leonardo de Vivanco Angülo. Ante mi Don Pedro de Luque Castroviejo. Segun, que lo susodicho consta, y parece del dicho Auto susoinserto, que por aora queda entre los papeles de dicho mi Oficio, y de dicha comission, à que me refiero, y para que conste, en cumplimiento de dicho Auto doy el presente en Granada en veinte y cinco de Agosto de mil setecientos y treinta años.

D. Pedro de Luque Castroviejo.

SCRIP-

SCRIPTUM

A Rmo. P. N. Fr. JOANNE D E SOTO,
Lectore Jubilato, Majestatis Catholicæ in Regali
Cœtu Immaculatæ Conceptionis Theologo, &
totius Ordinis S. P. N. Francisci Ministro Gene-
rali per Provincias Discalceatorum ejuf-
dem Ordinis vulgari man-
datum.

EC ALIUM HABEO TITULUM
ad hanc edendam Scripturam; non
quidem mei, vtpote Particularis, est,
res communes in nostro Ordine
aggredi, nec ad negotium publicum
manum mittere, quare tantummodò
ex vrgenti præcepto mei Superioris
Generalis Prælati debeo præsentem
materiam dilucidandam assumere.

Certum fit, quod canities immutescere nesciat, dum juvenus
leges imponere satagit, attamen vt senectus in nullo juvenu-
tis lætetur vestigia, non nisi obedientiæ impulsu animum ad
causam publicam applicare debet.

Vulgari sermone excusa, & sine nomine extensa fuit
Scriptura quædam, cujus Author sua eruditione intendit,
continere Provincias Discalceatorum nostri Seraphici Ordinis,
ne pro suis Choris Cantum Ecclesiasticum, ipsis, sicut &
cunctis alijs Ordinis Minorum Provincijs, Superiorum Gene-
ralium præcepto ex Sedis Apostolicæ Oraculo injunctum,
accipiant. Ne autem prudens silentium Prælati Generalis,

con-

2:

convenientia videatur, necessum fuit adductis in prædicta Scriptura occurrere, ejus rationes enucleando, vt veritas innotescat: Quia de causa mihi impossum fuit mandatum, vt de hac re sermonem instituam, quod complere juxta exiguam mei facultatem per sequentes sectiones conabor.

SECTION I.

INTEGRA, ET INVIOLETA OBEDIENTIA Fratrum Minorum Discalceatorum, quoad suos Prælatos Generales adstruitur.

SCRIPTUM ANONYMUM.

Duda Regular: El Reverendissimo Padre Ministro General mandò à las Provincias Descalças, no entonassen como quiera el Oficio Divino, sino que admitiesen el Canto Llano, ò Gregoriano, y vsassen de èl en sus Coros, expressando en su Patente ser su mandato de la mente de su Santidad. Preguntase: Si las Provincias Descalças en virtud de este nuevo mandato deban dexar su Canto antiguo, y admitir el Canto Llano, ò Gregoriano?

ENUCLEATIO.

1. **D**ubium Regulare Scriptor vocat suum voluntarium quæsitum, sed nescio, qua ratione vocari possit *Dubium Regulare*, quæsitum illud, ad cujus resolutionem nulla dubitatio intervenire valet. Hujusmodi namque dubitatio, si haberet locum, vel esset ratione præcipientis, vel ratione recipientis, vel ratione materiae, vel forte ratione modi, quomandatum imponitur, ex nullo autem tali capite in præsentibus consurgere potest dubitatio: Unde nullum dubium in proposito quæsito inveniri valet.

2. Non quidem ratione præcipientis, qui enim præcipit, est Minister Generalis totius Ordinis Seraphici, ac proinde
ejus

ejus Caput, & Prælati in corpore Religionis Supremi, necnon & mandatum injūgit speciali circa hanc rem auctoritate Sedis Apostolicæ suffultus, ex Oraculo nempe, & mente Papæ, cujus absoluta potestas talis est, quod, ut ajunt Canonistæ, possit adæquare quadrata rotundis, hujusmodi præceptum prodijt: Unde ex hoc capite nullum dubium haberi potest.

3. Nec adhuc ratione recipientium, nam Discalceatorum Provinciæ, sicut & aliæ Ordinis, subjectæ jacent, sub imperio sui Generalis Prælati, cui tenentur ex Professione firmiter obedire. Et potiori titulo, dum præcipit ex Summi Pontificis Oraculo, cum totus Ordo Minorum ex speciali suæ Regulæ instituto Pontifici Summo, & Sedi Apostolicæ obtemperare debeat.

4. Nec item vlla dubitatio ex materia præcepti apparet, quia hoc versatur circa modum Divinas Laudes persolvendi, & præcipitur id ipsum, quod in Universali Ecclesia habetur statutū, & quod suo modo spectat ad perfectiori pacto complendum Regulæ Seraphicæ præceptum de Officio Divino juxta Ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ exhibendo, qua de causa materia talis mandati est licita, justa, & honesta, atque includitur intra spheram jurisdictionis Prælatorum Generalium; necnon & etiam continetur intra lineas possibilitatis, & facilitatis, tam phisicæ, quam moralis; quare ex hoc capite nulla consurgere potest dubitatio.

5. Nec tandem ex modo præcipiendi; siquidem tale mandatum habetur impositum illo Regulari Ordine, quo in nostra Religione alia mandata justa, licita, & honesta injungi solent: Unde nullo ex capite vlla dubitatio, quæ censeatur exagitatione digna, oriri valet circa obligationem Discalceatorum ad prædictum mandatum exequendum. Si autem adhuc, quis velit de hac re ex capite proprio dubium apponere, hoc potius dubium irregulare, quam Regulare vocari potest.

6. Supponatur tamen, quod ex aliquo ex præfatis capitibus dubium emergeret, certum quidem est, quod adhuc in hac suppositione nulla esset dubitatio quoad obligationem ad parendum; nam in re dubia, posito mandato Superioris obedire tenentur inferiores juxta commune Doctorum pla-

4
 citum, ex cap. *Quid culpatur*, & ibi *Glossa* 23. *quæst.* 1. Atque
 ita evulgavit pro Ordine nostro statutum D. Bernardinus
 Senensis, prout habetur in *Chronolog. Seraph. fol. 94.* &
 apud de Gubernatis, *tom. 3. Orbis Seraph. fol. 94.* His verbis:
Quia in omnibus dubijs, que possunt (forte, non possunt, prout
alij scribunt) indubitanter declarari, subditi tenentur stare
judicio Prælatorum suorum, & obedire ut in 23. q. 1. Quid
culpatur, &c. Propterea agentes contrarium sunt transgressores
obedientia, & dignè à Superioribus censura Ecclesiastica, aut
alia decenti pœna castigantur. Nam prout inquit Barbofa, *Col-*
lect. Doct. tom. 5. ad dict. cap. Quid culpatur: In dubio præ-
ceptum præsumitur justum, & ex justa causa. Necnon, & in
 dubijs melior est conditio possidentis, quare cum tunc posses-
 sio sit pro obligatione ad obtemperandum, quia hæc semper
 est certa, ratione Professionis, dum de mandato constat, &
 dubium ex altero capite emergit, obedire tenentur inferio-
 res.

47. Et præcipuè de Ministri Generalis nostri Ordinis má-
 xima auctoritate, de Gubernatis, *tom. 1. Orbis Seraph. lib. 3.*
cap. 9. nam. 9. Sic habet: *Cum Minister Generalis ex repetito*
Regula præcepto sit supremus in Religione Prælatus, & quate-
nus talis non recognosci sine gravissima culpa non possit, super
omnes Officiales, & subditos, sibi quoquomodo subordinatos,
super Conventus, Monasteria, Provincias, atque Constitutiones
amplissima potestate pollere, non dubitatur, unde semper in du-
bio pro ipsius auctoritate sit præsumendum, nisi per Apostolica
Decreta, sive per Romanorum Pontificum, aut Religionis ejus-
dem authenticas Constitutiones de restricta illius potestate citra
controversiam appareat, quoniam per alios limitari non potest.
 Unde solum dum citra controversiam per Sedem Apostoli-
 cam, vel per Ordinis Generalia statuta limitata est potestas
 Prælatorum Generalium, eximantur subditi ab obedientia in
 illa materia, in qua est limitatio; quare quando dubium
 emergit, tenentur inferiores obedire, tunc quidem Superio-
 rum potestas non est citra controversiam restricta, & præsu-
 mi debet pro jurisdictione Prælati Generalis, ejus est posses-
 sio; ac proinde stante dubio, ad obedientiam tenentur infe-
 riores. Ex quo apparet, quod in casu nostro licet aliquod
 dubium consurgeret, dum citra controversiam non dignosci-

tur restricta Superioris Prælati facultas, stante illius mandato Discalceati tenentur ad illud exequendum.

8. Quibus accedit, quod in re opinabili tenetur subditus stare opinioni Prælati præcipientis, etiam si minus probabilis sit, prout tenet communiter Doctores Bordonus, *tom. 2. resol. 19. à num. 5.* Lezana, *tom. 1. cap. 4. à num. 24. & tom. 4. Verb. opinio. num. 9.* Nam aliàs maxima esset confusio in Ordine, & destructio communitatis, si prætextu opinionis probabilis, aut probabilioris non tenerentur inferiores Prælati parere; & cogendi essent Superiores ad non præcipiendum, nisi ex certa, & evidenti notitia honestatis rei, quæ præcipitur, quod est supra humanam facultatem. In dubio autem inter Superiorem, & Subditum, præsumptio est pro Superiori; atque dum subditus agere potest aliquid licitè secundum opinionem probabilem etiam contra propriam probabiliorem, ac tutiorem, præcipientem Prælato secundum probabilem, tenetur subditus obedire etiam contra suam tutiorem, & probabiliorem sententiam. Unde eo ipso quod Scriptor circa hanc rem dubium induxit, & opiniones excitare voluit, se ipsum ligavit, ut statim sine hæsitatione pro Obedientia tali quæsito responsum affirmativum adhiberet, nihilominus tamen negativum adstruit.

SCRIPTUM ANONYMUM.

Conclusion primera: Las Provincias Descalças no deben admitir el Canto Llano, aunque se lo mande el Reverendissimo.

ENUCLÉATIO.

9. **T**alis autem responsio quæsito minimè respondet; nam dum inquitur: An Provincie Descalceatorum virtute mandati ex Oraculo Papæ editi debeant Cantum Gregorianum admittere: extra Chorum saltat, qui respondet, ad illum accipiendum Cantum non teneri, etiam si hoc injungat Prælati Generalis: Cum hæc sit alia quæstio, quæ proposita non invenitur. Attamen quia assertum quomodocumque adhibeatur, falsitatem includit, contra illud insurgere necessum est.

10. Hoc itaque pacto assertum ponere, idem est, ac

6.

dicere, quod Discalceatorum Provinciæ in præsentî materiâ non tenentur obedire Generali Ministro Ordinis Minorum. Ad cuius falsitatem dignoscendam sufficit litteram nostræ Seraphicæ Regulæ percurrere. In ipsa namque *cap. 1.* dicitur: *Regula, & vita Fratrum Minorum hæc est, Sanctissimi Domini nostri Jesu Christi Sanctam Evangelium observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate. Fr. Franciscus promittit obedientiam, & reverentiam Domino Papa Honorio, ac Successoribus ejus Canonice intrantibus, & Ecclesiæ Romanæ: Et alij Fratres teneantur Fratri Francisco, & ejus Successoribus obedire.* Deinde *cap. 8.* habetur: *Universi Fratres unum de Fratribus istius Religionis teneantur semper habere Generalem Ministrum, & Servum totius Fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire.* Et tandem *cap. 10.* ita injungitur: *Fratres, qui sunt Ministri, & Servi aliorum Fratrum visitent, & moneant Fratres suos, humiliter, & charitative corrigant eos, non præcipientes eis aliquid, quod sit contra animam suam, & Regulam nostram. Fratres vero, qui sunt subditi, recordentur, quod propter Deum abnegarunt, proprias voluntates. Unde firmiter præcipio eis, ut obediant suis Ministris in omnibus, quæ promiserunt Domino observare, & non sunt contraria animæ, & Regula nostra. Quæ præcepta pro dignitate expenduntur in Statutis Generalibus Toletanis anno 1633. pro vtraque Familia, tit. de Obedientia, & reverentia, &c. Et in Romanis 1688. pro nostra Familia Cismontana, num. 10. & 11.*

11. Ex littera igitur nostræ Regulæ profectò constat veritas istius propositionis: Universi Fratres Minores ex vi Regulæ tenentur obedire suo Generali Ministro in omnibus, quæ non sunt contra animam, aut Regulam. Unde necessariò esse debet falsa quæcumque propositio, quæ illi sit contradictoria, qualis est ista: Aliqui Fratres Minores, nempe Discalceati, non tenentur obedire suo Generali Ministro in quadam re, quæ non est contra animam, & Regulam, ac proinde necessariò falsa est illa propositio in præfata conclusione inclusa, nempe, quòd Fratres Discalceati non teneantur obedire suo Generali Ministro præcipienti, ut ipsi Cantum Gregorianum admittant; cum hujus præcepti materia nec sit contra Regulam, nec contra animam, imò juxta Regulam censeri debet.

Ve-

12. Veritas autem illius vniversalis propositionis, scilicet, quod omnes Fratres Minores tenentur obedire suo Generali Ministro in omnibus ijs, quae non sunt contra animam, & Regulam; adhuc patet ex doctrina D. Bonaventurae in *Exposit. Regul. ad cap. 1.* vbi ait: *Sublimior est obedientia Monachorum, quam Secularium Clericorum, vt patet Extra de Officio Ordinarij 5. Monachorum obedientia duobus constringitur: primò quia per obedientiam vovent, salua stabilitate ad locum: Secundò quia ad nihilum obedire tenentur, quod Regulam suam transcendere demonstratur. Altior est ergo obedientia illorum, qui nullam habent in hoc mundo loci sui propriam, quo sua obedientia restringatur. Item altior est illorum obedientia, quorum altior est Regula, ex qua tenentur eiusdem Regula Professores nihil respicere, nisi sit ipsi Regula contrarium, vel saluti directè, vel aliquatè. Illi ergo soli abnegationis contraria secundò modo dictè, gradus attingunt perfectè, qui in omnibus, etiam indifferentibus, subsunt beneplacitis alienis, qui nullum habent patrocinium loci stabilis, vel Regionis, ad quam eorum obedientia contrabatur, qui nihil sibi obedientialiter impositum possint repellere, quasi transcendens suam Regulam, nisi vergat in suae animae detrimentum.*

13. Consonat Venerabilis Hugo de Dina, in 10. *Reg.* dicens: *Perfectam autem hanc, vt creditur, obedientia legem maximus perfectionis amator B. Franciscus in Spiritus fere ore instituit, vt scilicet Fratres non solum in ijs, quae promiserunt Domino observare, sed etiam in omnibus, quae non sunt contra animam, & Regulæ obediunt: Hos duos obedientiae limites tantum ponens. Sanè contra animam, & Regulam nec Praelati habent praecipere, nec Subditi obedire: Hos tantum obedientiae limites speciales videtur intendere, dum sub bis tantum, & hic Subditos in obediendo, & superius Praelatos in praecipiendo conclusit dicens: Non praecipientes eis aliquid, quod sit contra animam suam, & Regulam nostram. Ecce obedientia à Fratribus Minoribus suis Praelatis praestari debita in illo excellentissimo gradu perfectionis est constituta, vt nullam aliam exceptionem admittat, nisi quod animam adversatur, vel Regulæ; ita vt nullum mandatum à Superioribus impositum possint repellere, nisi vel opponatur Regulæ, vel in suae animae vergat detrimentum.*

8.

14. Cum ergò mandatum de Cantu Plano, exercendo nec Regula opponatur, nec vergat in detrimentum animæ, hinc est quod Fratres Minores Discalceati illud à Generali Ministro impositum repellere non valent, sed tenentur statim obedire, vt suæ Regula præcepto pareant. Assumptum constat; nam Cantus Ecclesiasticus dici non valet esse in animæ præjudicium, quia vt docet Suarez, *de Relig. tom. 2. de Orat. lib. 4. cap. 7. num. 9.* de fide est, sanctissimam esse consuetudinem, vt Horæ Canonicae, cum Cantu, & Psalmidia in Ecclesia dicantur, prout consuetudo, & Sanctæ Ecclesiæ traditio, & institutio satis confirmat: Unde ejus probitas, & utilitas communi praxi est comprobata. Nec esse contra Regulam convinci potest, siquidem in Statutis Generalibus Ordinis ejus exercitium imponitur, quod ita non fieret, si vel contra Regulam, vel in animæ detrimentum iret mandatum de Cantu Gregoriano exhibendo: Unde Discalceatorum Provinciæ illud licitè respuerè non possunt.

15. Loquamur tamen in opinione aliorum, qui Minoriticam obedientiam æqualem volunt esse obedientiæ, quæ in alijs Religionibus reperitur. De hac quidem communi obedientia apud Regulares ait D. Thomas 2. 2. q. 104. art. 5. *ad fin. Religiosi obedientiam profitentur, quantum ad Regularem conversationem, secundum quam suis Prælati subduntur, & ideo quantum ad illa sola obedire tenentur, quæ possunt ad Regularem conversationem pertinere. Et hæc est obedientia sufficiens ad salutem.* Quare communiter Summi tæ censent, quod Religiosi tenentur obedire suis Prælati in omnibus ijs, quæ pertinent, vel pertinere possunt ad communem vitam, & Regularem observantiam, prout habet Miranda *in Exposit. Reg. cap. 102.*

16. Hujusmodi esse mandatum de Cantu Plano non solum constat ex eo, quod & in alijs Religionibus prævalet obligatio ad obediendum in hac materia, quæ quidem pertinet ad Regularem conversationem; verum etiam ex speciali præcepto nostræ Regulae, in cujus *cap. 3.* sic imponitur: *Clerici faciant Divinum Officiû secundum ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.* Ubi exponit D. Bonaventura: *Quod Officiû fuit in majori parte à S. Gregorio, & alijs Sanctis institutum.* Ratione autè istius præcepti pertinet ad perfectiorem Regulae ob-

observantiam exercitium Cantus Ecclesiastici, talis quidem Cantus est de ordine Sanctæ Romanæ Ecclesiæ; & licet non spectet ad Divini Officij substantiam, & coordinationem, est tamen ejus modus accidentalis à Sancta Romana Ecclesia ordinatus, vt cum tale Officium in Choro decantandum sit, perfectiori modo Landes Divinæ compleantur: quare vt infra *sect. 13. a num. 6.* patebit, ad Regulam nostram pertinet, quod in Choro, dum Cantus adhibetur, Divinum Officium cum Cantu Gregoriano persolvatur.

17. Unde stando in terminis communis obedientiæ apud Regulares in praxi habitæ in cunctis Religionibus, Cantus Ecclesiasticus est materia, circa quam versari potest Superiorum mandatum, & inferiorum obligatio ad executionem; siquidem Regulam non transcendit, imo potius juxta illam expenditur, & completur. Plus quidem Regulæ adherent, qui Cantu Plano, & Firmo vtuntur, quàm Provinciæ, quæ alios sibi canendi modos excogitarunt, nam Cantus Gregorianus, vt dictum est, habetur ex ordine Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, atque est modus ab ipsa Sancta Ecclesia institutus ad Divina Officia vniformiter persolvenda. Sic ergo facientes Divinum Officium, illud quoad modum majori integritate complent juxta tenorem Regulæ, quàm illi, qui hunc statutum modum negligentes, eo secluso, alium sibi specialem modum compararunt. Unde Joannes Roussierus, *de Stat. & Orig. Ordin. cap. 3. q. 5.* Luengo in *3. Regul. contro. 8. sect. 5. num. 33.* cum alijs antiquis Expositoribus asserunt, quod Cantus cum Nota intentioni nostræ Regulæ conformior est, quàm Cantus sine illa.

18. Nec me latet communis Expositorum doctrina, nempe, quod Prælati præcipere non possunt contra Ordinis Statuta; attamen, & ipsi Expositores hanc doctrinam limitant ad Statuta illa, quæ ordinantur ad puriorem Regulæ Observantiam, ita Hugo de Dia, in *cap. 3. Regul. Exposit.* quatuor Magistr. *cap. 10. Corduva sup. Regul. cap. 10. quest. 2. punct. 2.* Miranda, in *Regul. q. 102.* Fr. Leander de Murcia, *cap. 3. in 10. Regul. num. 4.* Peyrinis, *tom. 1. de Subdit. cap. 6.* & communiter Doctores. Cum ergo mandatum de exhibendo Cantu Plano non sit contra aliquid ordinatum ad puriorem Regulæ Observantiam, sed potius ipse Cantus Ecclesiasticus
fit

10.

fit perfectior modus observandi Regulae præceptum de Officio Divino persolvendo, hinc est, quod licet una, vel alia Discalceatorum Provincia inter sua Statuta habeat exclusionem talis Cantus Ecclesiastici, præterquam quod huiusmodi statutum validum esse non potest, prout infra, dum de hac re pertractetur, patebit, adhuc tenet mandatum, & ligat Subditos ad parendum: plus quidem ponderat Regulae stricta, & rigorosa Observantia, quam unius, vel alterius singularis, & voluntarij statuti permanentia.

19. Deinde in ijs omnibus, etiam contentis in Regula, in quibus dispensare possunt Superiores, si præcepta imponant, tenentur inferiores ad obsequendum, prout communiter asserunt Doctores: Unde etiam si contra statutum alicujus Discalceatorum Provinciae sit Cantus Gregorianus, cum ex rationabili causa possit in tali Statuto, & alijs similibus dispensare Prælati Generalis, potest etiam mandata imponere pro Cantu Plano exercendo, & consequenter inferiores Discalceati obtemperare debent.

20. Manet igitur ex dictis, quod Cantus Gregorianus nec vergit in animæ detrimentum, nec Regulae nostræ adversatur, sed potius ad illius complementum saltim modaliter pertinet; & cum Fratres Minores teneantur obedire suis Prælati, saltim in ijs, quæ ad Regularem Observantiam, & communem vitam, & Monasticam conversationem spectant, in hac materia Cantus Gregoriani exhibendi, omnino subjacent Discalceati jurisdictioni Ministri Generalis, cujus mandato obtemperare debent. Ex quo etiam patet falsitas illius primæ Conclusionis in præfata Scriptura appositæ, sed ad ejus probationum examen deveniamus.

S E C T I O II.

CONSTITUTIONES APOSTOLICÆ PRO DISCALCEA-

tis, quæ eorum obedientiam concernere queunt, expenduntur.

SCRIPTUM ANONYMUM.

La prueba fundamental desta Conclusion es esta: Las Provincias Descalças no están obligadas á los mandatos de los Ministros Generales, quando tales mandatos directa, ó indirectamente se oponen a su Reforma, ó

Mu-

Municipales Leyes; el Canto Llano, ò Gregoriano se opone directamente à la Reforma de las Provincias Descalças, y à sus Leyes Municipales: Luègo no estàn obligadas las dichas Provincias à admitir el Canto Llano, ò Gregoriano.

ENUCLEATIO.

I. **E**Cce totum fundamentum assertionis illius, quæ & obedientiam Discalceatorum retardat, & Prælatorum Generalium limitat jurisdictionem; attamen syllogismus iste utroque pede claudicās, quia ejus utraque præmissa nulla firmatur veritate, omnino evertitur, & fundamentum cum fundato miserrimè ruit: ad ejus tamen probationes differendas procedamus.

SCRIPTUM ANONYMUM.

La mayor deste syllogismo es Decreto expresso de muchos Summos Pontifices, con penas gravissimas à los Ministros Generales, q̄ intentaren lo contrario. Urbano VIII. en su Bulla, *Aliàs profælici mada: ** Quodq̄ præfatæ Provinciae, & Custodiæ dictorum Fratrum Discalceatorum nunc, & pro tempore existentes in eisdem Hispaniarum, & Indiarum partibus, per sua propria Statuta, Ordinationes, & leges Gubernentur, absque eo, quod Generalibus totius Ordinis Statutis, & consuetudinibus subjaceant. * El mismo Pontifice en su Bulla Cum ea: ** Nec ad specialia eorū Superiorū madata, quæ Ministri Provincialis, Custodis, & Diffinitorum Provinciae judicio fuerint dictorum Fratrum Discalceatorum Reformationi, aut commodo dissentanea teneantur. * Clemente VIII. en su Bulla *Dadum*, confirmando las Apostolicas Letras del Señor Gregorio XIII. ** Nec eorum Fratrum Discalceatorum vivendi modum, aut rigorem strictæ eorum obser-*

Ex Gubernatis,
tom. 2. lib.

2. fol. 313

Ibid. fol.
315.

Ibid. fol.
319.

vantia, habitus vilitatem, ac paupertatem
contemnere, immutare, seu retractare, aut
in eis aliquid innovare, seu attentare præsu-
mant. * Urbano VIII. en su Bulla, que em-
pieza, *Aliàs Nos*, dirigidas à la Santa Provin-
cia de San Gabriel: *Per ea dicta Provincia,*
Ibid. fol. & *illius Fratres Discalceati hujusmodi gubernentur absque eo, quod Generalibus ipsius Ordinis, aut alijs Statutis, & consuetudinibus subjaceant; sed ijs dumtaxat, que ab ipsis congregatis, & Diffinitorio edentur, subsint.*

321.

ENUCLEATIO.

2. **C**Æterum quorsum hæc, si in prædicto mandato Superiores Generales nec absolute imperant ex Generalibus Ordinis Statutis, nec omnino ex propria autoritate, sed præcipue ex mente, & Oraculo SS. D. N. Benedicti XIII. ita præcipientis? Numquid per adducta Privilegia prohibetur Summus Pontifex præcipere per se, vel per alios Discalceatorum Provincijs ita, vt obedire teneantur? Nullus sane hoc asserere audebit. Si ergo tale mandatum ex mente Sedis Apostolicæ prodijt, ad quid congregantur testimonia, quæ hunc casum minime concernant? Fortè Scriptor iste illa, adhuc extra rem, commemorat, vt sua fretus eruditione obedientiam Discalceatorum Superioribus debitam ad controversiam trahat, & jurisdictionem Prælatorum non ita extensam, vt in se est, ostendere præsumat, at tamen fortassis eorum autoritatis omnimoda integritas, & Discalceatorum obligatio ad obsequendum ex congestis in hoc scripto apparebit.

3. Ante alia expendenda, oportet, naturam Apostolicarum constitutionum, quibus Discalceatorum Provinciæ muniuntur ad suum commodius regimen conservandum, & Regularem Observantiam retinendam strictiori modo inductam, exprimere. Quia enim dispositiones, quæ ad hunc effectum à Sede Apostolica emanarunt, vocari solent Privilegia Discalceatorum; ne quis putare valeat, quod ex hujusmodi Privilegijs, Discalceatis aliqua resultat in Regula dispensatio, vel quoad obedientiam, vel quoad alterius alicujus Regularis præcepti observantiam, necessum est, qualitatum talium Privilegiorum præferri intelligentiam. Et

4. Et in primis suppono, quod Discalceatorum Provinciarum, sicut nec aliarum corporis observantiarum, nullam talem dispensationem habent, sed omnino degunt in integra, ac puriori Regulae Observantia. Quare Urbanus Octavus post plurima indulgentia Discalceatis ab ipso concessa, & alia antiquiora pro illis ab eodem confirmata, ita declaravit in Bulla, *Cum sicut* 20. Aprilis 1644. dicens: ** Declaramus, quod omnes, & singuli Fratres Reformati Discalceati primò dicti Ordinis S. Francisci omnium, & singularum illius Provinciarum, & Custodiarum, nunc & pro tempore existentium, & futurarum in Regnis Hispaniarum, & partibus Indiarum semper habeantur, & teneantur, haberique, teneri, & reputari debeant pro veris Sancti Francisci Filijs, uti sunt toto cum rigore, & puritate, quam profitentur Regulam observantes, &c. ** Nec latere potuerunt Urbanum Octavum illa plurima Privilegia, quae ipse Discalceatis antea concesserat, & confirmaverat; nihilominus tamen hanc edidit declarationem pro rigore, & puritate, quibus Discalceati Regulam Seraphicam observant: ex quo apertè deducitur nullam in Regula dispensationem ex talibus Privilegijs Discalceatis resultare.

5. Adhuc vberius rem expendit Innocentius Undecimus in sua Constitutione, *Solicitudo Pastoralis* 20. Novembris 1679. Confirmata, & declarata ab Innocentio Duodecimo in Bulla, *Aliàs*, 2. Julij 1695. dicens: ** Cum itaque (sicut accepimus) in pluribus Capitulis Generalibus Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum, & novissimè in Vallisoletano, quod anno 1670. celebratum fuit, declaratum, & protestatum fuerit, in nullo Regulae eorundem Fratrum Minorum præcepto eatenus cum Fratribus Minoribus de corpore Observantiae, sive Observantes, sive Reformati, sive Discalceati, sive Recollecti dicantur, dispensatum fuisse, nec ipsum Observantiae corpus ullam unquam admisisse, vel admittere dispensationem in Regula, sed potius velle pro viribus, Divino favente auxilio, illam purè observare, juxta Summorum Pontificum declarationes à Fratribus Observantibus in suis Statutis Generalibus compilatis pro Cismontanis anno 1663. & pro Ultramontanis anno 1621. & à Reformatis, Discalceatis, & Recollectis in suis particularibus Constitutionibus respectivè admittas, & receptas, Nos pro majori hujus

protestationis firmitate, & vt in Ordine prædicto Status, & Regulæ Fratrum Minorum purè observetur, singulisque Fratribus prætextus eam transgrediendi præcludatur, eandem protestationem, & declarationem supra expressam harum seriè Authoritate Apostolica approbantes, & confirman-tes, &c. * Noster igitur Ordo nec in toto ejus corpore, nec in ejus aliquo membro dispensatus est in vlllo aliquo Regulæ præcepto, nec quoad totum, nec quoad partem, siquidem nulla talis dispensatio in Ordine existit: Unde nullam hujusmodi dispensationem inducunt Privilegia Discalceatorum Provincijs à Sede Apostolica concessa, sicut nec alia similia Privilegia, quibus gaudent aliæ Ordinis Reformationes, & Nationes, imo & aliqua Regularis Observantiæ Provinciæ.

6. Pro quo advertendum est, quod Privilegium, cum sit jus privatum, vel potest esse juris communis relaxativum, vel è converso restrictivum, aut corroborativum; quare non omnia Privilegia dispensationem inducunt quoad legem communem, sed solum illa, quæ relaxativa sunt; restrictiva autem, aut corroborativa nullo modo dici queunt, quod adducant dispensationem; siquidem vel legis observantiam confirmant, vel strictiori modo eam ostendunt. Istius autem naturæ sunt dispositiones omnes, quæ reperiuntur in Constitutionibus Apostolicis pro foeliciori gubernio Discalceatorum à Sede Apostolica emanatis, nam eæ omnes tendunt ad hoc, quod in eorum Provincijs Regula Fratrum Minorum strictiori modo observetur, prout eas consideranti patebit, & fortè ad calcem istius Scripti aliqua mentio de illis fiet: Unde adhuc Discalceatorum Privilegijs stantibus, nulla illis advenit in Regula dispensatio; nam talia Privilegia non sunt relaxativa, nec dispensativa Regulæ, sed potius corroborativa, & restrictiva, ita, vt omni latitudine exclusa, strictiori modo ipsa Regula apud Discalceatos observetur.

7. Hinc oritur, quod per tales Apostolicas Constitutiones in nullo minuatur jurisdictio Prælatorum Generalium quoad Provincias Discalceatorum Ordinis; nam cum talis jurisdictio in Regula limites habeat, nempe quod præcipere non possint Superiores contra animã, aut Regulam, & omnes præfate dispositiones expressè in illis Constitutionibus Apostolicis sint ordinatæ à Sede Apostolica ad majorem, & strictiorem

Regulæ Observantiam, inde est, quod omnes illæ ordinatio-
nes ibidem expressæ pertinent ad Regulam, saltem quoad mo-
dum illam strictiori pacto observandi, & ideo comprehen-
duntur in illa exceptione, scilicet quod mandata Prælatorum
contra Regulam imponi non possint, nec ad ea subditi tenean-
tur. Quare adhuc stantibus Discalceatorum Privilegijs Præ-
latorum Generalium jurisdictio quoad ipsos solùm limitatur
illis duabus exceptionibus in Regula expressis; unde reman-
et integra, prout in Regula exhibetur,

8. Cæterum allata procedunt de ijs tantùm dispositio-
nibus, quæ expressè habentur in prædictis Constitutionibus
Apostolicis, in quibus illa statuta, & non alia etiam similia,
quæ ibi non exprimentur, à Sede Apostolica ordinantur ad
puriorum Regulæ apud Discalceatos Observantiam. Hoc
quidem in ipsis Constitutionibus Apostolicis expressum habe-
tur; nam in Bulla Gregorij XIII. *Ad hoc nos Deus*, 12. *Novem-
bris* 1577. Sic dicitur: *Volentes nihilominus, ut salvis supradic-
tis, in reliquis dicti Fratres Discalceati subiecti remaneant ju-
risdictioni, Visitationi, & Correctioni Ministrorum eorumdem Fra-
trum de Observantia Generalis, &c.* Et hoc ipsum, atque eif-
dem ferè verbis exprimitur in Bulla Urbani Octavi. *Aliàs
postquam*, 30. *Julij* 1642. Cum enim solùm expressa in Con-
stitutionibus Apostolicis, in illis ordinentur pro Discalceatis
à Sede Apostolica ad majorem pro illius Regulæ observantia,
solùm etiam tales expressæ dispositiones & non aliæ per allata
Constitutiones adducuntur ad exceptionem illam, quæ
in Regula continetur quoad Prælatorum jurisdictionem. Un-
de alia quæ ad ipsam ex altero Capite non pertinent, exclusa
habentur, quare includuntur intra spheram jurisdictionis Præ-
latorum Generalium quoad Discalceatos ita, ut circa ea pos-
sint sua exhibere mandata, & Discalceati teneantur obedire.

9. Unde si exclusio Cætus Gregoriani ex Choris Discalcea-
torum esset quid expressè ordinatū à Sede Apostolica in aliqua
ex prædictis Constitutionibus ad puriorum, & strictiorem Re-
gulæ pro ipsis Observantiam, in hoc casu Prælati Generales
propria autoritate non possent asserere mandatū, quod Dis-
calceatos obligaret ad talem Cantum Gregorianum exercen-
dum: In tali namque suppositione illa exclusio Cantus Gre-
goriani pro Discalceatis à Sede Apostolica Ordinata, esset
Or-

18.

Ordo quoad ipsos Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ad Divinum Officiū persolvendum; ac proinde, integrè adhibita illa exclusione complerent Regulæ præceptum de faciendō Officiō Divinō secundum Ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Quod etiā censerī possēt, si Discalceatorum Provinciæ haberent Statuta à Sede Apostolica in specie approbata, in quibus allata Cantus Gregoriani exclusio firmaretur. Cum autem Discalceatorum Provinciæ huiusmodi Statuta non habeant, nec præfata exclusio in prædictis Constitutionibus Apostolicis exprimat, nullam est, quod illis suffragari possit ad non obsequendum mandato Prælatorum Generalium de Cantu Plano exhibendo, in illo quidem Superior Generalis, etiam si solum ex propria auctoritate præciperet, vteretur sua absoluta iurisdictione, quæ ex nulla exceptione invenitur limitata.

10. Similiter in nulla ex prædictis Constitutionibus Apostolicis pro Discalceatis à Sancta Sede emanatis invenitur expressa illa Scriptoris absoluta propositio, nempe, quod Discalceatorum Provinciæ non tenentur mandatis Ministrorum Generalium, quando huiusmodi mandata directè, vel indirectè opponuntur suæ Reformationi, aut Municipalibus legibus, ita, ut confidenter audeat dicere, talem propositionem esse Decretum expressum multorum Pontificum; nec quid tale habetur expressum in aliquo ex testimonijs, quæ ad probationem adducit Scriptor, prout recensenti patebit, & amplius infra constabit, dum ipsa luculentius expendantur.

11. Verum est, quod absolute loquendo Prælati Generales mandata nequeunt imponere contra Discalceatorum Reformationem in ijs, quæ expressè in Constitutionibus Apostolicis continentur; nec contra sua Municipalia Statuta in illis, quæ arctiora sunt Generalibus Ordinibus Statutis, & pertinent ad strictiorem, & puriorem Regulæ observantiam, cæterum circa alia, quæ talis naturæ non sunt, unde habent Prælati Generales eam prohibitionem, ut non possint, cum eis expedire videatur, imponere mandata, quæ adhuc sint contra Reformationem, aut Municipales leges?

12. Deinde accidere possunt plures particulares eventus, in quibus illæ circumstantiæ occurrant, quibus licet inferioribus dispensare in Superiorum legibus, & in his terminis du-

dubium non est, quod Prælati Generales possunt dispensare in ijs, quæ sunt expressa in prædictis Constitutionibus Apostolicis, ac etiam in Municipalibus legibus Provinciarum; cum ergo in his casibus, in quibus Prælati licet dispensatio, etiam eis permissum est mandata imponere, adhuc circa ea, quæ in Regula continentur, prout passim ejus Expositores proclamant; hinc est, quod in quibusdam eventibus adhuc contra Reformationem, & Statuta Municipalia Discalceatorum, etiam in ijs, quæ continentur expressè in præfatis Constitutionibus Apostolicis possunt Prælati Generales sua exhibere mandata, & Discalceati tenentur obedire. Unde omnino falsa est illa universalis propositio absolute prolata, nempe: quod Discalceatorum Provinciæ non tenentur ad mandata Ministrorum Generalium, quando ipsa directe, vel indirecte opponuntur suæ Reformationi, aut Municipalibus legibus, sicut etiam est falsum, quod talis propositio sit expressum Decretum multorum Pontificum; ad adducta quidem a Scriptore hujusmodi testimonia examinanda jam devenio.

13. Ad quod notari debet, quod Scriptor in relatione earum Constitutionum, quæ commemorat, nec servat ordinem temporum, quibus fuerunt expeditæ, nec Clausulas integras transcribit, sed valde truncatas, & diminutas, ita, ut aliquo, vel obscuro colore suum intentum appareat. Ut autem veritas omnino innotescat, & temporum seriem, & clausularum integritatem dare, necessum est.

14. Gregorius XIII. pro Provincia S. Joseph quamdam attulit Constitutionem, *Ad hoc Nos Deus 12. Novembris 1577.* quam pro eadem Provincia confirmavit Clemens Octavus in Bulla, *Dudum 25. Martij 1592.* & pro Provincia Mexicana S. Didaci Paulus Quintus in alia Bulla, *Dudum, 9. Aprilis 1618.* In hac Constitutione Gregoriana prohibetur innovatio circa modum vivendi Discalceatorum, quoad rigorem strictæ observantiæ, Habitus vilitatem, & paupertatem; hoc autem testimonium, si benè perpendatur, non est ad rem; nam nunc non est quæstio de modo vivendi, sed de modo cantandi, qui modi valde diversificantur; & diverse sunt Regulæ ad benè vivendum ab illis, quæ dantur ad benè, & ritè cantandum, prout dicam infra, *sect. 13. num. 12.* Cum ergo præfata constitutio disserat de vivendi modo, non autem

18.

de ritè cantandi regulis, non benè trahitur ad modum cantandi: ex quo satis esset exclusum hoc testimonium, nihilominus tamen ejus clausulas cum vera intelligentia exprimendas assumo.

15. In præfata igitur Gregoriana Constitutione sic habetur: ** Ad hoc Nos Deus, licèt immeritos, Militantis Ecclesiæ regimini prætulit, vt quid cuique conveniat, necessariumque sit, & opportunum provideamus: & præsertim dilectis filijs Professoribus Ordinis Fratrum Minorum, Discalceatis nuncupatis Provinciæ S. Josephi in Regnis Hispaniarum, quos tanto rerum Cælestium, & Æternarum studio allectos esse intelligimus; vt pro sempiterna earum fruitione quamlibet vitæ austeritatem voluptariè, libentèrque amplectantur, vt ab externis curis, & molestijs, quibus ab instituto, & præscripto suæ Regulæ distrahi possunt, liberati, illis soluti liberiores bona Cælestia, & Æterna, contemplandi, & consequendi facultatem habeant. Ad atres itaque nostras Fratres prædicti Discalceati nuncupati nonnullas querimonias perduxerunt, quibus se quamplurimis molestijs, ac perturbacionibus à dilectis filijs Fratribus S. Francisci de Observantia nuncupatis non parum sub minime justis prætextibus vexari conquerebantur: eapropter Nos illorum quieti, & indemnitati consulere volentes Congregationi Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium super negotijs Episcoporum, & Regularium deputatorum negotium hujusmodi audiendum, & cognoscendum commisimus, coram quibus re diù, ac maturè discussa, iisdè Fratribus Discalceatis ex vna, & Procuratore Generali prædictorum Fratrum de Observantia partibus ex altera semel, ac pluries auditis, habita super hoc matura deliberatione de eorundem Cardinalium consilio, Congregationem, sive vt vocant Provinciam S. Josephi prædictam jam pridem in dictis Regnis erectam, & ordinatam, ac laudabilia instituta eorundem Fratrum Discalceatorum cum omnibus, & singulis eorum Custodijs, domibus, seu Monasterijs, & locis, quæ nunc obtinent, & in posterum obtinebunt præsentibus, & futuris temporibus, Apostolica Auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus; præcipientes in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac sub excommu-

ni-

nicationis latæ sentētiæ, & alijs arbitrio infra scriptorum Judicum infligendis censuris, & pœnis, Generali, & alijs Ministris, Commissarijs, Provincialibus, Disiutoribus, Vicarijs, Custodibus, & Guardianis, nunc & pro tempore existentibus dicti Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum; ac illorum proximè, & alijs in futurum celebrandis Capitulis, & personis in eo congregandis; necnon omnibus, & singulis alijs, quacumque dignitate, autoritate, & potestate fungentibus, ne Provinciam, Custodias, Monasteria, seu domos, ac loca prædicta vllatenus directè, vel indirectè, seu quovis quæsito colore, vel ingenio dismembrare, aut separare, seu dismembrari, vel separari, aut aliàs quomodolibet inquietare, vel molestare audeant, seu permittant, nec eorundem Fratrum Discalceatorum vivendi modum, aut rigorem strictæ eorum observantiæ, Habitus vilitatem, ac paupertatem contempere, immutare, seu retractare, aut in eis aliquid innovare, seu attentare præsumant; quin imò Generalis Minister, Commissarij, & alij prædicti Fratribus dictæ Provinciæ S. Josephi, ac eorum Custodijs, domibus, Monasterijs, seu locis, quibus poterunt modis, auxilium, consilium, & favorem præstent. *Et deinde, quibusdam alijs, quæ ad præsens non pertinent institum, interjectis, subditur:* Volentes nihilominus, vt salvis supradictis, in reliquis dicti Fratres Discalceati subiecti remaneant jurisdictioni, visitationi, & correctioni Ministri eorundem Fratrum de Observantia Generalis, adeoque quod ipse Minister per se ipsum, vel alium, seu alios ejusdem Ordinis Discalceatorum tantum, possit eosdem Fratres Discalceatos corrigere, visitare, ac in eisdem jurisdictionem exercere. * Hæc, prout jacent sunt Clausulæ prædictæ Constitutionis Gregorianæ, quæ præsentem quæstionem concernere queunt.

16. In hac quidem Constitutione, vt ejus decisio innotescat, considerandæ sunt causæ, ex quibus ipsa decisio emanavit. Duæ sanè ibidem causæ describuntur, vna impulsiva, & motiva alia. Hæc includitur in verbis illis in exordio appositis nempe: *Quos tanto rerum cœlestium, & æternarum studio allectos esse intelligimus, vt pro sempiterna earum fruitione quamlibet vitæ austeritatem voluntarie, libenterque amplectantur, vt ab externis curis, & molestijs, quibus ab instituto, &*

prescripto suæ Regule distrahi possunt, liberati, illis soluti liberiores bona cœlestia, & aterna contemplandi, & consequendi facultatem habeant. Causa verò impulsiva invenitur in sequenti clausula: *Ad aures itaque nostras Fratres prædicti Discalceati nuncupati nonnullas querimonias perduxerunt, &c.*

17. Causa igitur finalis, & motiva istius Apostolicæ Constitutionis est, quòd Fratres Discalceati liberi ab externis curis, & molestijs, quibus distrahi possent ab instituto, & prescripto suæ Regule, haberent liberiores facultatem contemplandi, & consequendi bona aterna, & cœlestia. Causa verò impulsiva fuit, quòd prædicti Fratres ad Sedem Apostolicam quasdam querimonias adduxerunt de eo, quod ipsis prohiberetur talis libertas, ad quam retinendam, expedita fuit Constitutionis decisio.

18. Quod autem tales causæ hujusmodi sint, patet in sententia apud Doctores recepta nempe, quòd causa finalis, seu motiva illa dicitur, quæ principaliter in agendo ab agente consideratur, seu principaliter movet ad actum exhibendum, & sine qua actus non fieret; impulsiva verò causa est illa, quæ movet, & incitat ad exequendum actum prout ex multis congestis affert Barbosa, *tom. Variar. tract. Axiomat. Jur. axiomat. 40. n. 7. quin. 9.* etiam docet, finalem causam talem esse, etiam si habeatur in proœmio, seu exordio Privilegij, aut Statuti.

19. Hujusmodi se habere causas supra assignatas, innegabile est, nam finis principaliter intentus à Summo Pontifice in allata Constitutione dignoscitur esse, quòd Fratres Discalceati sint immunes ab externis curis, & molestijs, ita, ut possint ampliori libertate, instituto, & prescripto suæ Regule sine vlla distractione deferuire, & hoc pacto contemplari, & consequi bona aterna. Si enim istius non adstaret causæ consideratio, Papa non ederet talem Constitutionem, prout ibidem satis exprimitur; cæterum ad hoc ut de facto exiret, compulsi querellarum expositio: unde hæc causa impulsiva habetur, & illa finalis, principalis, & motiva.

20. Hinc est, quòd licet tales querimonie non supersint, non ideo cessat præfata Constitutionis dispositio; nam talis naturæ est causa impulsiva, ut etiam illa cessante, non inde cessare videatur lex, dispositio, statutum, privilegium, aut vo-

tum,

tum, cuius fuit talis causa, prout docent communiter Summistæ; cæterū cessante causa finali adæquata, cessat omnino suus effectus, nempe lex, statutum, constitutio, &c. prout fert consensus Theologorum. Quoad prædictam sanè Constitutionem certum est quòd cessavit, imò extincta fuit causa impulsiva; permanet tamen causa finalis; nam ille finis à Papa intentus in suo robore subsistit, prout ex se patet; vnde prædicta constitutio existit in omni sua vi, & integro vigore.

21. Hoc supposito, communiter docent Canonistæ, quod legis, seu statuti proœmium denotat causam finalem, & intentionem Legislatoris, ac Statuentis; quare ex proœmio colligitur mens, & intentio illius, atque ratio finalis Statuti. Deinde proœmium declarat animum proferentis, atque decisionem ita, vt dicta in præfationibus censeantur repetita in dispositione, quare ex præfatione dispositio declaratur, extenditur, & limitatur, imò & tota dispositio regulatur à proœmio: vnde dici solet, quod sicut corpus ab anima, ita dispositio regulatur à proœmiali ratione, quam doctrinam ex plurimis iuribus, & Doctoribus adducunt Barbosa, *tom. Variar. tract. de Axiomat. Jur. axiomat.* 192. Mandosius *in Regul. Cancellar. Regul.* 15. q. 2. n. 2. Gonçalez, *in Regul.* 8. Cancellar. §. 7. *proœm.* 122. & 192.

22. In præsentis autem Gregorianæ Constitutionis proœmio causa finalis, intentio, & mens Summi Pontificis, quæ exprimitur, est, quòd Fratres Discalceati sint liberi, & expediti ab externis curis, & molestijs ita, vt ab instituto, & præscripto suæ Regulæ minimè distrahantur, & sic valeant bona æterna contemplari, & consequi. Unde tota dispositio illius constitutionis in cuius decisione talis finis repetitus censerè debet, regulanda est per talem clausulam in proœmio appositam taliter, vt nihil aliud ordinatum sit in decisione, quam quòd cum proœmio adæquatur.

23. Hinc est, quod clausula illa inventa in decisione: *Aut in eis aliquid innovare, seu attentare præsumant*: regulari debet per id, quod in istius Constitutionis proœmio ponitur tanquam causa finalis illius ita, vt taliter clausula illa intelligenda sit, quòd Superiores Generales nihil in modo vivendi Discalceatorum innovare præsumant, quod eos possit distrahere ab instituto, & præscripto suæ Regulæ. Unde

22.

per hanc clausulam non prohibentur Superiores Prælati innovare, aut immutare, quando talis innovatio, aut immutatio non tolit libertatem Discalceatorum, nec eos distrahit ab instituto, & præscripto suæ Regulæ ita, vt liberi, & expediri permaneant, & per hæc media æterna bona contemplari, & consequi possint: sed mandatum de Cantu Plano exercendo non solum non distrahit ab instituto, & præscripto Regulæ, sed potius conducit ad ejus perfectiorem Observantiam quoad præceptum de Divino Officio secundum Ordinē Santæ Romanæ Ecclesiæ persolvendo: Ergo ex decisione istius Gregorianæ Constitutionis minimè valent impediri Prælati Generales ad præfatum, & similia mandata imponenda Discalceatis, nec isti deobligantur ab eorum executione.

24. Imo & hæc eadem intelligentia in ipsamet decisione exprimitur, in qua sic habetur: *Nec eorandem Fratrum Discalceatorum vivendi modum, aut rigorem stricta eorum Observantia, Habitus vilitatem, ac paupertatem contemnere, immutare, seu retractare, aut in eis aliquid innovare, seu attentare præsumant.* Non quidem in eundis prohibentur Generales Prælati pro Discalceatis innovare, sed solum in modo vivendi, nempe, stricta, & rigorosa eorum observantia, Habitus vilitate, & paupertate, quæ collata cum expressis in processu nihil aliud innunt, quam Regulæ puriorem, & strictiorem observantiam: Unde in alijs, quæ vel hanc non concernunt, vel ab ea non distrahunt, imo potius ex innovatione amplius ipsam promovent, liberum est ipsis Superioribus innovare, prout eis videbitur expedire.

25. Quod autem allata intelligentia, imo benignior adhiberi debeat præfate Constitutioni, & ejus decisione, amplius patet ex praxi valde nota in Discalceatorum Provincijs; nam in ipsa Constitutione talis facultas innovandi non solum prohibetur Prælati Generalibus, & alijs Superioribus in Provincijs Regularis Observantiæ constitutis, verum etiam, & omnibus, & singulis alijs quacumque dignitate, auctoritate, & potestate fungentibus. Inter hos sanè includi debere etiam Prælatos Provinciarum Discalceatorum, innegabile est; siquidem illa particula: *Omnibus, & singulis alijs* omnes omnino Superiores, etiam domesticos Provinciarum comprehendit, nullumque excludi patitur; nihilominus tamen

Superiores talium Provinciarum cum suis Capitulis frequenter innovant quoad modum vivendi, rigo rem strictæ Observantiæ, Habitus vilitatem, & paupertatem, dummodo Regularis Observantia stricto modo, licet non strictissimo, more antiquo, vigeat; & multoties videmus de hac re mirabiles transformationes: Unde ipso experimento patet, quod allata, imo & suavior, ac benignior intelligentia præfata Constitutionis Gregorianæ inter Discalceatos coalescit.

26. Hoc quidem assumptum, cum in facto consistat, non nisi probatione de facto demonstrari debet. Præsens namque Gregoriana constitutio fuit expedita die 12. Novembris anno 1577. quo tempore fortè vigeabant in ipsa Provincia S. Joseph, & suis Custodijs Statuta à S. Petro de Alcantara pro illius gubernio edita in ipsius Capitulo Provinciali in Conventu del Pedroso celebrato anno 1561. die secunda Februarij, vel saltim aliæ Constitutiones non longè inferiores in austeritate erant ad praxim in prædicta Provincia; quales fuerint Ordinationes à S. Petro de Alcantara tunc statutz, expriment Chronistæ, qui eas ex parte transcribunt. P. Fr. Joannes de Sancta Maria ejusdem Provinciæ S. Joseph in ejus Chronicæ *1. part. lib. 1. cap. 9.* ita expendit. * *

Eu este primer Capitulo Provincial el Santo Comissario, y sus Frayles con el zelo grande, que tenian de la Santa Pobreza, y de la mayor, y mas perfecta observancia de la Regla, queriendo ajustarse con ella en todo, y por todo, con autoridad del Comissario Apostolico, ordenaron las Constituciones en orden à esto, que pondré aqui algunas por sus mismas palabras, y la traza, que dieron para fundar los Conventos, por ser de aquellos tiempos, y de Varones verdaderamente Apostolicos.

Primamente se ordena, que en todas las Casas de nuestra Provincia se diga el Oficio Divino en tono baxo, igual, redondo, cortado, no quebrado, y bien pausado, y quando huviere quatro Frayles, lo puedan entonar.

Item, en todo tiempo se tengan tres horas de Oracion Mental en Comunidad, y vna de trabajo corporal; y en todo el año se haga la Disciplina de Comunidad con sus Psalmos, Versos, y Oraciones acostumbres, salvo los Domingos, y Fiestas de guardar.

Item,

Item, por quanto sabemos, que la guarda de nuestra Profesion consiste principalmente en la guarda de la Santa Pobreza, y hemos visto, que como nuestra Religion fue cayendo de esta, fue cayendo asimismo la observancia de nuestra Santa Regla; por tanto se ordena, que todos los Frayles anden descalços, y vestidos de sayal grossero, y los Avitos no sean mas largos de hasta el tobillo, ni mas anchos de diez palmos, y las mangas no sean mas largas de hasta la primera coyuntura de las manos, ni tengan mas de vn gema à las bocas; y palmo, y medio à los ombros, y las nescas no sean mas altas de quanto toquen à las mangas: y los m antillos no sean mas largos de quanto cubran los cabos de los dedos, tendido el brazo.

Item, se ordena, que no se demande para los Frayles fano carne, ni pescadò, ni vino, ni huevos, salvo las limosnas quotidianas, en las quales no se demande cosa señalada, mas recibase lo que se ofrece, salvo perdizes, gallinas, y otras cosas semejantes, ni pescados preciosos. Ni se haga quèsta de alguna cosa, salvo de azeyte, ò legumbres para vn mes, ò dos, ò mas cò parecer del Hermano Provincial, y Guardiã de la Casa, y de dos Frayles mas antiguos de ella; y no se haga fuerça à ningun Frayle fano, que coma carne, ò grossura, ò huevos, ò cosa de leche, en todo tiempo, si no las quisieren comer.

Item, todos los Frayles duerman sobre vna corcha, ò tabla, ò estera, ò pellejo sobre el suelo, salvo en las Casas humedas, que podrán alçar la cama del suelo vn palmo, los que quisieren; y los que no las quisieren levantar, no les puedan compeler los Prelados à ello. Y puedan tener vna manta de sayal los quatro meses del año, que son Março, Abril, Septiembre, y Octubre; y los quatro puedan tener dos, que son Noviembre, Diciembre, Enero, y Febrero: y los otros quatro, que son Mayo, Junio, Julio, y Agosto, no tengan ninguna.

Ordenamos, que los Frayles viejos sean muy bien tratados, y los enfermos muy bien curados, quanto sea possible, sin notable distraccion, y servidos con gran diligencia, y charidad. Y ninguno, que no llevare la vida comun, tenga voz passiva en tanto, que por espacio de medio año no la

llevarle : y si despues sanare de su enfermedad, ò flaqueza de tal manera, que por espacio de otro medio año la llevare, torne à tener la voz passiva. Y dezimos, no llevar la vida comun, todo aquel, que tuviere necesidad de traer siempre qualquier genero de calçado, ò de tener colchòn, ò almohada de lienço, ò manta frazada en la cama, ò que se le busque vino, ò carne, ò pescado, sino se ofreciere, ò de traer mas de dos ropas, Avito, y manto, ò de traer en ningun tiempo manto, si traxere tunica : Y el que vsare de esta voz passiva, no la pudiendo vsar, conforme à esta Constitucion, sea privado de ella por dos años; y el Prelado, que lo consintió, sea privado por tres años en el Capitulo siguiente.

Ordenamos, que para la Sacristia no se reciba cosa de oro, ni plata, salvo vno, ò dos Calizes, y las Copas, y Patenas de plata, doradas por de dentro, y vna Custodia, en que esté el Santissimo Sacramento. Ni se reciban cosas de seda, ni labradas. Ni aya en ninguna Casa mas de vno, ò dos Altares; ni mas de quatro Casullas, y quatro Alvas, con todo lo demàs necesario para esto. Los Corporales se tengan de muy buena Olanda, y asì en ellos, como en las Palias, y otros Paños de lienço para el Altar, se tengan los necesarios, porque anden las cosas de la Sacristia muy limpias : de manera, que pongan mas devocion, que las ricas. Tenganse en nuestrs Conventos para el servicio de ellos pocas alhajas, pobres, y no mas de las muy necesarias.

Item, se ordena, que no se reciban Missas, mas todas se digan por los bienhechores, salvo el Guardian, que podrá dezir vna, ò dos por alguna persona, à quien la Provincia tenga mucho cargo, y no se reciba por ella alguna limosna pecuniaria, ni se pida otra cosa alguna.

Item, ordenamos, que las Casas, que de aquí adelante se tomaten, sean pobres, pequeñas, conforme à la traza dada por el Capitulo; y ninguna se tome, sino tuviere Patron, al qual no se le consienta, que haga renunciacion en el Papa, sino que siempre sea Señor de ella, y pueda echar los Frayles, y meter otros, ò hazer de su Casa lo que bien le estuviere; y cada año vaya el Guardian, ò embie dos Frayles al Señor de la Casa, y le pidan por amor de Dios, le ptega dexarlos morar en ella por el tiempo, que à él le pluguiere; y

en

en qualquier tiempo, que el Señor les mandare salir; se salgan, dexandole lo que él, ó sus antepassados dieron, si ya no está consumido con el uso; y por esso aya siempre vn papel, en que esté lo que los Señores de aquella Casa han dado; y vno esté en poder del Patron, y otro del Guardian, firmados de sus nombres.

Item, se ordena, que conforme á las Declaraciones de nuestra Santa Regla, y á la voluntad de nuestro Padre San Francisco, que manda en su Testamento por santa Obediencia, que las Iglesias, y pobrecillas moradas, que para sus Frayles fueren edificadas, en ninguna manera las reciban, sino fueren conforme á la Santa Pobreza, la qual en la Regla prometimos, y por tanto querèmos, que las Iglesias sean pequeñas, de tal manera, que no tengan de anchor menos de ocho pies, y de largo tres tanto. Y no se tenga respeto á los que pueden siempre venir á ellas, para que por esso se hagan mayores, salvo si sus moradas tuviessen cerea de nuestras Casas, y no tuviessen Iglesia dentro de vn quarto de legua, donde pudiesen oír Misa los Domingos, y Fiestas. Y en el edificio donde han de morar los Frayles, resplandezca toda pobreza, y vileza; y ninguna madera de él, sea labrada á cepillo, salvo la Iglesia, Choro, y Sacristia. Y no se haga Deprofundis, ni Capitulo, ni Libreria, sino repartanse los Libros por las Celdas de los Frayles, que los han de menester, para que esten limpios, y bien tratados. El quarto donde ha de estar el Refectorio, y los demás de la Casa, tengan ocho pies á lo menos de ancho, y nueve á lo mas, y en ellos se reparta la Sacristia, Potteria, y vna Enfermeria baxa. Los transitos de toda la Casa, baxos, y altos de las Celdas tengan tres pies, y medio de ancho. Los lavatorios, y Necessarias esten fuera del quarto á texa vana. En lo alto de estos quartos se hagan las Celdas, y sean de siete palmos de vara, y la que mas, de siete pies; y otra Enfermeria para Invierno de treze pies de largo á lo menos, y á lo mas de diez, y seis. Lo claro de la Claustura sean seis pies á lo menos, y siete á lo mas en quadro, y lo demás fera para los pilares, y pasios por donde se ha de andar. Esto se entiende, si la Casa se edifica de nuevo, sin arrimarse á otro edificio, ó Iglesia antigua, que entonces, ya que no se guarde esta traza, guardese esta pobreza, y estrechu-

chura de piezas, en quanto fuere posible. Y si la Casa se edifica de nuevo, tendrá à lo menos quarenta y cinco pies, con lo grueso de las paredes, en quadro, y lo mas cinquenta. Y las paredes de afuera sean de dos pies y medio de grosor, y las de adentro de dos. Los atajos, ò tabiques sean de ladrillos, ò adoves. La escalera para subir à lo alto de la Casa, tendrá dos pies de ancho à lo menos, y tres à lo mas. Tengan todas las piezas alhazenas con puertas, porque siendo la Casa chica, tenga mas espacio para poner las cosas necessarias, y estén las piezas desembarazadas. Ninguna Casa tenga mas de ocho Celdas, y las puertas de claro media vara de ancho, y siete palmos de alto; y las otras puertas comunes tengan dos pies de hueco, y seis de alto; y los quartos desde el suelo hasta el maderamiento tengan à lo menos seis pies, y siete à lo mas. La Iglesia tenga de alto lo mismo que la Casa, porque sea toda quadrada, y de vn altar. Y el Provincial, Custodio, ò Guardian, que confintiere exceder de esta traza, sea privado por seis años con otras penitencias, las que mas pareciere que merece. *

27. Eadem Statuta selecta ex ijs, quæ S. Petrus de Alcantara pro sua Reformatione ordinavit, & eisdem prorsus verbis affert P. Fr. Martinus à S. Joseph Provinciae S. Pauli, in *1. p. sue Chronicae, lib. 1. cap. 7.* Similiter P. Fr. Joannes à S. Bernardo, dum mea Provinciae Granatensi esset adscriptus, in Chronica S. Petri de Alcantara, *lib. 4. cap. 22.* & P. Fr. Antonius de Huerta Provinciae S. Joseph, in vita ejusdem S. Petri de Alcantara, *lib. 1. cap. 16.* eadem transcribunt Statuta, vno vel altero verbo transmutato. Nec non & P. Fr. Laurentius à D. Paulo Sueco, Provinciae Portugaliae Regularis Observantiae, in Vita S. Petri de Alcantara, *lib. 3. cap. 1.* affert ipsamet Statuta Latino idiomate translata, vbi praecipue sensum attendit, quin verborum rigorem ad translationem omnino servet.

28. In praedictis quidem Statutis à S. Petro de Alcantara ordinatis pro sua Provincia, & ejus Custodij plurima de modo vivendi, rigore strictae Observantiae, habitus vilitate, ac paupertate designantur, nec in sequentibus ejusdem Provinciae Capitulis usque ad expeditionem Constitutionis Gregoriana illa abrogata recenset P. Fr. Joannes à S. Maria ejusdem

dem S. Joseph Provinciae Chronista, prout ex ejus historia patet; unde rebus sic stantibus, in eadem Provincia promulgata fuit Gregoriana Constitutio, quae deinde non fuit derogata, sed potius confirmata habetur à Clemente Octavo, & ab alijs Summis Pontificibus roborata, & extensa ad alias Discalceatorum Provincias.

29. Si ergo dum illa Constitutio Gregoriana prodijt, vigeant S. Petri de Alcantara Statuta, vel saltem alia non longe inferiora in austeritate; siquidem latitudo, quae sensim, & tractu temporum habetur, non in brevi intervallo sexdecim annorum induci potuit; qua ratione etiam post plures annos restantur P. Fr. Martinus à S. Joseph in sua Chronica 1. part. lib. 2. cap. 2. & P. Fr. Joannes à S. Bernardo in Chronica S. Petri de Alcantara, lib. 4. cap. 23. allata statuta illorum tempore pro majori parte in Provincijs Reformationis ipsius Sancti in praxi haberi, unde provenit, quod Discalceatorum Provinciae in praesenti gubernentur Statutis, si pluribus numero, non tamen rigore, & austeritate aequalibus, sed valde inferioribus illis, quae primò pro sua Reformatione edita fuerunt.

30. Si dicatur, quod talia novissima Statuta prodierunt ex posterioribus indultis à Sede Apostolica emanatis, in quibus facultas confertur Discalceatorum Provincijs, ut sua condant Statuta, & decernitur, quod ipsis, & non alijs teneantur: hoc minimè suffragatur; nam per haec posteriora indulta minimè derogatur Gregoriana Constitutioni, imò & ipsa confirmatur, & extenditur; unde etiam post tales Constitutiones, quarum finis est, non relaxatio, sed stabilitas primæ austeritatis in Discalceatorum Provincijs, semper viget mandatum Constitutionis Gregorianae de nihilo innovando in tunc habito modo vivendi Fratrum Discalceatorum, & eorum Regulari stricta Observantia, Habitus vilitate, & paupertate; quare licet permissum sit ipsis nova condere Statuta, hoc intelligi debet excepta supradicta innovatione.

31. Deveniendum ergo est, ut hujusmodi innovationes validae sint, ad supra adductam intelligentiam Constitutionis Gregorianae, nempe esse permissam illam innovationem, quae Regulæ strictam Observantiam in Constitutione Apostolica intentum non infirmat; quare licet nova Statuta non includant illos pristinos rigores, in quibus Provinciae Discalceatorum fuerunt erectae; cum tamen non distrahant Fratres Discal-

discalceatos ab instituto, & præscripto suæ Regulæ, sed potius ad ejus strictiorem Observantiam, juxta temporum statum, dirigantur; innovatio in eis novissimis Statutis adhibita non est contra allatæ Constitutionis mentem, qua de causa sustineri potest. In lege quidem potius est attendenda Legislatoris mens, quàm verba, & ratio generalis ex mente Legislatoris restringitur, prout assertit Barbosa, *tom. Variar. tract. de Axiomat. Jur. axiomat. 136. num. 17.* Unde dum salva remanet mens præfatæ Constitutionis, innovationes in Statutis apud Discalceatos prohibita non censentur.

32. Similis consideratio haberi valet circa alias Provincias Discalceatorum, quæ, cum non dependeant in origine à Provincia S. Joseph, minimè concernunt Statuta à S. Petro de Alcantara edita: hæ quidem Provinciæ in suis primordijs, nec non & tempore, quo Constitutio Gregoriana fuit emanata, & confirmata, & adhuc quando fuit extensa, strictioris vitæ genere se habebant, prout dignosci potest, collatione facta antiquorum cum recentioribus Statutis; unde novissimæ mutationes non nisi ex præfata Apostolicæ Constitutionis intelligentia oriri possunt.

33. Si igitur Prælati domesticis Discalceatorum permixtum est ex allata Constitutionis Gregorianæ intelligentia, etiam mitiora Statuta condere, innovando in suo vivendi modo; quare Generales Prælati, qui non magis, quàm inferiores prohibentur talitèr innovare, eandem non habebunt facultatem ita, vt in suis mandatis possint ordinare quoad Discalceatorum Provincias quidquid secundum Deum ipsis expedire videatur, dummodo Fratres Discalceati non distrahantur ab instituto, & præscripto suæ Regulæ, qui finis est principalitèr intentus in præfata Constitutione? Imo, & hoc de facto aspicitur, dum Prælati Generales per se ipsos, vel per suos Delegatos Capitulis Discalceatorum præsident, in quibus aliquâ hujusmodi innovatio coalescit. Tunc sanè Prælati Generales cum Capitulari consensu tales conferunt innovationes, nec hujusmodi facultas eis disputari valet, cum jure habeant in Capitulis Præsidentiam. Si autem ipsis talis innovatio interdicta foret, nec eam possent adducere in Capitulari congressu, nam Gregoriana Constitutio absolutè loquitur: Unde si tunc præfata facultate uti queunt, ideo est, quia

30.
de similibus mutationibus non procedit Apostolica Constitutio. Ex hac vero suppositione eandem facultatem exercere poterunt per se solos Prælati Generales, nam si materia, circa quam sua jurisdictio versatur, non comprehenditur in allata prohibitione, libera, & expedita remanet Superiorum facultas, ut ubicumque, & juxta rerum exigentiam, independentè ab alijs exerceatur; siquidem talis materia intra spheram jurisdictionis Prælatorum Generalium continetur, nec aliquo ex capite impedimentum quoad exercitium adhiberi potest.

34. Nec ex dictis intendo Statutis Provinciarum Discalceatorum in aliquo, vel minimo detrahere; sunt quidem hujusmodi Ordinationes Regulari Observantiæ valde consonæ, vitæ Monasticæ rigore suffultæ, maxima austeritate circumamictæ, omnimodæ Reformationis viribus munitæ, circumdatæ validis muris regularis disciplinæ, ita ut rimæ omnes, quibus aditus ad latitudines patère posset, omnino occluduntur. Cum hoc autem optimè stat, quod adhuc à primo rigore, in quo prædictæ Provinciæ erectæ fuerunt, aliquo pacto declinarent; non quia latitudinem intenderent noviter Statuentes, sed quia experimento cognovissent, illas primas rigidissimas austeritates consistere non posse cum Ministerijs, & Exercitijs, ipsis Fratribus injunctis, imo nec cum Regulari disciplina, quæ non in extremis, sed opportuno medio firmatur. Ideo prudentes, ac Reformati viri, qui in Capitulis Provincialibus congregati ad Statutorum conditionem operam dederunt, attentis Regionibus, temporum vicissitudinibus, numero Fratrum, & alijs adjacentibus circumstantijs, in Statutis, prout oportere agnoverunt, innovarunt, & passim ex ipsismet rationibus innovare coguntur; nam sicut tempora sunt diversa, atque & hominum qualitates diversæ apparent, etiam non semper eisdem indigent Ordinationibus, sed juxta temporum successionem, & rerum varietates Statuta ordinari exigunt.

35. Nec in hoc singulares sunt Discalceatorum Provinciæ, cum id ipsum cordatissimè acceptum videatur in Statutis Generalibus nostri Ordinis, in aliarum Religionum Ordinationibus, necnon & in decisionibus Sanctæ Sedis, quæ frequentè juxta rerum exigentiam mutantur. Cum ergo hujusmodi innovatio nedum sit opportuna, verum & necessaria,

nec

nec hoc lateat Sanctam Sedem, dum emanant Apostolicæ Constitutiones, necessum fuit juxta mentem Gregorianæ Constitutionis illam mutationem licitam putare, quæ Fratres non distrahit ab instituto, & præscripto suæ Regulæ, sed humana fragilitate distractos, si qui essent, ad strictiorem ipsius Regulæ Observantiam revocaret. Hæc igitur innovatio, utpote licita, laudabilis, imo & necessaria, sicut & domesticis, ac inferioribus Prælatiis est pervia, non est cur Superioribus, & Generalibus Prælatiis denegari valeat.

36. Ad præcipuum verò assumptum ut revertamur, ex ipsamet præfata Constitutionis decisione manuducimur ad ejus claram, & genuinam allatam intelligentiam; nam ut docet Barbosa, *tom. Variar. tract. de Axiomat. Jur. axiom. 86. n. 1.* Exempla declarant Regulam, & aperiunt, atque sicut digito, ostendunt rem, & tactui quodammodo subjiciunt; in Gregoriana autem Constitutione, dum genericè prohibetur innovatio in modo vivendi, aut rigore strictæ Observantiæ Discalceatorum, rei specificatione exempla adducuntur, nempe Habitus vilitas, ac paupertas, quæ quidem exempla sunt, ut dignoscatur, quod in his, & alijs similibus, quæ ad Regulæ vota, & præcepta majori rigore implenda conducunt, nihil innovari possit: Et cum exceptio firmet Regulam in contrarium, aliæ res, quæ ad Regulæ strictiorem Observantiam non conducunt, innovationi subjeci queunt; sed hujusmodi est Cantus antiquus Discalceatorum, seu Cantus sine Nota, qui non conducit ad Regularem Observantiam, imo ab ea distrahit, cum Cantus Gregorianus sit perfectior, & strictior modus persolvendi juxta Regulam Divinum Officium: ergo in hac re, & in alijs similibus intervenire valet mutatio sine præfata Constitutionis transgressione.

37. Et confirmatur, nam ex eo, quod in nostra Regula, *cap. 4.* Duo casus tanquam exempla exprimentur ad licitum pecuniarium recursum: *Pro necessitatibus infirmorum, & alijs Fratribus induendis per amicos spirituales Ministri tantum, & Custodes sollicitam curam gerant, &c.* Ad hos tantum casus, & alios ipsis similes, non verò ad dissimiles extenditur licentia de pecuniario recursum, prout declaravit Clemens Quintus, *Clement. Exivi, §. Porro, de verb. sign. ibi: Attendant Fratres prædicti, quod pro nullis causis alijs, quam prædictis, & similibus,*

32.

in via, vel alibi, recurrere licet eis ad amicos hujusmodi. Sic pariformitèr ex eo quod in decisione Constitutionis Gregorianæ exprimantur illi duo præcipui casus de Habitu vilitate, & de paupertate, ad hos, & alios illis similes, non tamen ad alios dissimiles, extenditur prohibitio innovationis; sed, prout dictum est, Cantus sine Nota nullam similitudinem habet, sed potius magnam dissimilitudinem cum exemplis in decisione appositis; siquidem non solum non inducit ad Regulæ majorem observantiam, sed ab ea distrahit: ergo non includitur in prohibitione immutationis, ac proinde prævallet Prælatus Generalis mandatum de eo mutando in Cantum Planum, qui ad strictiorem Observantiam Regulæ pertinet, quod mandatum tenentur Discalceati admittere.

38. Prælatorum quidem, & maximè Generalium est, de Regulæ strictiori, ac puriori observantia curare, quod & in eademmet Gregoriana Constitutione exprimitur; ibi enim sic habetur: *Quinimò Generalis Minister, Commissarij, & alij prædicti Fratribus dicte Provincia S. Josephi, ac eorum Custodijs, domibus, Monasterijs, seu locis, quibus poterunt modis, auxilium, consilium, & favorem præstent.* Prælatus ergo Generales tenentur cunctis modis, quibus poterunt, auxilium, consilium, & favorem præstare Discalceatis, vt in suo modo, & austeritate vivendi, rigore strictæ Observantiæ, Habitu vilitate, & paupertate permaneant; ita vt in nullo distrahantur ab instituto, & præscripto suæ Regulæ: quomodo autem hæc adimplere poterunt Superiores Prælatus, si in modo vivendi ipsorum Fratrum juxta sui voluntatem assumpto, vt illum strictiori Regulæ observantiæ adducant, sua mandata etiam quid innovando, afferre non valerent? Verum sit, quòd Vigilantissimi Superiores Prælatus sua maxima prudètia ducti, licet agnoscant, Discalceatorum Provincias ad suam Reformationem tuendam hujusmodi mandatis indigere, non illa passim, & facillitèr promunt; nam minus inconveniens putant, ea omittere, vel in jam latis, si renitentiam observant, supersedèrè, quàm ansam dare particularibus Fratribus, vt voce, ac nomine Provinciarum, suis privilegijs abutentes, lites moveant, quæstiones inducant, & Religionis pacem, ac tranquillitatem perturbent. Nihilominus tamen necessum esset, & Provincijs Discalceatorum valde proficuum, quod Generales Prælatus per se,

se, vel per suos Delegatos in Provincialibus Capitulis, aut extra, Acta de novo constructa, aut etiam antiqua recolerent, ac sedulo examinarent, praxim Statutorum inquirerent, & quidquid Reformationis invenirent non consonum, omnino repellerent, & strictis præceptis omnem latitudinem exterminarent. Hoc sanè esset juxta Gregorianam Constitutionem Discalceatis, possibilibus modis, auxilium, & favorem præstare, vt suo vivendi modo, austeritate, & Reformatione permanerent.

39. Hujusmodi profectò Generalium solertia non solum ipsis Discalceatis, sed etiam commodo ordinis expedit, vt Reformationes nunc existentes in omni suo rigore conserventur, non tantum ad strictiorem Regulæ Observantiam tuendam, verum etiam vt Reformationes extra Ordinem erectæ non ita apertè de sua majori austeritate jaclitent; prout jam expertum accepimus. Hoc enim pacto Rmus. P. Fr. Franciscus de Tolosa Ordinis nostri Generalis Minister resistit incurfibus Patrum Capuccinorum, qui suam Congregationem in Observantiæ Regularis rigore præponere volentes liberum transitum ad suam ex nostra Religione patere intendebant. Contra hujusmodi Patrum Capuccinorum allegata opposuit præfatus Minister Generalis, quòd in qualibet Regularis Observantiæ Provincia plures aderant Recollectionis Conventus, ac in Hispania erectæ erant multæ Discalceatorum Provincia, quorum strictior Regulæ Observantia inferior non erat austeritate Capuccinorum Familiæ, ad quod comprobandum in Sacra Cardinalium Congregatione perfecta fuere & Recollectorum Conventuum, & Discalceatorum rigidissima Statuta: quibus medijs pro nostro Ordine fuit decantata Victoria; siquidem Sixtus Quintus suam protulit Constitutionem, *Pro ea*, 28. Januarij 1586. in qua dispositiones Apostolicas Pauli Tertij, & Julij Tertij corroborans statuit sub gravissimis pœnis, ne Patres Capuccini recipere possent ad suam Familiam Religiosos ex Regulari Observantia, nec ipsis Fratribus de Observantia liceret talis transitus, nisi prius obtenta licentia à Sedè Apostolica, vel à Ministro Generali nostri Ordinis, aut à suis respectivè Provincialibus: de qua controversia sufficienter tractat de Gubernatis, tom. 2. *Orb. Seraph. lib. 10. cap. 3. n. 33.* Expedit etiam Reformationum

in suo rigore conservatio, vt ad alias novas Reformationes ex excogitandas aditus præcludatur. Dum enim Religiosi spiritum habentes vitæ reformatae Provincias, ac domos Reformatas invenerint, vbi pro sui spiritus satisfactione possint reformatissimè degere, de alijs excogitandis Reformationibus non curabunt. Et si qui turbulento spiritu talia quædam movere intenderent, iuste, & validissimo vigore posset eis Ordo resistere, ad scissuras in Religione, quæ vnica esse debet, vitandas.

40. Præcipuè adhuc Prælatorum Generalium vigilantia de his curare debet circa Discalceatorum Provincias; hæ enim non per plurima sæcula laborantes præ cæteris novissimis Reformationibus, fructibus Sanctitatis scatent, ex quibus plures iam à Sancta Ecclesia ad Altaria elevati fuerunt. Opus quidem est, quod terra fructifera sedulo excollatur, vt plures fructus afferat, ne vepribus, ac spinis confecta messis optima suffocetur. Hoc verò vt, prout oportet, compleatur, valde necessarium est, quod Generales Prælati suam exerceant jurisdictionem speciali cura in Discalceatorum Provincijs, & frequentèr mandata adducant, quibus & promoveatur Reformatio, & exterminetur quidquid Discalceatos distrahere valet ab instituto, & præscripto suæ Regulæ; hoc namque pacto Gregoriana Constitutio erit apprime executioni demandata.

41. Quare non inconsulto in ipsa, sicut & in alijs apponitur illa Clausula: *Volentes nihilominus, vt, salvo predictis, in reliquis dicti Fratres Discalceati subiecti remaneant jurisdictioni, visitationi, & correctioni Ministri eorundem Fratrum de Observantia Generalis; adeoque quod ipse Minister per se ipsum, vel alium, seu alios eiusdem Ordinis Discalceatorum tantum possit eosdem Fratres Discalceatos corrigere, visitare, ac in eosdem jurisdictionem exercere.* Hæc profectò clausula omninò inutilis aditaret, si decisio Constitutionis istius ita absolute intelligi deberet, prout vult Scriptor, vt nullum innovare possent Prælati Generales in modo vivendi Discalceatorum. Nam cum nullum sit in huiusmodi Provincijs, quod prætextu, aut colore aliquo reduci non valeat ad suum modum vivendi, in nullo præfata jurisdictionis Prælatorum Generalium exercitium inveniri posset; ac proinde talis iurisdictio esset super-

varanea, insubstantialis, & phantastica; necnon & Generalis Minister respectu Discalceatorum tanquam caput corporis paralytici, suis membris, uti non valēs, non quidem ex impotentia Capitis, sed ex infirmitate membrorū, atque solum in nomine Caput cēseretur; siquidem ad nullum in modo vivendi talium inferiorum manū extendere posset. Ne autem hæc monstrositas appareat, nec tot absurda sequantur, necessariò deveniendum est ad supra adductam istius Constitutionis veram, & genuinam intelligentiam, nempe Prælati Generalibus, & cunctis alijs prohiberi innovationem in modo vivendi Discalceatorum, quādo innovatio intenta eos distrahere valet ab instituto, & præscripto suæ Regulæ; non autem vlla est Prælati Generalibus prohibitio in alijs casibus in Constitutione tacite, vel expresse non inclusis, in his sanè viget omnimoda Prælatorum Generalium supra Discalceatos facultas, potestas, & jurisdictio, quæ in præfata exprimitur Clausula. Cum ergo per mandatum de Cantu Gregoriano promovendo, & removendo Cantu sine Nota, atque alia id generis, Discalceati nullomodo distraherentur ab instituto, & præscripto suæ Regulæ, sed potius per ipsa ad strictiorem Instituti Observantiam inducantur, hinc est, quod etiam ex hac Gregoriana Constitutione talia mandata vigorem, & stabilitatem accipiunt.

42. Tandem ut amplius natura, & qualitates decissionis istius innotescant, considerandæ sunt illæ Clausulæ in ejus proœmio appositæ, vnde orta fuit decissio; sic enim procedunt: *Ad aures itaque nostras Fratres prædicti Discalceati nuncupati nonnullas querimonias perduxerunt, quibus se quàm plurimè molestijs, ac perturbationibus à dilectis filijs Fratribus S. Francisci de Observantia nuncupatis non parum sub minimè justis prætextibus vexari conquirebantur; eapropter Nos, illorum quieti, & indemnitati consulere volentes Congregationi Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium super negotijs Episcoporum, & Regularium deputatorum negotium hujusmodi audiendum, & cognoscendum commisimus, eorū quibus res dictæ, ac maturè discussa, iisdem Fratribus Discalceatis ex una, & Procuratore Generali prædictorum Fratrum de Observantia partibus ex altera, semel, ac pluries auditis, habita super hoc matura deliberatione, de eorū Cardinalium consilio, &c. Et*

362

deinde quoad hanc rem decisiones apponuntur, Provincias illius S. Joseph, & ejus Custodiarum, ac domorum exprimitur approbatio, prohibendo separationes, & molestias, atque innovationes in modo vivendi, & rigorosa Observantia, prout expositum manet.

43. Ex quibus planè constat, quod hujusmodi decisio novum indultum non fuit, nec Privilegium aliquod novum jus Discalceatis tribuens, sed solùm apparet Executorialis Sententia, ex Decreto Cardinalium Congregationis lata in judicio contradictorio. Causa quidem procedebat in terminis rigorosæ justitiæ inter partes litigantes, & interesse habentes: Unde decisio nihil continet gratiæ, aut Privilegij, sed est declaratio juris, quo antea gaudebant Discalceati ad obtinendam victoriam in causa exagitata. Hoc autem jus nitebatur in eo, quod talis Provincia erat ritè erecta, ejus Conventus fuerant servato ordine juris acquisiti; quare erat valde injustum, talem Provinciam, & domos dismembrare, aut separare intendere. Quoad alteram decisionis partem aderat jus commune Subditorum ad hoc, ut eorum Prælati Generales ipsos in suo modo vivendi juxta suas Regulas conservarent; nam cum Superioribus sit data potestas in ædificationem, non verò in destructionem, sua jurisdictio non extenditur ad Regularem vitam Subditorum evertendam, sed potius dirigitur ad eos in pura, & strictiori Observantia suæ Regulæ, & instituti conservandos, non molestias inferendo, sed promovendo pacem, disciplinam Regularem, ac Statutorum Observantiam, ita ut non distrahantur ab instituto suæ Regulæ, sed amplius in præscripto ipsius firmentur. Quod adeò verum est, ut Suarez de Relig. tom. 4. lib. 2. cap. 8. num. 24. & Rotarius, tom. 3. lib. 3. cap. 1. punct. 2. num. 6. ad fin. doceant, quod Generales, dum accedunt ad Provincias, & Conventus Strictioris Observantiæ, talium rigidiores leges & ipsi Generales tenentur observare. Unde etiam ante præfatæ Constitutionis promulgationem jus habebant Discalceati ad hoc, ut illo pacifico regiminis modo gubernarentur; siquidem ex eo allegato jure favorabilem obtinuerunt sententiam. Nec hujusmodi jus quæsitum illis inerat tamquam quid privatum, & singulare, ac peculiare, ex aliquo proprio Privilegio, aut indulto proveniens; nam si tale Privilegium, aut indultum præ-

præcessisset, proculdubio de eo in prædicta Gregoriana Constitutione fieret expressa, & sufficiens mentio, veluti de justitiæ firmo fundamento, atque de novo ipsi adhiberetur robor, confirmatio, ac extensio, qualis notitia ibi non reperitur: Solùm ergo erat jus commune, quod cunctis Religiosis, vt modo supradictò à suis Rectoribus gubernentur, suffragatur.

44. Hinc est, quod ex præfata decisione nullum aliud jus obtinuerunt Discalceati præter illud, quod antea habebant, & residet in omnibus Ordinis Provincijs; siquidem nec in toto Ordine concessum est Prælati Superioribus, præsumere aliquid innovare, seu attentare circa vivendi modum, strictam Regulæ Observantiam, Habitus vilitatem, & paupertatem; nam cum hæc omnia per Statuta vel Apostolica, vel Regularia, ordinata, & stabilita sint, & Superiores, etiam Generales, per talia Statuta Ordinem, & Provincias respectivè regere debeant, illorum innovationem attentare propria sua auctoritate præsumere non possunt. Ex quo apertè deducitur, quod circa hanc rem quidquid agere possunt Generales Prælati in toto Ordine, agere etiam possunt respectivè quoad Discalceatorum Provincias, cum his ex adducta Constitutione nullum aliud, quàm præhabitum jus conferatur. Aliæ autem dispositiones, quæ in ipsa Constitutione inveniuntur, & ad præsens institutum non pertinent, adhibita fuere, ad præcavendam Discalceatorum tranquillitatem, ne iterum repetitis molestijs, hujusmodi lites excitarentur; de ijs tamen fortè infra sermo veniet. Cum ergo jam satis superque de hac Constitutione Gregoriana pertractatum sit, ad aliam transeamus.

45. Aliud quidem testimonium licet diminutum à Scriptore adducitur, quare prout in se est, illud oportet referri. Clemens Octavus in Bulla, *Ex injuncto*, 20. *Novembris* 1599. pro Provincia S. Joannis Baptistæ decrevit: *Quod suis ærlioribus Constitutionibus gubernentur, nec ab observanda Statuta Generalia Ordinis facta, vel pro tempore facienda à Capitulis, vel Congregationibus Generalibus Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia, nec ad specialia Superiorum mandata, qua Diffinitorum Provincia judicio, fuerint Excalceatorum Reformationi, aut commodo dissentanea, teneantur.* Deinde Urbanus Octavus in Bulla, *Cum ea* pro eadem S. Joannis Baptistæ Provincia expedita 15. Junij 1639. præfatum Constitu-

tionem Clementis Octavi approbavit, & confirmavit, nec non, & illam declarans decernit: *Quod Provincia prefata, illiusque Fratres, & Conventus suis arctioribus Constitutionibus, & Statutis, quæ in pleno Capitulo Provinciali à majori parte Capituli recepta, & stabilita fuerint, gubernentur, nec ad observanda Statuta Generalia à Capitulis, vel Congregationibus Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia jam facta, vel pro tempore facienda, nec ad specialia eorundem superiorum mandata, quæ Ministri Provincialis, Custodis, & Diffinitorum Provinciae iudicio fuerint dictorum Fratrum Discalceatorum Reformationi, aut commodo dissentanea, teneantur.* Eadem Clausula cum eisdem prorsus verbis reperitur pro Provincia S. Antonij Discalceatorum in Lusitania in alia Bulla ejusdem Urbani Octavi, *Cum sicut* 1. Decembris 1639. 10. 601

46. Dispositio hæc Apostolica duas continet partes, ita inter se connexas, ut secunda sine prima ad veram intelligentiam trahi non valeat; primam autem omisit Scriptor, vel quia suæ intentioni favorabilis non erat, vel forte ut alius non propius intellectus posset secundæ adductæ adhiberi. In prima igitur parte habetur, quod Discalceati gubernari debent per sua strictiora Statuta, quin teneantur ad Ordinis Statuta Generalia. Consulto quidem dicitur: *Suis arctioribus Statutis*: ut dignoscatur, quod Discalceati non absolute eximuntur ab observatione Statutorum Generalium Ordinis, seu non deobligantur quoad ea omnia, sed solum in ijs, circa quæ habent Statuta municipalia strictiora; quare alijs Statutis Generalibus subdi debent; nam cum exceptio firmet Regulam in contrarium, ex eo, quod dictum sit, Discalceatos debere regi per sua specialia strictiora Statuta, quin ad Generalia teneantur, etiam dictum manet, quod ista Generalia Statuta, ad quæ non tenentur, illa sunt, quæ latiora apparent, pro quibus subrogantur strictiora Discalceatorum, & in alijs jure communi Ordinis remanent ipsorum Provinciae Statutis Generalibus subordinata; quod jus commune hæc Apostolica Constitutio abrogare videtur solum quoad ea, in quibus adsunt Statuta Discalceatorum strictiora, non verò quoad alia, circa quæ talia strictiora Statuta non inveniuntur.

47. Quod vel maxime convincitur, quia in allatis Constitutionibus Urbani Octavi, *Cum ea, & cum sicut*, immediate post

post prædictam clausulam de eximēdis Discalcentis ab observantia Statutorum Generalium, dum ad sua strictiora Statuta tenentur, sequens adducitur dispositio: *Quod Ministri seu Prælati Provinciales, Congregationes particulares, quas Diffinitoriales vocant, quando, & ubi commodius sibi visum fuerit, libere, & licite, convocare, & celebrare, ac in eis quaslibet electiones Guardianorum, & aliorum Officiorum facere, & quascunque causas, sive civiles, sive criminales, & negotia ad eandem Provinciam spectantia juxta formam Sacrorum Canonum, & Regularium Statutorum, & suarum Constitutionum Provincialium tractare, diffinire, & sententiare possint. Quodque Prælati Generales ejusdem Ordinis hujusmodi Congregationes particulares Diffinitoriales, aut earum electiones, seu Diffinitiones, vel Decreta, & sententias nequaquam impedire, immutare, nec dilatare valeant.* In hac quidem clausula describitur forma, quam observare debent Discalceatorum Provincia in suis Congregationibus Diffinitorialibus ad electiones peragendas, causas tam civiles, quam criminales pertractandas, & alia negotia expedienda, in quibus totum Provinciarum regimen includitur. Quæ talis forma est, ut observentur Sacri Canones, Statuta Regularia, & Provinciarum Constitutiones Municipales. Unde Discalceati in suo regimine non solum tenentur ad Sacros Canones, & sua Municipalia Statuta, sed etiam ad alia Statuta Regularia, quæ pro nostro Ordine alia non sunt, nisi ejus Statuta Generalia, quare etiam juxta horum formam debent Discalceati in suo regimine procedere. Ex quo planè deducitur, quod dum in ipsis Constitutionibus in Clausula immediatè antecedenti apponuntur illa verba: *Quod Provincia præfata, illiusque Fratres, & Conventus suis antiquioribus Constitutionibus, & Statutis, quæ in pleno Capitulo Provinciali à majori parte Capituli recepta, & stabilita fuerint, gubernentur, nec ad observanda Statuta Generalia à Capitalis, vel Congregationibus Generalibus Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia jam facta, vel pro tempore facienda, &c. Teneantur:* Non absolutè eximuntur Discalceati ab observatione Statutorum Generalium Ordinis; alias valde inconsequenter immediatè designarentur illis eademmet Statuta Generalia, ut juxta illorum formam, quoad suum regimen procederent, necnon & contrarietas inveniretur in prædictis

dis-

40.

dispositionibus, quæ quidem vitanda, & concilianda est in omni dispositione, juxta tradita à Barbofa, *tom. Variar. tract. Axiomat. Jur. axiomat. 58. num. 1.* Quare ut prædictæ dispositiones concilientur, & utraque teneat, omni contrarietate exclusa, dici debet, quod Disfalceati eximuntur ab Observantia Statutorum Generalium Ordinis solùm in ijs, circa quæ eorum Provinciæ habent Statuta Municipalia strictiora, non autem in alijs, in quibus Generalia Statuta vel æqualia, vel strictiora Disfalceatorum Statutis apparent.

48. Cum ergo valdè notum sit, quod respectivè ad Regulam Seraphicam strictior sit dispositio de Cantu Plano exercendo, quam alia, si esset, de alia specie Cantus in usu habendo; notum quoque esse debet, quod Disfalceati, etiam si omnes Statutum haberent de Cantu Plano excludendo, ad istius municipalis Statuti observantiam non essent obligati, sed solùm ad executionem Generalis Statuti ab initio Ordinis habiti circa Cantum Ecclesiasticum exercendum.

49. Assumptum, licèt jam supra ostensum sit, adhuc ejus firmitatem repetere oportet, & deinde non semel etiam patebit. Regulæ quidem Seraphicæ præceptum est obligatorium, facere Officium Divinum secundum Ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ: Talis Ordo, & continet substantiam, & modum, de substantia sunt Rubricæ Breviarj Romani, ac Kalendarium, quo Ecclesia Romana utitur; ad modum autem saltim accidentalem pertinet Cantus Ecclesiasticus à Sancta Ecclesia institutus, qui, dum Divinum Officium in Choro decantur, adhibendus est: Unde strictiori, ac perfectiori modo impletur Regulæ præceptum de Officio Divino faciendo juxta Ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quando & quoad substantiam, & quoad modum talis Ordo completur, quàm dum solùm quoad substantiam, altero extraneo modo adhibito, exprimitur: Ergò respectivè ad Regulam Seraphicam strictius est Statutum Generale de Cantu Plano exercendo, quàm aliud quodlibet Municipale Statutum de illo excludendo.

50. Et licèt concederetur, quod Regulæ præcepto sufficientè fieret satis Officium Divinum quoad Rubricas, & Kalendarium Breviarj Romani persolvendo, tamen adhuc ratio perfectioris modi subsisteret, dum Cantus Planus adhibetur. Sicut enim qui omnino nudis pedibus incedunt, majori

rigore, & strictiori modo adimplent præceptum de calceamentis non portandis, quàm qui deambulant cum calepodijs, seu sandalijs apertis; quamvis & isti obligationi præcepti satisfaciant, non tamen ita rigidè, strictè, & plenè, sicut illis ita similiter de adimplendo præcepto circa Divinum Officium cum Cantu Ecclesiastico, aut cum alio sine Nota, discurrendum est: Ergò si arctius, & Seraphicæ Regulæ conformius est Statutum Generale de Cantu Ecclesiastico, ad hoc adimplendum, & non ad Municipale, etiam si quoad omnes Discalceatorum Provincias adstaret, ligantur Discalceati juxta ad ductam Apostolicam Constitutionem. Quia verò de hac ejus prima parte iterum agendum veniet, ad secundam descendere oportet.

51. Circa quam pro ejus majori intelligentia advertendum est, quòd dum prædicta Clausula scripta in dictis Constitutionibus Apostolicis reperitur, in ipsis nulla antea facta fuerat mentio de Prælatis Generalibus Ordinis, quare ad eos referri non potest illud: *Nec ad specialia eorumdem Superiorum mandata*. Solum quidem de Capitulis, & Congregationibus Generalibus sermo fuerat immediatè antea adhibitus, & ideo per dictionem illam: *Eorumdem Superiorum mandata*: intelliguntur specialia mandata à Capitulo, vel Congregatione Generali Ordinis emanata, non verò mandata à Prælatis Generalibus imposita.

52. Pro quo adhuc notandum est, quod in Generalibus Comitijs non solum ordinantur Statuta Generalia pro toto Ordine, vel pro tota Familia, sed etiam specialia imponuntur mandata, aliquam Nationem, vel quandam, aut quasdam particulares Provincias, sive ad aliquod gremium Provinciarum, necnon & pro aliquibus particularibus personis, concernentia juxta exigentiam rerum, & personarum; quæ mandata, quia per totum Ordinem, vel Familiam non transcendunt, sed solum specialiter diriguntur ad certum genus Provinciarum, seu personarum, dici possunt specialia, collatione facta ad Statuta Generalia, quæ universaliora sunt, & totum comprehendunt Ordinem, vel Familiam.

53. Ex his sane consurgit verus, & genuinus intellectus præfatæ Constitutionis Apostolicæ, nempe quod Fratres Discalceati debeant gubernari per sua propria, & Municipalia Sta-

42.
 Statuta strictiora, quin teneantur ad Statuta Generalia Ordinis non ita stricta, jam facta, vel facienda in Capitulis; aut Congregationibus Generalibus; nec item sint obligati ad specialia mandata, quæ pro Provincijs Discalceatorum, vel aliqua eorum fortè possent ordinari à Capitulo, vel Congregatione Generali, si talia specialia mandata iudicio Provincialis, Custodis, & Diffinitorum ejusdem respectivè Provincie suæ Reformationi, aut commodo essent dissentanea.

54. Qui sensus & amplius constat, nam in prædicta Urbani Octavi Constitutione post præfatam dispositionem sit progressus ad exprimenda ea mandata, quæ à Prælatibus Generalibus quoad Discalceatos ordinari non possunt, nempe, quod Superiores Generales Congregationes Particulares Diffinitorij, aut ea, quæ in eis fieri debent, impedire, aut retardare non valeant: quod ad tales Provincias Visitandas mitti non possint à Prælatibus Generalibus Visitatores, qui non sint assumpti ex aliqua Discalceatorum Provincia, & isti suum munus exercere non possint nisi post duos annos & septem menses transactos Provincialatus ejusdem Provincie Visitandæ Provincialis Ministri, & ipsiismet Statuta observare debeant: quòd post Commissarij Visitatoris ingressum in Provinciam Visitandam, nullus Vocalis proxime futuri Capituli, etiam sufficiens causa adstare, possit privari voce activa, & passiva ante ejusdem Capituli celebrationem: & quòd Superiores Generales extrahere non valeant ex eisdem Provincijs Fratres ad alias mittendos, nec eos licentiare, ut in domibus Sæcularibus, aut extra propria Claustra degant. Has autem prohibitiones exprimere, necessum non esset, si in primò dicta dispositione Sermo fieret de mandatis specialibus Prælatorum Generalium: nam in ea prædicta mandata includerentur, & circa illa, de quibus tunc agitur, sufficienter provisum erat, ut minime fierent contra Reformationem, aut Commodum Discalceatorum, vnde ex eo quod ultra progrediatur Constitutio ad differendum de mandatis, quæ à Prælatibus Generalibus fieri prohibentur, deducitur, quòd eorum præcepta minime erant comprehensa in antea posita dispositione, sed solum in ea erant inclusa specialia mandata, quæ à Capitulo, vel Congregatione Generali possent Ordinari quoad Discalceatorum Provincias.

Nec

55. Nec valet dicere, quod ex eo, quod in primo dicta dispositione deobligentur Discalceati à Statutis Generalibus, & à specialibus mandatis Capituli Generalis modo ibi expresso, etiam deobligantur à mandatis Prælatorum Generalium, cum valeat argumentum à majori ad minus, & major sit potestas Capituli Generalis, quàm Ministri Generalis, quia iste agere non valet quidquid complere potest Generale Capitulum, & in hoc residet veluti in integro corpore omnis jurisdictio Capitis, nempe Ministri Generalis, & quid amplius, prout passim proclamant Doctores, quare jurisdictio Generalis Capituli à jurisdictione Prælati Generalis solum inadæquatè distinguitur distinctione includentis ab incluso.

56. Non quidem hæc obiectio valere potest, nam licet in jure valeat argumentum à majori ad minus in eadem linea; ita vt quis possit agere minus in eadem linea, in qua valet agere quod majus est; hæc regula locum non tenet in dispensationibus, & privilegijs in materia odiosa, ac proinde stricti juris, prout fit limitatio in cap. *Quæ à jure*, & ibidem Glossa de *Regul. Jur. in 6.* ibi: *Quæ à jure communi exorbitant, minimè sunt ad consequentiam trabenda.* Et tenent communiter Doctores, Molina de *Justit. & Jur. 3. p. disp. 591. num. 2.* Thomas Sanchez de *Matrim. lib. 8. disp. 1. num. 32.* Barbof. tom. *Variar. tract. loc. comm. loc. 67. num. 6.*

57. Cum ergo posse resistere mandatis Superiorum sit Privilegium maximum, & exorbitans à jure communi tam Canonico, quàm Regulari; siquidem omni jure debent inferiores subdi, & obedire Superioribus; hinc est, quod cum stemus in odiosis, & in re stricti juris, tale Privilegium strictè debeat accipi, ita vt non nisi ad expressam extendatur, nec possit trahi ad consequentiam; ac proinde in hac materia non valeat argumentum à majori ad minus. Unde licet Discalceati non teneantur ad specialia mandata Capituli Generalis, nec ad vniuersalia modo supra expresso, tenentur adhuc ad quælibet mandata Prælatorum Generalium, quæ ab eis exhibenda expressè, & individue non sint prohibita, sicut & alij eis inferiores; dispositio enim exorbitans non est amplianda, nec extendenda, sed potius restringenda, vt docet Barbofa, *vot. decis. lib. 2. vot. 56. n. 47.* Ex quo præfata dispositio, quæ exorbitans à jure proculdubio est, restringi debet ad terminos in ea expressos, & non ad alios extendi.

58. Licet autem jurisdictio Ministri Generalis includatur in jurisdictione Capituli Generalis, siquidem in eo tanquam Caput Ordinis Minister Generalis praesidet, & operatur; non tamen omne exercitium jurisdictionis Praelati Generalis includitur in exercitio jurisdictionis Capituli Generalis; nam alia est jurisdictio Capitis prout in corpore, & alia est jurisdictio Capitis prout in se ipso; ex quo Praelatus Generalis etiam suam jurisdictionem exercet separatim, & independentem a jurisdictione Capituli Generalis: Unde mandata, quae a Praelato Generali ex sua separata jurisdictione procedunt, nullatenus includuntur in mandatis, quae a Generalibus Comitibus oriuntur: qua ratione utraque mandata inter se valde diversa sunt etiam in origine, & adaequata distinctione distinguuntur; ac proinde dispositio, quae de mandatis ortis a Generalibus Comitibus loquitur, cum stricti juris sit, extendi non valet, nec trahi ad consequentiam, quoad mandata, quae imponuntur a Praelato Generali ex sua separata jurisdictione.

59. Circumstantiae illae, quae in ipsa dispositione reperiuntur, licet non multum conducant ad praesens institutum, tamen examinanda veniunt, ut talis dispositio verius dignoscatur. Observandum ergo est, quod dum dicitur: *Quae Ministri Provincialis, Custodis, & Diffinitorum Provinciae judicio fuerint dictorum Fratrum Discalceatorum Reformationi, aut commodo dissentanea*, Censura circa talia mandata specialia committitur judicio eorum, qui sunt de actuali Diffinitorio Provinciae. Judicium autem, prout ad praesens attinet, idem est ac conscientia; utrumque enim est dictamen rationis, prout docet Thomas Sanchez, *de Matrim. lib. 3. disp. 8. num. 4.* Quare idem est in praefata Constitutione committere hoc negotium assignatorum judicio, quam eorum conscientiae discutiendum tradere; in hac vero acceptione iudicium a Doctoribus describi solet, ita ut sit virtus animi, qua decernimus, quid amplectendum, quid fugiendum, & vera a falsis, utiliaque a noxijs separamus, ac nos ipsos, & alios instruimus, rationibus utrimque discussis. Unde in nostro casu dum assignatis committitur iudicium de convenientia, vel inconvenientia mandatorum cum Reformatione, vel commodo Provinciae, non datur illis facultas, ut pro libito judicent, sed ut rationibus utrimque perpensis, dignoscendo quid ex vna, vel altera parte

te accipiendum, aut excludendum sit, secernendo vera à falsis, & utilia à noxijs separando, rationale iudicium ferant.

60. Deinde dum in dicta dispositione assignantur præfati iudices, non fit Sermo de Diffinitorio, sed de ijs, qui illud componunt non copullativè, sed singularitèr sumptis; non enim dicitur: *Diffinitorij Provinciae iudicio*, sed exprimitur: *Ministri Provincialis, Custodis, & Diffinitorum iudicio*: sub nomine autem personarum, quæ Collegium constituunt, non venit Collegium, aut Universitas, vt docent Mandosius, in *Regul. Cancellar. regul. 34. q. 51. num. 2. & 3.* Gonzalez, in *regul. 8. Cancell. Gloss. 37. à n. 8.* Barbosa, tom. *Variar. tract. de appellat. verb. appellat. 198. à num. 1.* Unde non per modum Congregationis, aut Diffinitorij, sed solùm singulis separatim sumptis, competit illis huiusmodi iudicium ferre. Ex quo resultat, quod, vt ordinatum in Constitutione integrè compleatur, non sufficit iudicium majoris partis assignatorum, sed necessarium est, vt omnium, & singulorum iudicium sit de hoc, quod mandatum dissentaneum est Reformationi, aut commodo Discalceatorum, ad hoc vt ad id Provincia non teneatur: quare vnus deficiente iudicio, aut in contrarium abente, mandatum excludi non potest; tunc enim non verificatur conditio pro forma posita, nempe quod tale mandatum iudicio Ministri Provincialis, Custodis, & Diffinitorum dissentaneum Reformationi, aut commodo videatur. Si autem maior pars assignatorum sufficeret ad præfatum iudicium firmandum, sicut in ipsamet Constitutione loquendo de strictioribus Statutis Provinciae paulò ante dicitur: *In pleno Capitulo Provinciali, aut à majori parte recepta.* Ita similiter in altera Clausula de personis assignatis eodem modo institueretur sermo. Cum verò non Diffinitorium, sed personas illud componentes separatim sumptas singularitèr assignet dispositio, earum omnium, & singularium iudicium de re affirmans exigit, qua forma non servata, minime valere potest iudicium.

61. Præterea quia exigitur quod ad deobligationem circa mandatum, illud iuxta assignatorum iudicium sit dissentaneum Reformationi, non intelligitur *Reformatio* tamquam nomen appellativum ipsius gremij Provincialium, quod *Reformatio* vocari solet, sed solùm accipi debet pro illa forma,

46.

& ratione, unde tale nomen confurgit, nempe rigor vitæ Regularis, austeritas in Observantia, & strictior disciplina. Nec hæc collatio mandati fieri debet cum illa prima, & valde rigorosa austeritate, quæ in primordijs Discalceatorum fuit inventa, sed solum cum illa Reformatione, aut rigorosa, & strictiori Observantia, quæ tunc temporis in Provincia viget hæc quidem, & non illa antiquata est illius Reformatio; quare si mandatum non est dissentaneum austeritati præsentis, licet cum jam antiquata non conveniat, excludi non potest.

62. Circa aliam particulam, nempe *Commodo* adverti debet, quod per *Commodum* solum utilitas, emolumentum, aut opportunitas significatur; hæc autem in casu præsentis nihil respicere debent temporale, quod ab instituto, & præscripto Regula, & ejus strictiori observantia distrahat; aliàs quidem tale commodum Reformationi consentaneum non esset; sed tantum dicit illud, quod aliquo pacto Reformationem promovet, & conservat, ac proinde ei vitale, opportunum, & valde consonum sit. Unde per dictionem illam intelligi debet quidquid ad Reformationem aliquo pacto conducit, siquidem commoda temporalia, præcisè ut talia, & in latitudinem, potius quàm in austeritatem influentia, sine instituti detrimento afferri nequeunt.

63. Circumstantiæ ergo omnes seorsim, maturè, & cum maxima circumspèctione considerari debent; nam cum stemus in odiosis, & hoc Privilegium Discalceatorum, utpote à jure exorbitans, strictissimi juris sit, solum ad expressa juxta suam rigorosam, & ad rem pertinentem significationem accipiendum est, & limitandum, atque restringendum, quin vlla extensione, aut ampliacione gaudere valeat, ne quod concessum fuit in augmentum, & promotionem Reformationis Discalceatorum, ob ejus abusum vertatur in illius detrimentum, & destructionem.

64. Ex præhabitis convincitur, allatam dispositionem minimè loqui de mandatis Prælatorum Generalium, sed solum de specialibus Decretis à Generalibus Comitibus emanatis, quare ad rem non pertinet, prout optabat Scriptor. Attamen, quia in Compendio Apostolicarum Constitutionum circa Discalceatorum Provincias ad calcem Compilationis Illustrissimi Samaniego, cap. 12. §. 2. apposta, prædictæ Constitutioni
alia

alia intelligentia confertur, dum sic dicitur: *Nectantur ad-
huc ad specialia Pralatorum Generalium pro suo tempore facta
Decreta, &c.* Licet hic sensus juxta superius dicta, sit violentus,
& nulla alia autoritate suffultus, ac fortè ex Amanuensium
incuria adhibitus, etiam in illo loqui fas erit. Supponatur
ergo, quod prædicta dispositio procedat de mandatis, quæ
Superiores Generales per sua Decreta evulgare solent: Quid
inde? Numquid ex hoc mandatum de Cantu Gregoriano in-
ducendo prohibitum manet? Minimè. Ratio est manifesta,
quia allata dispositio non procedit de quibuslibet mandatis,
sed solùm de specialibus, prout in ipsa exprimitur, dum affer-
tur: *Nec ad specialia eorundem Superiorum mandata:* Unde
ex hoc sequitur, quod in tali suppositione Discalceati tene-
rentur ad Generalia, seu vniuersalia Superiorum Generalium
mandata, non solùm quia exceptio firmat regulam in contra-
rium; verum etiam quia specialis dispositio in vno casu nedum
non tribuit facultatem arguendi, sed imo facit, quod in alijs
casibus non expressis jus commune sit contrarium, juxta tra-
dita per Barbosa, *tom. Variar. tract. de Axiomat. Jur. axiomat.*
211. n. 5. Cum ergò solùm procedat hujusmodi dispositio de
mandatis specialibus, non autem de generalibus, seu vniuer-
salibus; ex ipsamet dispositione sequitur, quod ad omnia alia
mandata, præter specialia, jus commune, quo inferiores ab-
solutè tenentur obedire suis Pralatis omninò firmatur. Ex
quo patet, quod cum mandatum de Cantu Gregoriano addu-
cendo, licet comprehendat Discalceatos, non tamen est spe-
ciale, sed generale, & vniuersale, siquidem ad omnes omnino
Ordinis Provincias extenditur, quare adhuc in allata suppo-
sitione, quod præfata Constitutio procederet de mandatis
Pralatorum Generalium, exceptum erat, imo ex ipsa firma-
tum; nam jus commune obedientiam subditorum decernens
quoad hunc casum ex ipsa dispositione robur acciperet.

65. Quomocumque autem præfata dispositio assuma-
tur, adhuc non videntur circumstantiæ, & conditiones ibi
assignatæ, vt ex ea excludi possit mandatum de Cantu Eccle-
siastico apud Discalceatos exercendo; nempe, quod manda-
tum excludendum iudicio Ministri Provincialis, Custodis, &
Diffinitorum Provinciæ sit dissentaneum Reformationi, aut
commodo Discalceatorum. Hucusque enim nulla talis appa-
ruit

48.

rui declaratio, iure in quibusdam Discalceatorum Provincijs ex quo huiusmodi mandatum evulgatum fuit; Cantus Placitus fuit in praxi acceptus, quin vergat in detrimentum Reformationis, aut commodi earum; unde tale testimonium nihil probat.

66. Aliud autem testimonium, quod Scriptor adducit, est Urbani VIII. Constitutio, *Alias postquam* 30. Julij 1642. ab eodem Summo Pontifice confirmata in altera Bulla, *Alias pro felici* 22. Decembris 1642. Et licet conveniens esset, nunc plurimas ejusdem Constitutionis Clausulas per extensum ponere, tamen quia eas expendere in inferioribus opportuniore loco, ubi videri queunt, necessum erit, hic tantum refero eam Clausulam, quam Scriptor adducit. Ait quidem Urbanus Octavus in præfata Constitutione: *Quodque præfate Provincia, & Custodiæ dictorum Fratrum Discalceatorum, nunc & pro tempore existentes in eisdem Hispaniarum, & Indiarum partibus per sua propria Statuta, Ordinationes, & leges gubernentur absque eo, quod Generalibus totius Ordinis Statutis, & consuetudinibus subjaceant.* Hanc Clausulam adducit Scriptor, & non alias, quæ ex Clemente Octavo, & eodem Urbano Octavo appositæ sunt supra n. 45. nam in ista postetiori non apponitur dictio illa: *Suis ætioribus Constitutionibus*, quæ in alijs supra adductis habetur. Attamen licet in Clausula, quæ à Scriptor adducitur non exprimitur talis dictio, in altera ejusdem Constitutionis Clausula, quam Scriptor non commemorat, datur pro expressa his verbis: *Ipsique Fratres Discalceati Hispaniarum, & Indiarum huiusmodi, sub eisdem penis per contrafacientes eo ipso incurrendis, juxta Statuta, & Ordinationes Provinciarum huiusmodi viverent, & regerentur, ac alijs prout in diversis nostris in simili forma Brevis literis desuper expeditis, quarum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, uberius continetur.* Ecce Summus Pontifex quoad hanc rem in præfata Constitutione voluit haberi pro expressis diversas alias suas literas antea expeditas, nempe illas Constitutiones ipsius Urbani Octavi, supra n. 45. adductas, in quibus, ut ibi transcriptum est, sermo de ætioribus Discalceatorum Statutis fit; quare & de his, & non alijs mitioribus in præfata Constitutione loquitur.

67. Et licet hæc expressionis Clausula minimè adstaret, ad-

adhuc in posteriori Constitutione intelligi deberet dictio illa appositae in antea expeditis; nam nec in praefata Constitutione, *Alias postquam*, nec in vlla alia ex posterioribus repetitum accipitur illud, quod in primis Bullis continetur de specialibus mandatis; siquidem aliae Constitutiones solum de Statutis Generalibus loquuntur; nihilominus tamen illa vltima verba de mandatis specialibus, tamquam consistentia à Scriptore allegantur, quamvis in sequentibus omiffa, quia censentur repetita; nam vt ex pluribus adductis Decisionibus Rotae, docet Barbosa, *tom. Variar. tract. de Clausul. Jur. tit. de Clausul. in gener. n. 11*. Clausulae appositae in prima commissione censentur in omnibus repetitae; qui etiam Barbosa, *vol. decis. lib. 2. vot. 52. num. 25.* ait, quod Statutum posterius debet intelligi secundum tenorem primi, & ab eo recipit interpretationem, ne alias inducatur contrarietas. Unde vbiicumque in posterioribus Bullis reperitur praefata dispositio intelligi debet secundum suam primam editionem, nempe quod solum de Statutis arctioribus Discalceatorum loquatur, & non de illis, quae arctiora non sunt.

68. Ultimum instrumentum à Scriptore adductum est quaedam clausula Bullae Urbani Octavi, pro Provincia S. Gabrielis, *Alias Nos, 3. Octobris 1643*. Attamen oportet talem clausulam maiori latitudine asferre, ibidem enim decernit Urbanus Octavus: *Quod Minister Provincialis dictae Provinciae S. Gabrielis Fratrum Discalceatorum huiusmodi in proximè celebrando ejusdem Provinciae Capitulo Provinciali ad Capitalarium, seu altam domum Regularem dictae Provinciae Ordinis huiusmodi sibi bene visam, & per eum eligendam, ante vel post ipsius Capituli Provincialis celebrationem, eos dictae Provinciae Fratres Discalceatos huiusmodi, qui alias Ministratus Provincialis munero sancti fuerunt, convocet, & convocare debeat, qui sic convocati, & Congregati cum Diffinitorio eorum propria Statuta, & ordinationes condant pro felici dictae Provinciae regimine, majorisque perfectionis, quoad vitam & bonos mores, conservatione, quam ipsa Provincia profitetur, Statutaque, & Ordinationes huiusmodi exactè, & summo cum rigore observentur, & per ea dicta Provincia, & illius Fratres Discalceati huiusmodi gubernentur absque eo, quod Generalibus ipsius Ordinis, aut alijs Statutis, & consuetudinibus subiacent, sed ijs dumtaxat, quae ab ipsis Congregatis, & Diffinitorio edentur, subsint.* Ecce

50.

69. Ecce alia forma designata ad Statuta condenda, non quidem in Capitulo Provinciali, nec per majorem partem Capituli, sed solum in Coetu Ex-Ministrorum Provincialium, & Diffinitorio. Numquid hanc novam formam Statuta edendi tenentur observare omnes Discalceatorum Provinciae? Profecto non istam, sed aliam ab ipso Urbano Octavo assignatam de strictioribus Statutis pro Provincia S. Joannis Baptistae, in pleno Capitulo Provinciali, seu à majore parte Capituli recipiendis, prout expressum manet supra n. 45. observant, & observare debent aliae Discalceatorum Provinciae, utpote contentam in illa Bulla cujus dispositiones, & privilegia extensa fuerunt ad alias Discalceatorum Provincias, prout qualibet de tali extensione sibi curavit.

70. Attamen in hac altera forma singulari condendi Statuta, etiam strictior observantia commendatur; nam quid tale sonant verba illa: *Ordinationes condant pro felici dilectae Provinciae regimine, majorisque perfectionis quoad vitam, & bonos mores conservatione, quam ipsa Provincia proficitur; Statutaque & Ordinationes hujusmodi exacte, & summo cum rigore observentur.* Ubi cumque enim conceditur facultas Discalceatis à Sede Apostolica, ut sibi condant Statuta, quibus regantur, & deobligentur à Generalibus Statutis Ordinis, est cum onere illo, quod talia Statuta condenda strictiora sint Generalibus; in ijs autem, in quibus Municipalia Statuta strictiora non apparent, proculdubio Constitutionibus Generalibus subdantur. Nam cum finis intentus à Summis Pontificibus sit, quod Discalceatorum Provinciae regantur per Statuta, ita austeritate suffulta, ut eorum exacta, & rigidissima Observantia conservetur, atque stabilitas majoris, & amplioris perfectionis, quoad vitae austeritatem, & bonorum morum promotionem obtineatur, ideo Sedes Apostolica eis confert facultatem, ut sibi Statuta condant, sed cum gravamine, quod debeant esse strictiora, ut finis intentus habeatur; & dum hoc modo fuerint stabilita, releventur Discalceati ab obligatione quoad Statuta Generalia Ordinis, quae ita stricta non sunt. Unde solum in ijs, circa quae Discalceati habent strictiora, & rigidiora Statuta, eximuntur ab observatione Constitutionum Generalium; in alijs autem, quae ita non se habuerint, Generalibus Ordinis Statutis subdi debent, ut obtineatur intentum

Se-

Sedis Apostolicæ; nempe, quod in cunctis Minores Discalceati strictioribus Statutis gubernentur.

71. Imò si cum reflexione opportuna hoc negocium cōsideretur, etiam si allata deobligatio quoad omnia Statuta Generalia intelligenda esset, nonnulla ratio probabilitatis apparet renunciationis istius privilegij de non obligari ad leges communes Ordinis, si non verbo, aut scripto, saltem ipso facto à Discalceatis præstita. Quod suadetur ex communi praxi; nam ad legum conditionem solum vota habere queunt illi, qui ipsis legibus, aut Statutis ligantur; nec ab alijs effici possunt; quia vt assert *Tamburinus, de Jure Abbat. tom. 3. disp. 3. quesit. 1. n. 3.* Statutum fieri debet ex eorum consensu, quorum interest; vnde eorum omnium, quibus Statuta condere datum est, interest talium Statutorum editio, ac proinde eis resultat obligatio ad ea observanda. Cum ergo in Generalibus Comitijs tam in Generali Discretorio, quam in Diffinitorio Generali concurrant Vocales ex Discalceatorum Provincijs cum jure, & exercitio sua vota exhibendi ad Statuta Generalia efformanda; hinc est, quod eorum interest talium Statutorum efformatio, ac proinde ad ea observanda saltem in ijs, quæ suæ Reformationi non opponuntur, illis resultat obligatio; ex eo enim quod Discalceati, vt legitimi vocales ad talia Statuta edenda accedant, suum interesse in illis efformandis demonstrant, & consequenter facto ipso, privilegio, si aliquod esset de nullâ obligatione ad Generalia Statuta, renunciant.

72. Et confirmatur; quia in Generalibus Comitijs solum concurrunt Vocales ad eas actiones, ad quas aliquod interesse habent, & vnde eis oritur aliqua obligatio. Unde omnes Vocales accedunt ad electionem Ministri Generalis, & inde provenit, quod ei teneantur obedire. Ad electionem autem Commissarij, & Diffinitorum Generalium Familiæ solum veniunt illius Familiæ Vocales, & non alijs quia non aliorum, sed solum Vocalium ipsius Familiæ interest talis electio, & eis adheret obligatio ad parendum. Similiter accidit in electionibus Officialium Curia, in quibus quodcumque gremium Provinciarum tantum accedit ad electionem sui Procuratoris respectivè; quare ex quò Discalceati Hispaniarum, & Galliarum Recollecti suum specialem Procuratorem Generalem obtinuerunt,

runt, solum ad istius electionem concurrunt, non autem ad Officialem Curia pro ista Familia Cismontana eligendum.

73. Similiter evenit in Statutorum conditione; nam quoad Ordinationes utramque Familiam concernentes Vocales omnes vocem habent; ceterum in Statutis Generalibus pro vna tantum Familia solum voto gaudent, qui ad illam Familiam pertinent. In Familia autem Ultramontana Reformati sua sibi condunt Reformatata Statuta, quin Observantes, quia illorum non interest, ad ea efformanda interveniant. Ceterum Reformati adhuc concurrunt ad editionem Statutorum Generalium illius Familiae, quia illorum interest; nam vt declaravit Gregorius XIII. ad ea tenentur in ijs omnibus, quae Reformationi suae non adversantur, prout patet ex ipsius Summi Pontificis Constitutione: *Cum illius, 3. Junij, 1579. ibi: Volumus tamen, quod si in Capitulis Generalibus Constitutiones alique, vel Decreta presentibus literis, & huic Observantiae strictiori non contraria, sed quae magis ei favere videantur, ordinata fuerint, Reformati ea observare omnino teneantur.* Quam Constitutionem confirmatam dedit Clemens Octavus in alia Bulla, *Pro injuncti Nobis, 12. Octobris 1596.* Praedictae igitur praxis nulla alia ratio esse potest, nisi quia in Generalibus Comitibus tam ad electiones, quam ad leges edendas non alij accedere queunt, nisi illi, quorum interest, & quibus inde aliqua resultat obligatio.

74. Cum ergo hoc verum sit, & omnino rationi, ac juri consonum; quo jure in Generalibus Comitibus accedunt vocales Discalceati ad leges Ordinis Generales condendas, si illorum hoc non interest, nec ad eas observandas illis vlla advenit obligatio? Quia vero inconcussè observatum est, quod vocales Discalceati in Generalibus Capitulis hoc munere gaudeant in Generali Diffinitorio, & in Discretorio, non solum quando Discretorium Generale ex cunctis Vocalibus coalescebat, sed etiam postea dum ex Romanis Statutis 1688. pro nostra Cismontana Familia, *num. 15.* tantum assignati Vocales ad hoc opus concurrunt; hi enim nominantur *ex omnibus Nationibus respectivè ex Observantibus, Discalceatis, & Tertiariis,* prout in ipsis Statutis recensetur; necnon aliquando Praeses ipsius Generalis Discretorij assignatus fuit quidam ex Discalceatis Vocalibus, sicut & vidimus in proximè celebra-

brato Capitulo Generali Mediolanensi; ex hac præxi debet dici, quod Discalceatorum interest Generalium legum conditio, & quod ex huiusmodi Generalibus Statutis illis resultat aliqua ad observantiam, saltem in ijs, quæ suæ Reformationi non adversantur, obligatio; ac proinde colligitur, quod ex tali Congressu ad Generalium legum conditionem renunciarunt Discalceati privilegio exemptionis ab observantia Statutorum Generalium, casu quo tale privilegium eos omnino deobligaret.

75. Nec obstat, quod Vocales Galli, & Germano-Belgici in Generalibus Comitibus etiam vocem habeant quoad Statuta Generalia totius Ordinis, & huius Cismontanæ Familiæ, licet non omnino ad eorum observantiam teneantur; sed ad suas Nationales leges: hoc quidem non obstat; nam præfata Nationes sua Statuta habent dependentè à Capitulis Generalibus, ubi & pro ipsis Statuta à Discretorio, & Diffinitorio Generali concursu vocalium aliarum Nationum decernuntur, ex quo induunt pro ipsis rationem Statutorum Generalium; necnon & in illis, quæ in suis præfatis Municipalibus Statutis non exprimuntur, omnino dependent ab Ordinationibus Generalibus Ordinis, & Familiæ Cismontanæ. Quod quidem adamussim recensere, prout in Actis Generalium Comitiorum habetur, valdè prolixum esset, videri autem valet in Statutis Generalibus tam antiquis, quàm recentioribus nostræ Cismontanæ Familiæ, & satis constat ex Commentarijs R. P. Fr. Gaudentij Kerckhove in Statuta Germano-Belgica, quibus dedit titulum: *Commentarij in Generalia Statuta Ordinis S. Francisci Fratrum Minorum Provincijs Nationis Germano-Belgica in Capitulo Generali Toletano anno 1633. accommodata, ac posterioribus Ordinis Decisionibus illustrata.* Talis autem diversitas in Statutis profectò necessaria est; nam Nationes illæ ob diversitatem Regionum commodè gubernari non possunt ijs cunctis legibus, quæ in nostra Familia Cismontana, præcipuè Natione Hispanica considerata, sunt statutæ; qua de causâ etiam pro Provincijs Indiarum speciales Ordinationes conditæ sunt; necnon & intra Hispaniam Provincijs datur facultas, vt singulæ possint, ultra ea, quæ in Generalibus Statutis continentur, alia sibi Municipalia accommodare.

76. Unde cum Nationes Gallicana, & Germano-Belgica sua Statuta habeant cum præfata dependentia à Comitij Generalibus, & Statutis nostræ Familiæ Cismontanæ, & totius Ordinis, meritò earum Vocales interfunt legum Generalium conditioni; siquidem illorum interest de earum legum rectitudine, ac legitimitate, atque eis redundat, vel redundare potest aliqua ad ipsarum Constitutionum observantiam obligatio. Cæterum Discalceati, qui in eadem Natione Hispanica reperiuntur, & ideo ratione Regionum non multa varietate legum indigent, si ex suis Privilegijs omnimodam deobligationem à Statutis Generalibus, & Generalibus, & specialibus mandatis promulgatis, ac promulgandis proclamant, qua ratione, vel quo jure eorum concurrunt conditioni? Si verò aliquo jure id munus Vocales Discalceati exercent, signum est, quod Discalceatorum interest, & illorum Provinciis inde aliqua obligatio ad observantiam resultat, ex quo colligitur, quod ea ipsa actione præallegatis Privilegijs renuncient.

77. Ex omnibus igitur prædictis aperte dignoscitur, quod propositio illa à Scriptore in suæ probationis syllogismo pro majori præmissa posita, nempe quod Discalceatorum Provinciæ non tenentur mandatis Ministrorum Generalium, cum hujusmodi mandata directè, vel indirectè suæ Reformationi, aut Municipalibus legibus opponuntur, nec est Decretum à plurimis Summis Pontificibus latum, nec in se ullam continet veritatem.

SECTIO III.

EXTENSIO PRIVILEGIORUM APUD
Provincias Discalceatorum
examinatur.

SCRIPTUM ANONYMUM.

A que se debe añadir, que estos favores, y Decretos Pontificios son comunes à todas las Provincias Descalças, como consta de vna Bulla de Urbano Octavo, cuyo principio,

Ex-

Ibid. *Exponi Nobis*, dānde dize: *Ac insuper, quod omnes, & singule Provincie predictę Hispaniarum Fratrum Discalceatorum hujusmodi comprehendantur, & participant quibuscumque Privilegijs, literis Apostolicis, & Decretis quovismodo cuius ipsarum Provinciarum particulariter, & speciatim concessis, perinde ac si illa omnibus & singulis Provincijs predictis in genere circa hanc materiam concessa fuissent, indulgemus.*

ENUCLEATIO.

1. **V**ERA quidem est extensio Apostolicarum constitutionum, & indultorum quoad omnes Discalceatorum Provincias, etiam si aliqua ex ijs in sua prima expeditione pro vna sola ex eisdem Provincijs fuissent emanata. Caterum ad hoc suadendum circa presens institutum, prefatum testimonium perperam adducitur, & nihil probat.

2. Hoc autem vel maximè convincitur ex eo quod Urbanus Octavus in Bulla *Exponi Nobis*, 7. Februarij 1643. pro Provincia S. Gabrielis emanata, decrevit, quod Curati Ordinum Militarium minimè impedirent, Fratres Discalceatos predictę Provincie apud Ecclesias suorum Conventuum, etiā si essent in territorio jurisdictionis prefatorum Ordinum Militariū, sepelire posse eos omnes, qui ibidem sepulturā elegerent; & simul ordinavit, quod Visitatores taliū Ordinū Militariū nullo pacto visitare valerēt Convētus predictę Provincie, licet in terris pertinentibus ad tales Militares Ordines essent cōstructi. Quia verò hoc indultum, aut privilegium, vel potius juris declaratio, solum pro S. Gabrielis Provincia tunc emanavit, deinde ipse Urbanus Octavus in altera Bulla, *Exponi Nobis*, 4. Martij 1643. Prefatam dispositionem extensam fecit pro alijs Discalceatorum Provincijs, & in hac Bulla extensionis apposuit clausulam à Scriptore adductam, in qua non omnia Privilegia in quacūque materia alicui ex Discalceatorū Provincijs cōcessa ad alias extēdit, sed solum ea omnia indulta, privilegia, & Decreta, quę in hac determinata materia & sepulture, & Visitationis fuissent emanata, communia fecit omnibus illis Provincijs, prout fati exprimitur in illa clausula: *Perinde*

56.

ac si illa omnibus, & singulis Provincijs prædictis ingenere circa hanc materiam concessa fuissent. Per hæc quidẽ verba limitatur, restringitur Privilegiorum extensio ad hanc materiam prædictam, de qua tunc agebatur, quin ad aliam ampliari ex hac constitutione valeat; unde trahere illam ad præsens institutum, quid inutile censerì debet.

SCRIPTUM ANONYMUM.

Ibidem
& in Bu-
llario
Rom.

Y en la misma forma Alexandro Septimo en sus Letras, que empiezan, *Exponi Nobis*, Con las palabras siguientes: *Privilegia memorata Provincijs S. Joseph, & S. Joannis Baptistæ, ut præfertur concessa, & confirmata reliquas omnes Provincias Fratrum Reformatorum, seu Discalceatorum strictioris Observantiæ bujismodi in Hispania, & Indijs consistentes comprehendere, eis que omnibus, & per omnia suffragari debere; auctoritate Apostolica tenore Præsentium declaramus.*

ENUCLEATIO.

3. **H**ÆC extensio reperitur in Bulla Alexandri Septimi: *Exponi Nobis*, 5. Nobembris 1665. Attamen nec hoc testimonium probat assumptum à Scriptore appositum; præsens extensio non procedit de omnibus omnino Privilegijs cuilibet Discalceatorum Provinciæ concessis, ita ut inter ipsas Provincias fiat reciproca Privilegiorum communicatio, sed solum versatur circa ea privilegia, quæ in exordio ipsius Bullæ, ad quod ejus decisio refertur, exprimuntur; ibi autem dicitur: *Dudum sælicis recordationis Gregorius Papa XIII. Prædecessor noster diversa Privilegia Fratribus Reformatis Provinciarum S. Josephi, & S. Joannis Baptistæ in Hispania consistentibus strictioris Observantiæ bujismodi concessit, quæ præsertim respectu Fratrum de Observantiæ à rec. mem. Clemente Octavo, & Urbano Octavo Romanis Pontificibus Prædecessoribus pariter nostris confirmata fuerunt.* Hæc quidem extensio solum procedit de præfatis Privilegijs concessis à Gregorio XIII. & confirmatis à Clemente, & Urbano pro Provincijs S. Joseph, & S. Joannis Baptistæ; unde solum indulta à Gre-

gorio XIII. concessa, & deinde pro illis Provincijs confirmata à Clemente, & Urbano Octavo ad alias extenduntur; quare alia Privilegia non à Gregorio, sed ab alijs Summis Pontificibus concessa, inclusa non habentur in hac extensione, & ideo non omninò probat intentum Scriptoris, cum ipse adduxisset testimonium desumptum ex Bulla, *Aliàs Nos*, pro Provincia S. Gabrielis emanata, quæ quidem in extensione Alexandrina non continetur, sicut nec alia, quæ non concessit Gregorio XIII. sed ab alijs suis Successoribus emanata sunt.

SCRIPTUM ANONYMUM.

Y aun con Clausulas mas claras, y fuertes el Señor Papa Urbano Octavo en la Bulla citada, *Aliàs: As demum*, dice, *quod dicitur Provincie, & Custodia eorumdem Discalceatorum Indiarum presentes, & futura quarumvis literarum Privilegiorum, & Gratiarum à Sede Apostolica Provincijs Fratrum Discalceatorum Hispaniarum, videlicet, S. Josephi, S. Pauli, & S. Joannis Baptista concessorum, & concedendorum participes sint, statuimus, & ordinamus.* Consta, pues, de la verdad de la mayor.

ENUCLEATIO.

4. **E**Xtenfio ista habetur in Bulla, *Aliàs pro felici*, 22. Decembris 1642. ab Urbano Octavo expedita; caterùm nec ex hoc testimonio constat omnimoda Privilegiorum, nec quoad omnes Discalceatorum Provincias extensio; nam ex prædicta Clausula solum obtinetur extensio Privilegiorum, quæ concessa erant, & concedenda essent Provincijs S. Joseph, S. Pauli, & S. Joannis Baptistæ ad Provincias, & Custodias Indiarum existentes, & futuras, vnde hæc communicatio non extenditur ad Provincias Discalceatorum extra Indiarum Regiones consistentes, nec includit Privilegia alijs Provincijs, præter expressas, concessa, & concedenda; quare non omninò probat intentum prædicta Clausula, nec seorsim sumpta, nec simul cum alijs à Scriptoris ad hoc adductis accepta, prout ex sufficienti partium enumeratione patet.

5. Nihilominus tamen verum est quòd omnes Discalcea-

torum Provinciae ubique existentes gaudent iisdem Privilegijs, etiam si aliqua istorum initio solum fuerint concessa pro aliqua particulari Provincia. Et ratio est, quia plurima ex predictis Privilegijs concessa fuerunt absolute pro omnibus Discalceatorum Provincijs ingenere, ut patet ex Bulla, *Alias Fœlicis 8. Aprilis 1642.* Ab Urbano Octavo expedita, & alia ejusdem Pontificis, *Religiosos Viros 3. Decembris 1635.* Et similiter altera ipsius, *Alias postquam, 30. Julij 1642.* Circa alia vero privilegia, quæ solum pro aliqua speciali Provincia fuerunt emanata, extat extensio, quæ dignoscitur ex allatis testimonijs; quia autem non omnium communicatio ex illis convincitur, recurrendum est ad particulares extensiones; nam quælibet Discalceatorum Provincia de hac re sibi consulens à Sede Apostolica talem extensionem obtinuit, vel in Bulla suæ erectionis, vel deinde in alio indulto postea acquisito, ex quibus aliqua referam; nam omnia recensere, valde diffusum esset.

6. Provincia Mexicana in suæ erectionis Bulla Clementis Octavi, *Quæ ad Religionum, 16. Septembris anni 1599.* sic habet: *Illique sic erectæ, & insitutæ, ejusque futuris pro tempore Provinciali, Diffinitoribus, & Fratribus, ut omnibus, & singulis Privilegijs, gratijs, antelationibus, prerogativis, præeminentijs, indultis, & indulgentijs, quibus aliæ Provinciae ejusdem Ordinis, & præsertim Provincia S. Josephi Discalceatorum, à qua hæc S. Didaci emanavit, earumque Provinciales, Diffinitores, & Fratres de jure, usu, consuetudine, aut alijs quomodolibet fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac frui potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum, pari modo, & sine aliqua prorsus differentia uti, frui, potiri, & gaudere possint, & valeant, & debeant, auctoritate, & tenore prædictis, concedimus, & indulgemus.*

7. Provincia Valentina S. Joannis Baptistæ jam erecta, & firmata latam extensionem, & communicationem Privilegiorum à Clemente Octavo in Bulla, *Ex injuncto Nobis, 29. Novembris 1599.* hoc pacto obtinuit: *Præterea eidem Provinciae S. Joannis Baptistæ, ac illius Custodi, & Ministro Provinciali, necnon Guardianis, Conventibus, & Fratribus univèrsis, nunc & pro tempore existentibus, ut omnibus, & singulis gratijs, indultis, Privilegijs, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, favoribus, indulgentijs, & literis Apostolicis, tam præ-*
di-

dicienda S. Josefbi, quam quibusvis alijs ejusdem Ordinis Fratrum Discalceatorum Provin. ijs, per quoscumque Romanos Pontifices Predecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, hætenus concessis, & in posterum concedendis, eque, ac si ipsimet Provincia S. Joannis Baptista nominatim concessa fuissent, frui, potiri, & gaudere perpetuò possint, & valeant. Quam eandem extensionem pro ipsa Provincia fecit Urbanus Octavus in Bulla, Cum ea 15. Junij 1639.

8. Pariter Lusitanæ Provinciæ S. Antonij post plures annos à sua erectione Urbanus Octavus in Bulla, Cum sicut 1. Decembris 1639. ita concessit: Ministro Provinciali, Custodi, necnon Guardianis, Conventibus, & Fratribus universis dicte Provinciæ, nunc, & pro tempore existentibus, et omnibus, & singulis gratijs, indultis, & Privilegijs, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, favoribus, indulgentijs, & literis Apostolicis, tam S. Josefbi, & S. Pauli, quam quibusvis alijs ejusdem Ordinis Fratrum Discalceatorum Hispaniarum Provincijs, per quoscumque Romanos Pontifices, ac per Nos, & Sedem Apostolicam prædictam hætenus concessis, & in posterum concedendis, eque ac si ipsimet Provincia S. Antonij nominatim concessa fuissent, frui, potiri, & gaudere perpetuò possint, & valeant, autoritate, & tenore prædictis pariter perpetuò concedimus, & indulgemus.

9. Similiter Provincia S. Gabrielis ab eodem Urbano Octavo in Bulla, Alias Nos 3. Octobris 1643. Sic accepit: * * Quòd eadem S. Gabrielis Provincia, illiusque Fratres Discalceati hujusmodi omnibus, & singulis literis Apostolicis, Privilegijs, & gratijs, tam spiritualibus, quam temporalibus concessis hætenus, & in posterum concedendis à Sede Apostolica primò dictis eorundem Fratrum Discalceatorum alijs Provincijs Hispaniarum, & Indiarum participant, & gaudeant, tenore præsentium Statuimus, decernimus, & ordinamus. *

10. Mea autem Provincia Granatensis S. Petri de Alcantara in sua ipsa erectione similem extensionem, & communicationem Privilegiorum ab Alexandro Septimo in Bulla, Sacrosancti Apostolatus, 4. Augusti 1659. hoc modo obtinuit: * * Quam Provinciam Beati Petri de Alcantara de novo, sicut præfertur, erectam, & institutam, volumus inter Provincias

60.

prædicti Ordinis Minorum Regularis Observantiæ Authoritate Apostolica erectas, & approbatas aggregari, & annumerari, & aggregatam, & annumeratam esse statuimus, & decernimus, omnibusque concessionibus, gratijs, indultis, & literis Apostolicis eidem S. Joannis Baptistæ, & alijs dicti Ordinis Provincijs Discalceatis concessis, & pro tempore concedendis frui, & gaudere, ac si eidem de novo specialiter concessa essent. *

11. Cum autem præfata Granatensis Provincia S. Petri de Alcantara ex concessione Clementis Noni anno 1668. quinque Conventus acciperet in Civitate, & Regno Neapolitano exijs, qui remanserant ex jam extincta Conventualium Reformatione, & in præfatis domibus Religiosi dictæ Provinciæ cum ejusdem Statutis, & moribus habitassent, Clemens Decimus in Bulla, *Apostolicæ servitutis*, 30. *Septembris* 1670. ex prædictis Conventibus novam instituit Custodiam, ipsam erigens more Hispaniæ Discalceatorum, & in super ipse Summus Pontifex in Bulla, *Ex commissis Nobis* 28. *Augusti* 1671. eandem Custodiam corroborans, sic assert: ** Porro eidem Custodiæ S. Petri de Alcantara, ejusque Fratibus, vt omnibus, & singulis gratijs, & Privilegijs, quæ Reformationi Fratrum Discalceatorum dicti Ordinis ab hac Sede hæctenus quomodolibet concessa fuerunt, & in posterum quandocumque concedentur, pari modo vti, frui, & gaudere, liberè, & licitè possint, & valeant autoritate, & tenore præsentium præfatis concedimus, & indulgemus. * Quæ Custodia cum eisdem allatis Privilegijs deinde erecta fuit in Provinciam ab eodem Clemente Decimo in Bulla, *Sacro sancti Apostolatus* 7. *Februarii* 1675.

12. Similiter & aliæ Discalceatorum Provinciæ sibi consulentes talium Privilegiorum extensionem, & communicationem obtinere curarunt; quare dubium non est, quod ex omnes cunctis illis indultis gaudeant, & quod juxta allatas Constitutiones Apostolicas debeant gubernari. Quod autem ex hoc constat, prout concludit Scriptor, de veritate suæ majoris præmissæ nullus dicet; cujus autem generis sit talis veritas prætensa, sufficienter ex jam dictis patet, ad aliam

Minorem suam præmissam examinandam
deveniamus.

SEC-

SECTIO IV.

CANTUM SINE NOT A NULLOMODO AD REFORMATIONEM pertinere ostenditur.

SCRIPTUM ANONYMUM.

La menor tiene dos partes. La primera; conviene à saber, que el Canto Llano sea contra nuestra Reforma, se convence así: Lo primero, porque de suyo entonar el Oficio Divino, y no cantarle segun las Reglas del Canto Gregoriano, es practica de todas las Reformas de la Santa Iglesia. Así está decretado en la Orden de los Clerigos Regu-

Constitulares Teatinos: *Nulla Nos Musica, vel Cantus modulatione, nec in Missis, quantumvis celeberrandis, nec in quibusvis Horis Canonicis regular.*

citandis in Ecclesijs nostris utimur. Y así lo practican los Padres Capuchinos, Carmelitas I. cap. 1. Descalços, Barnabitas, y Clerigos Menores, como observò el P. Magio en el lugar mar-

Magio ginado: *Hunc nostrum canendi modum plerumque Ordines, qui post nostrum Ordinem sunt secti, imitati esse videntur, praesertim Capucquisit. ni, Carmelite Discalceati, Barnabite, & Clerici Minores.*

E N U C L E A T I O.

I. **N**ovus arguendi modus his in clausulis invenitur; ut enim probet, Cantum Planum esse contra Discalceatorum Reformationem, asserit Scriptor, quod Cantus sine Nota est praxis omnium Reformationum Sanctæ Ecclesiæ, & ad hanc univrsalem propositionem probandam, adducit Statutum cujusdam Religionis, quæ Reformatio non est. Nullus quidem Religionem Clericorum Regularium Teatinorum, Reformationem dixit; nec assignari potest Regula, aut Religio aliqua, quam ipsi Clerici Regulares reformaverint, quod necessarium erat, ut Reformationis, & rem, & nomen obtineret eorum Religiosa Congregatio.

2. Nec Magius ipse, quem pro se trahit Scriptor, suum Ordinem Reformationem vocat, nec asserit, quod Cantus sine Nota ad Reformationem pertineat. Similiter Rotarius ex Barnabitarum Familia, latè suæ Congregationis Statuta exponens, nunquam eam Reformationem esse dixit, nec consuetudinem non utendi Cantu Gregoriano ait pertinere ad Reformationem, sed satis prudenter de hac re loquitur in sua *Theolog. Moral. Regul. tom. 1. lib. 1. cap. 5. num. 2.* dicens: *Amplèfitur mea Congregatio piissimum usum recitandi Horas Canonicas in Choro, sine Cantu tamen, quem vocant firmum, aut figuratum, sed cum debitis pausis, moderata, & devota tarditate, qua attentioni, & devotioni inservire Commodè valent; non intelligo tamen hic damnare consuetudinem tam antiquam, tam sanctam, tam piam canendi Deo Laudes, Musici etiam adhibitis instrumentis, ad excitandum animos, maxime debiliu, & infirmorum ad devotionem, de qua Augustinus 10. Confess. Adducor, cantandi consuetudinem approbare, ut per oblectamenta aurium infirmorum animus in affectum pietatis confluat. Et de se ipso fatetur 9. Confess. Flevi in Hymnis, & Canticis tuis suave sonantis Ecclesiæ tuæ vocibus commotus acriter. Et D. Thomas 2. 2. q. 91. art. 2. hunc laudabilem usum canendi Deo laudes probat primò auctoritate D. Ambrosij, qui in Ecclesia Mediolanensi Cantus instituit, deinde ratione; quia Cantus valdè inserviunt ad finem, propter quem instituti fuerunt, ut non solum corde affectibus varijs benè compositis psallatur Deo, juxta illud ad Ephesios 5. Cantantes, & psallentes in cordibus vestris Domino; sed etiam labijs vocalitèr Deo psallatur, ut scilicèt per Cantus, & melodias animi tam Clericorum cantantium, quàm populorum audientium provocentur ad devotionem. Cum tamen in Religioso homine jam devotio presuponatur ideo à nostris antiquis Patribus, excluso in nostris Choris Cantus, assumpta fuit recitatio Psalmorum devota, qua conciliat attentionem ad tot misteria, & ad tot salubria documenta, qua passim in Psalmis occurrunt, & mens liberata à regulis Cantus sequendis, & observandis, magis expedita est ad ea altiùs ruminanda, & penetranda. Ecce quam pie, & prudenter Doctissimus Scriptor Rotarius circa hanc rem se gerit, primò quidem Cantum Ecclesiasticum, prout à Sancta Ecclesia Statutum, & auctoritate, & ratione comprobat, & deinde suæ Congrega-*

tionis consuetudinem, prout debet, quia nihil habet in oppositum nec à Sede Apostolica, nec à suis Prælatiis, firmare aliqua ratione nititur, quin inutile medium Reformationis assumat. Fundamentum tamen ab illo allatum potius contra Cantum Organicum, fractum, & figuratum, quàm contra Gregorianum pugnat; nam regulæ Cantus Organici, quia prolixiores, & difficiliore plus attentionis ad observantiam exigunt; regulæ autem Cantus Plani, & facillè addiscuntur, & ex habitu, atque praxi absque nimia attentione exercentur; si enim attentio ad legendum in libro Divinum Officium non impedit, quòd considerentur misteria in ipso inclusa, minus impedimenti ad hoc asserre potest simplex Cantus Gregoriani exercitium. Nec solùm in Religioso homine supponitur devotio, sed etiam in quolibet viro Ecclesiastico in Choro decantante; quare non est cur Religiosus excludi debeat à Cantu, ex quo alij Ecclesiastici non excluduntur. Hæc quidem latere non potuerunt acutissimum Rotarium, sed quia debuit suæ Congregationis approbare consuetudinem, rationem, quam invenire potuit, prudenter adduxit. Quod & maximè constat, quia ipse *tom. 3. lib. 2. cap. 1. punct. 5.* Cantum Ecclesiasticum modulatum maxima eruditione, juribus, & rationibus firmat.

3. Ex Magio etiam connumerat Scriptor Familias Religiosas, apud quas Cantus sine Nota reperitur, nempe Capuccinos, Carmelitas Discalceatos, Barnabitas, & Clericos Minores; sed ex hoc ad intentum Reformationis nihil obtinet, cum non istæ omnes Religiones Reformationes sint, nam Barnabitas, & Clerici Minores nullam Regulam, aut institutum reformatum, sed proprium sibi vivendi modum auctoritate Apostolica assumpserunt, quare dici non possunt Reformationes.

4. Capuccini autem, & Carmelitæ Discalceati, verè sunt Reformationes Ordinis Minorum, & Carmelitarum, sed non sunt omnes Reformationes Sanctæ Ecclesiæ, quod necessum erat ad illam univèrsalem propositionem probandam. Nec ex hoc, quod apud Capuccinos, & Carmelitas Discalceatos non habeatur in praxi Cantus Gregorianus, sed solùm Cantus sine Nota, convincitur, quod talis Cantus sine Nota ad Reformationem pertineat; nam in hæc speciali materia. Capuccini, & Discalceati Carmelitæ Ordines Minorum, & Carmelitarum

minimè reformarunt; quia in ipsis Ordinibus à suis exordijs Cantus Ecclesiasticus prævaluit; quare dum præfata Reformationes Cantum Ecclesiasticum renuerunt, & alium cantandi modum assumpsere, induxerunt quid novum, non autem institutum ad pristinum statum revocarunt: vnde ex hoc capite Reformationes dici nequeunt.

5. Quod verò ex Magij autoritate colligitur nihil aliud est, quàm quod Cantus sine Nota apud quasdam Familias Reformatas, & non Reformatas indiscriminatim invenitur, quod nihil probat, nec ex hoc convincitur Cantum sine Nota ad Reformationem pertinere. Cantus quoque Gregorianus similiter se habet; nam quamplurimæ, imo ferè omnes Religiones non Reformatæ illo utuntur, atque etiam plures ex Reformationibus, prout videmus in nostri Ordinis Regulari Observantia, quæ respectu Conventualium Reformatio fuit: nec non & talis Ecclesiasticus Cātus exercetur apud Italiæ nostri Ordinis Reformatos, atque apud Relectos Germano-Belgicos, prout ex eorū Statutis, quæ in hoc sicut & in alijs quāplurimis eademmet Statuta Generalia Ordinis sunt, nec non & apud Galliæ Relectos, quæ portiones magnā partem nostræ Religionis integrant, nec minori gaudent Reformatione, quā Capuccini. Exercetur etiam Cantus Gregorianus in Augustiniana Reformatata Familia, cujus Alumni vtpotè fideliter obsequentes Sedis Apostolicę Decretis nuper editis, mandatum de Cantu Plano exhibendo statim acceperunt, & executioni mandarunt, quin ob hanc laudabilem obedientiam quid deformationis sint experti. Unde ex exemplaribus adductis pro stabilitate Cantus sine Nota cum exclusione Cantus Plani nihil convincitur, quod inde vllam Reformationis speciem suadeat.

6. Ad quā rem amplius enodandam, adverti debet, quod in Religionibus Reformatio, nihil aliud est, quàm Familiæ intoto, vel in parte deformatę ad pristinam proprii instituti observantiam reductio, prout assert de Gubernatis tom. 2. Orb. Seraph. lib. 6. cap. 16. §. 4. fol. 233. dicens: *Ecce quid importet Reformari: Non aliud, quàm in pristinam Observantiam revocari.* Et ideo Ordinū Reformationes nec sunt, nec dicuntur novæ Religiones, sed ipsæ antiqę ad pristinum statum restitutæ. Ex quo patet, quod ad Reformationem tantum pertinet illud, in quo

quo Familiæ Reformatæ suos respectivè Ordines ad statum illum, in quo suo in exordio instituti fuerunt, revocantur. Si autem non sic se habeant, sed quid novum adducant, etiam ex dispensatione Apostolicæ Sedis, hac ex parte non Reformationes, sed novæ Religiones dici queunt. Reformatio namque non adducitur ad aliquod omnino novum inducendum, sed solùm ad excludendos, & exterminandos subrepentes abusus, ac relaxationes tam in essentialibus, quàm in accidentalibus Ordinis extinguendas ita, ut Religio, quæ reformatur, eadem porfuso sit, & quoad essentialia, & quoad accidentalia, in Statu Reformationis, sicut in Statu suæ primæ institutionis erat.

7. Hæc doctrina, præterquam quod ex ipsis terminis patet, habetur apud de Gubernatis, tom. 1. Orb. Seraph. lib. 5. cap. 3. n. 20. his verbis: *Aliquam reformare Religionem non est, novum ei esse conferre, vel novam imponere Regulam, nec semper Religio, quæ reformanda dicitur, semper in essentialibus supponitur esse corrupta; etiam si abusus nullos culpabiles, etiam si ab essentialium suorum votorum, atque constitutionum observantia non recesserit; si tamen minima negligendo, ab antiquo vita rigore, à primæ perfectionis exercitio recedat, sanctioris methodi regulas arctiores negligere, aut in defectus, vel minimos declinare, aut consentiri, videatur, unde gravioribus viam aperiri timeatur; quid erit indignum, si pijsimo zelantium conatu, etiam si per tribulationes maximas transire, necessum sit, ad pristinam perfectionis semitam revocetur, atque ad Sancti Institutionis mentem reformetur? Reformata itaque Religio est ipsamet Religio antiqua, sed novo zelo in antiquam suam perfectionis semitam, atque nitorem sanctissimè reparata. Ordo quidem Reformatus novus Ordo non est, sed ipsemet antiquus ad suum pristinum statum restitutus; quare solùm attinet ad Reformationem restituere id omne, quod austeritatis, aut perfectionis deperditum erat, non autem quid de novo inventum, quod in primordijs Religionis non fuerat constitutum superaddere, nisi id aliquo pacto influat in stabilitatem illius primi esse, quod in constructione Ordinis fuit Statutum.*

8. Cum igitur noster Seraphicus Ordo in sua prima formatione, non cum Cantu sine Nota, sed cum Cantu Ecclesiastico, & modulato institutus sit, prout latius ex inferioribus

bus patebit, & hoc sanè ita Statutum censeatur, vt perfectiori modo Regulæ præceptum de Divino Officio iuxta ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ persolvendo compleretur; hinc est, quod Cantus Ecclesiastici exclusio, & Cantus sine Nota introductio potiùs conducat ad Ordinis deformationem, quàm ad ejus Reformationem; est enim quid quoad nostrum Ordinem de novo inventum, & solùm aliquando ex quadam dispensatione, rationabili adstante causa permissum, prout etiam ex inferioribus constabit.

9. Cum præfata doctrina optimè stat, quod aliquandò in Reformationibus quid novum instituat, quod antea institutum non fuerit, & tale de novo Statutum ad Reformationem pertineat, si non immediatè, directè, & per se, saltem mediatè, indirectè, & per accidens. Hujusmodi sunt plura Statuta, quæ frequentè in nostro Ordine, in Reformationibus, & in Provincijs Discalceatorum fiunt, quæ licèt nova appareant, tamen aliquo pacto ad Reformationem pertinent, cum lata sint ad stabilitatem antiqui Religionis instituti; nam cum experimento habeatur, ex quibusdam causis mala serpere ad Religionis institutum evertendum, nova excogitari debent Statuta tales causas amputantia, vt observantia Regulæ securitate nitescat. Talia autem de novo inventa ad Reformationem pertinere dicuntur, quia aliquo modo influunt in antiqui Status manutationem, & saltem indirectè conservant, & promovent Religionis institutum: de qua re inferius agendum veniet, cum Cantum sine Nota ad hoc genus rerum, quæ ad Reformationem per accidens pertineant minimè accedere, opportunum sit firmare.

10. Tandem ad exemplaria adducta aliorum Ordinum, qui Cantum sine Nota in praxi habent, & hujusmodi usus ex illorum Statutis constat, respondetur, quod tales Ordines fortè habent sua Statuta in specie Apostolica autoritate confirmata, vel quoad hanc praxim à Sancta Sede gratiam obtinuerunt; quare dum ex contrario imperio quid aliud eis non injungitur optimè possunt, imo & debent suis Statutis adhærere. Quid tale affert de Capuccinorum Familia Joannes Roussierus, *lib. de Stat. & orig. Ord. cap. 3. q. 5.* dicens: *Officium sine Nota cantare debent, & possunt Sacre Congregationis Capuccinorum Patres, quoniam quamvis eandem, quam Nos*
Re-

Regulam profiteantur, tamen quia eorum Constitutiones, Statuta; & ordinationes à Sede Apostolica confirmata sunt, Officium autem Divinum secundum illas clara voce, & non cum Nota cantari debeat: illud suo modo possunt persolvere. Ulterius totus illorum Ordo huic Constitutioni, & Ordinationi inhaeret, & obedit sine alienigenis, vel unius divisione. Licet enim Cantus Ecclesiasticus in communi consideratus sit Ordo à Sancta Ecclesia institutus ad Divinas laudes decantadas, quem ordinem juxta Regulam exercere debeant Fratres Minores, dum tamen pro aliqua Familia à Sede Apostolica Cantus sine Nota ad eundem effectum designatur, tunc pro illa Ordo Sanctae Romanae Ecclesiae est Cantus sine Nota, non verò Cantus cum illa; quare talis Familia hoc in casu integrè, & in omni rigore Regulæ præceptum complet, dum ad laudes Divinas concinendas Cantum sine Nota profert. Hinc fortè Paulus Quintus in Bulla, *Ecclesie Militantis*, 15. Octobris 1608. de Capuccinis dixit, & declaravit: *Eorum Constitutiones nihil continere, quod non sit Regula S. Francisci consonum.* Cum ergo juxta ordinem Sanctae Romanae Ecclesiae persolvitur Divinum Officium, quicumque talis Ordo sit, etiam particularis pro aliqua Familia editus, plenè Regulæ præcepto fit satis, & Statutum quid tale expensens consonum Regulæ, & Reformationi habetur.

II. Quod & adhuc firmatur; nam noster Ordo præter Rubricas Generales, & Officia Sanctorum, quæ in Breviario, & Calendario Romano adducuntur, alias peculiare Rubricas, necnon & alia specialia Officia in suo particulari Breviario habet, & observat, ut Divinum Officium in substantia, & coordinatione persolvat; nihilominus tamen dicitur, quod juxta Ordinem Sanctae Romanae Ecclesiae Officium Divinum complet: unde hoc verificatur, quia specialis Ordo pro nostra Religione assignatus, est Ordo Sanctae Romanae Ecclesiae, juxta quem nostra Religio ad præscriptum suæ Regulæ debet Divinum Officium complere. Cum autem Discalceatorum Provinciae pro Cantu sine Nota hujusmodi Ordinem Sanctae Ecclesiae assignare non valeant, siquidem nec ad illum exercendum, cum exclusione Gregoriani, gratiam à Sede Apostolica hucusque obtinuerunt, nec item ipsa Statuta sint à Summis Pontificibus in forma specifica approbata, & amplius Discalceatos urgeat mandatum de Cantu Plano exhibendo,

nihil illis favere potest Patrum Capuccinorum, & aliorum Ordinum exemplaria.

12. Deinde prout observat Roufferius, apud omnes omnino Provincias Patrum Capuccinorum habetur in praxi Cantus sine Nota, vnde ex eo nulla diversitas, aut deformitas inter illos confurgit; nam omnes tales Provincie vnum integrum corpus sub proprio capite separatum, & omnino independens componunt; & sic similiter invenitur in alijs Ordinibus, qui præfato Cantu sine Nota vtuntur: Provincie autem Discalceatorum per se ipsas nullum corpus constitutere valent, aliàs esset corpus acephalum, solum quidem corpus integrant simul cum alijs Ordinis Provincijs sub vnicò capite Ministro Generali Ordinis Minorum, cuius corporis membra sunt; quare singularitas talis Cantus sine Nota quid deforme apparet, cum in ferè omni corpore Ordinis Cantus Planus in praxi habeatur. Exempla igitur adducta nihil ad rem probant, nec verum apparèt Scriptoris assertum, nempe quod Cantus sine Nota sit in praxi apud omnes Reformationes Sanctæ Ecclesiæ, & ideo Cantus Gregorianus sit contra Discalceatorum Reformationem.

13. Præterquam quod Discalceati Minoritæ vtpote intra Ordinem Fratrum Minorum profitentes, & existentes tenentur ad persolvendum Divinum Officium juxta Ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, non verò juxta Ordinem Capuccinorum, Theatinorum, Barnabitarum, Clericorum Minorum, aut Carmelitarum Discalceatorum; nam non alius Ordo ipsis in sua Regula imponitur quàm Romanus sicut nec attendere debent Ordinem Ecclesiarum Africæ, Orientalis, Alexandrinæ, Antioquæ, & aliarum, prout statim subjungit scriptor putans iude Reformationem pro Cantu sine Nota mendicare; Fratres quidem Minores tunc circa hanc rem erunt Reformati cum ad præscriptum suæ Regulæ Ordinem Sanctæ

Romanæ Ecclesiæ non verò aliarum Ecclesiarum, aut Religionum ad vnguem observare videantur.

SECTIO V.

CANTUS ECCLESIASTICUS AB INITIO SANCTÆ
Ecclesie vigens perhibetur.

SCRIPTUM ANONYMUM.

Y aun añade con oportuna erudición, que este Canto simple (enseñado por vn Angel) fue el que usaron las Iglesias de Africa, la Alexandrina, los Padres antiguos, y los primitivos Christianos, enseñados de los Apostoles del Señor. Doy la autoridad: *Simplex Cantio, qua nos utimur equabili vocis tenore prolata, fuit adè primis Christianis, ac Religiosis in morem, ut Beatus Ephraem sua Carmina Veneficis Harmoni j versibus opposuerit, ex Nicephoro Hist. lib. 9. cap. 16. Cum jam per tria à Christo nato sæcula simplex Cantus, seu potius recitatio, nullo modulationis fuce permixta Christi populos nutritisset. Apostolos verò, à quibus hic canendi modus sumpsit initium primi illi Egypti Patres secuti sunt, quos teste Casian. Institut. lib. 2. cap. 5. Dum de psallendi modo, Psalmodumque numero ambigerent, ab Angelo edoctos fama est, ut duodecim Psalmos parili prononciatione, & simplici vocis tenore, ut ipse cecinerat, canerent. Qui mox non in Canobijs solùm, sed in Cathedralibus etiam Egypti Basilicis diu vixit. Nam Sanctus Augustinus simplicem canendi modum haberi cupiens, Confess. lib. 10. cap. 33. de Alexandrina Ecclesia hæc scripsit. Melos omne Cantilenarum suavium, quibus Davidicum Psalterium frequentatur, ab auribus meis removeri velim, ac ipsius Ecclesie, tutius mihi videtur, quod de Alexandrino Episcopo Athanasio sæpè mihi dictum memini, qui tam modico fluxu vocis faciebat resonare lectorem Psalmi, ut prononcianti vicinior esset, quam canenti. Et Epist. 119. eumdem canendi ritum, sobrium dicens, Africanas, & Catholicas Ecclesias observare significat, cum ait: Ad suavem, & modulatam melodiam pleraque in Africa*

Ecclesia membra pigriora sunt, ita ut Donatistae nos reprehendant, quod sobriè psallimus in Ecclesia Divina Carmina Prophetarum.

ENUCLEATIO.

1. **P**ARUM fuit visum Scriptori nostro, suum sine Nota Cantum esse Religionum Reformationem, nisi etiam ex ipso Sancta Ecclesia appareret reformata. Ad hoc probandum adducit Magij auctoritatem, licet iste Doctor quid Reformationis non intendat adstruere in Cantu sine Nota, sed solum illius ostendere antiquitatem. Pro quo etiam adduci posset Zacharias Voverius in *Annal. Capuccin. 1. p. lib. 3. cap. 16. à n. 137.* & Bartholomæus Gavanto Barnabita, *Comment. in Rubric. Brev. scil. 5. cap. 8. n. 14.* Mirum quidem non est, quod hujusmodi Authores suarum Religionum Statuta, & consuetudines curent firmare, dum nec ex Sancta Sede, nec ex Prælati suorum Ordinum quid habent in contrarium. Posset tamen Magius non obliquo more antiquorum Patrum scribere auctoritates, ne alijs exemplum ad abusum in re majoris momenti præberet. Si autem Magius ille talibus medijs ad suum Cantum sine Nota firmandum usus fuit, alius tamen ejusdem cognominis Hieronymus Magius Jurisconsultus Anglarensis adest, qui in suis *Miscellaneis, lib. 4. cap. 13.* tum ex Divinis, tum ex humanis literis Harmonicæ Musicæ utilitatem, & congruentiam validè statuit.

2. Ne autem plurimum recedam à Magij fundamentis, antequam Cantus Ecclesiastici modulati antiquitatem, etiam in Ecclesiæ primordijs, statuam, auctoritates ex ipso Magio perperam assumptas examinare oportet. Primò quidem adducitur auctoritas Nicephori Callisti, *lib. 9. Eccles. Hist. cap. 16.* ita adulterata, ut nec illius umbra appareat; loco enim citato ita fatur ipse Nicephorus: ** Dicitur autem Divinus Ephraim trecentas versus Myriades conscripsisse. Multi quoque ei fuere Discipuli, qui institutione, & Philosophiam ejus sunt æmulati: in quibus celebriores sunt Abbas, Zenobius, Abraham, Maran, & Simeon apud Syros ingenti gloria viri: Et quibuscum præterea hunc vitæ modum illi communicavere. In locis verò eisdem facundia maximè præstantes Paulonas, & Anarad extirpare, qui deinde lapsi sana excidere

fidei doctrina. Alij insuper aptud Otroneos fuere, eodem præclari modo, Bardesanes, & filius ejus Harmonius. Et patet quidem nominis sui hæresim instituit, filius autem Græcis disciplinis satis eruditus, patrijs vocibus, legitimis modis, Musicisque numeris inclusis, ordine circulari eas Cani instituit, quos ex eo tempore hucusque Syri psallentes vsurpantes non illi quidem Carminibus ipsis, sicuti ab illo sunt prodita, sed sonis tantum eorum vtentes, nam ille ad paternam elapsus hæresim eandem cum Græcis de Animæ generatione, & corporis interitu, necnon de futura regeneratione opinatus, lyricis modulis doctrinas ejusmodi aspersit. Quibus multi ex Syris propter verborum venustatem, & sonorum numeros demulsi, paulatim opinionibus talibus recipiendis sunt assuefacti. Cæterum Divus Ephraim, ea re cognita, quamvis Græcarum artium expertus Harmonij numeros moderatus est; atque ejusdem modulis, Carminibus Ecclesiasticæ sententiæ consonis adjectis, Syris ad hucusque tempus ea canenda dedit. Nam Divinos Hymnos plurimos, quibus Deum in primis celebrat, & Laudes propterea, qui vitæ instituto Deo placere, canit, ad harmonij Cantum leges composuit: à quibus vt equidem puto, per æmulationis ardorem posteriores Ecclesiæ Cantores in modulorum formas mutuati, magis etiam, atque magis augere, atque propagare sunt aggressi. * Ista sanè sunt formalia verba Nicephori Callisti, loco supra citato, quin ibidem quid aliud de Cantu dicat. Ex his ergo clausulis quis legere valet, si pro antiquitate Cantus Ecclesiastici modulati sonis, & notis adhibitis militent, aut pro simplici sine Nota Cantu rusticano, prout vult Magius, & Scriptor decantat, pugnent, dum ad aliam historiam non dissimilem gradum facere intendo.

3. Adducitur etiam Joannes Casianus, *de Institut. Cenobior. lib. 2. cap. 5.* Cæterum vt res pateat, quid ipse dicat, & quid statuere intendat, ex ejus clausulis latè expensis dignoscendum est. Ibidem enim, *cap. 4.* ait Casianus: *Per orientis partem Egyptum, & Thebaidem duodenarius Psalmodiarum numerus, tam in vespertinis, quam in nocturnis solemnitatibus custoditur, ita dumtaxat, vt post hunc numerum due lectiones veteris, scilicet, ac novi Testamenti singula subsequantur. Qui modus antiquitus constitutus, idcirco per tot secula penes cuncta*

& non quoad modum canendi, diversæ opiniones inter congregatos confurgebant; cui disputationi finem dedit Angelus duodecim Psalmorum narratione cum assuetis cærenonijs; quare simul & solemnitati vespertinæ finem imposuit, & Psalmorum numerum, de quo solum erat controversia, statutum adhibuit. Quod autem dicitur de parili pronunciatione non ad æqualitatem vocis refertur, ita vt nullo vocis flexu decantatio fieret, sed ad æqualitatem Cantus in Psalmis talitèr, vt sensus sit, quod æquali, seu eodem genere Cantus vndecim Psalmos decantasset absque vlla toni mutatione, nec aliud sonant verba illa: *Undecim Psalmos Orationum interjectione, contiguis versibus, parili pronunciatione cantasset.* Hoc autem non dicitur de duodecimo Psalmo decantato, fortè quia diverso alio tono illum Angelus cecinit. Qualitas verò Cantus minimè exprimitur; eadem sane apud ipsos Monachos in vsu antea habita, quæ apud Orientales tunc temporis erat maxima cum modulatione, & ita in hoc eventu fuisse suadetur; siquidem ex hac Angeli decantata lectione solum numerum Psalmorum, & non aliud illi Patres assumpsisse dicuntur, prout ipse Casianus refert sequenti *cap. 6.* his verbis: *Exin Venerabilis Patrum Senatus intelligens Angeli magisterio Congregationibus Fratrum generalem Canonem, non sine dispensatione Domini constitutum, decrevit, hunc numerum, tam in vespertinis, quam in nocturnis conventiculis custodiri.* Anglicum namque Magisterium non aliam eis instructionem dedit, nisi de duodenario Psalmorum numero, quare solum de tali numero generale fecerunt Statutum, nihil de modo canendi decernentes; nam circa modum Cantus nec fuit controversia, nec item ab Angelo fuit eis vlla collata instructio. Ex quibus adductis, prout ex ipso Casiano habentur satis constat, qua veritate dixisset Magius, illos Patres accepisse ab Angelo modum Canendi simplici vocis tenore: ad alias autem circumcissas D. Augustini autoritates transeamus.

4. Sanctus Ecclesiæ Doctor Augustinus, *lib. 10. Confess. cap. 33.* ita scribit: * * Voluptates aurium tenaciùs me implicaverant, & subjugaverant, sed resolvisti, & liberasti me, nunc in solis, quos amant eloquia tua, cum suavi, & artificiosa voce cantantur, fateor, aliquantulum acquiesco, non quidem, vt hæream, sed vt surgam, cum volo. Attamen cum
 ipsiq;

illarum Provinciarum Monasteria intemerata nunc usque per-
durat; quia non humana adinventione statutus à Senioribus
affirmatur, sed Cœlitus Angeli magisterio Patribus fuisse delat-
tus. Ecce de quo modo in Divinis laudibus habendo sermo-
nem instituat Casianus; non quidem de hoc, vel illo canendi
modo, sed tantum de numero Psalmorum differit, qui pro-
fectò numerus ab Angelo delatus fuit, prout ipse affert, &
historiam sequenti, cap. 5. ita recenset: *Venerabiles Patres per-
vigili cura posteris consulentes, quinam modus quotidiano cultui
per univèrsam Fraternalitatis corpus decerni deberet, tractaturi
conveniunt; ut hereditatem pietatis, ac pacis, etiam Successori-
bus suis absolutam ab omni dissensionis lite transmitterent: Ve-
rentes scilicet ne qua in quotidianis solemnitatibus inter viros
eiusdem cultura dissonantia, vel varietas exorta quandoque, in
posterum erroris, vel amulationis, seu schismatis noxium germen
emitteret. Cumque pro suo unusquisque fervore infirmitatis
immemor alienę, id statui debere censeret, quod contemplatione
fidei, ac roboris sui facillimum iudicabat, parum discutiens, quod
generalitèr plenitudini Fratrum possibile esset, in qua necesse est,
infirmorum quoque partem maximam reperiri, diversoque modo
enormem Psalmorum numerum instituire pro animi sui virtute
certarent, & alij quinquagenos, alij sexagenos Psalmos, nonnu-
lli verò ne hoc quidem numero contenti, excedi eum debere cense-
rent, essetque inter eos pro Religionis Regula pię contentionis
sancta diversitas, ita ut tempus solemnitatis vespertina Sacra-
tissima succederet quęstioni, quotidianos orationum ritus volen-
tibus celebrare, unus in medio Psalmos Domino cantaturus exur-
git. Cumque sedentibus cunctis (ut est moris hucusque in Egyp-
ti partibus) & in psallentis verba omni cordis intentione defixis,
vndecim Psalmos Orationum interiectione, contiguis versibus pa-
rili pronuntiatione cantasset, duodecimum sub Alleluja respon-
sione consummans ab univèrsorum oculis repente subtrahitur,
quęstioni paritèr, & Ceremonijs finem imposuit. Talis est illius
eventus narratio, in qua expressè habetur, quod illi antiqui
Patres non disputabant de modo canendi, huiusmodi quidem
ritum, & alias cęremonias jam in statuto more habebant,
prout deducitur ex illa clausula: *Quotidianos orationum ritus
volentibus celebrare.* Solùm autem erat quęstio de numero
Psalmorum assignando, & præcisè quoad talem numerum,*

ipsis sententijs, quibus vivunt, vt admittantur ad me quærunt in corde meo nonnullius dignitatis locum, & vix eis præbeo congruentem. Aliquando enim amplius mihi videor honoris eistribuere, quàm decet, dum ipsis Sanctis dictis Religiosis, & ardentius sentio moveri animos nostros in flammam pietatis, cum ita cantantur, quàm si non ita cantarentur, vt omnes affectus spiritus nostri pro sui diversitate habere proprios modos in voce, atque Cantu, quorum nescio, qua occulta familiaritate excitentur. Sed delectatio carnis meæ, cui mentem enervandam non oportet dari, sæpè me fallit, dum rationem sensus non ita comitatur, vt patienter sit posterior, sed tantum quia propter illam meruit admitti, etiam præcurrere, ac ducere conatur, ita in his pecco, non sentiens, sed postea sentio. Aliquando autem hanc ipsam fallaciam immoderatiùs cavens erro nimia severitate, sed valdè interdum, vt melos omne Cantilenarum suavium, quibus Davidicum Psalterium frequentatur, ab auribus meis removeri velim, atque ipsius Ecclesiæ, tutiusque mihi videtur, quod de Alexandrino Episcopo Athanasio sæpè mihi dictum commemini, qui tam modico fluxu vocis faciebat sonare lectorem Psalmi, vt pronuncianti vicinior esset, quam canenti. Verum tamen cum reminiscor lachrymas meas, quas fudi ad Cantus Ecclesiæ tuæ, in primordijs recuperatæ fidei meæ, & nunc ipso commobeor, non Cantu, sed rebus, quæ cantantur, cum liquida voce, & convenienti modulatione cantantur, magnam instituti hujus utilitatem rursus agnosco. Ita fluctuo inter periculum voluptatis, & experimentum salubritatis, maximèque adducor, non quidem irretractabilem sententiam profrens, cantandi consuetudinem approbare in Ecclesia, vt per oblectamenta aurium infirmior animus in affectum pietatis assurgat. Tamen cum mihi accidit, vt me amplius Cantus, quæ res, quæ canitur, moveat, pœnalitèr me peccare confiteor, & tunc mallem non audire cantantem. *

5. Hæc sunt D. Augustini loc. cit. formalia verba, vbi apertè fatetur, se errare nimia severitate, dum vellet, melos omne Cantilenarum suavium à suis auribus removeri, quæ clausula, vtpote truncata, malè adducitur ad Cantum Ecclesiasticum excludendum. Profectò solùm nollet Sanctus Doctor, quòd sensus in voluptate Musicam audiendi anteciret ratio-

tionem in rebus decantatis. Nec cantum abhorret, imò res sacrae prout convenienti modulatione decantatæ, ei placent. In libro autè 9. *Confess. cap. 6.* Sui utilitatem in conversionis exordio, quam etiam & nunc commemorat, ex Cantu Ecclesiastico acquisitam his fatetur verbis: *Quantum flevi in Hymnis, & Canticis tuis, suave sonantis Ecclesie tue vocibus commotus ariter. Voces illa instuebant auribus meis, & aliquabatur veritas tua in cor meum, & ex ea astuabat affectus pietatis, & currebant Lacryma, & benè erat cum eis.* Hujusmodi mens D. Augustini quoad Ecclesiasticum fuit canendi morem; qui etiam de Arte Musica doctissimum tractatum conscripsit, vtpote in ea valde peritus.

6. Ad illud autem, quod refertur de D. Athanasio, facillè responderetur, quod fortassè D. Athanasius in Ecclesie Cantu aliquando humili voce Psalmos decantari vellet, vt adversaretur Hæreticis Miletianis, quos ipse Athanasius *Orat. 1. contra Arrianos* Vehementè redarguit, & de quibus Theodoretus *lib. 4. Hæreticar. fabular.* Ita scribit: *Tanquam liberi, & sui juris illa quoque ridicula excogitarunt; interdum quidem corpus aqua mundare, cum plausu autem manuum, & quadam saltatione Hymnos concinere, & multa tintinnabula funi appensa moverè, & alia bis similia. Qua de causa magnus ille Athanasius perpetuè cum eis bellum gessit.* Qualis verò fuerit mēs D. Athanasij circa Cantum Ecclesiasticum modulatum *infra n. 15.* satis latè apparebit ex ejusdem verbis, ex quibus plenè patet, quod illius tempestate vigeat Cantus Ecclesiasticus modulatione exhibitus, & quod per ipsum plurimæ utilitates ad animarum profectum ex illius praxi dignoscebantur; nec ipse D. Athanasius Cantui Ecclesiastico, cujus plurima bona recēset, adversari potuit. Quare si, prout nuntiatum fuerat D. Augustino, aliquando modico fluxu vocis faciebat resonare lectorem Psalmi, hoc ortum habere non potuit ex Cantu non vsu in Ecclesia Alexandrina, sed ex solertia ad resistendum Hæreticorum vanis adinventionibus, vel etiam ratione persecutionum, quas assiduè D. Athanasius fuit expertus.

7. Tandem alia autoritas ejusdem D. Augustini, quæ à Magio etiam diminutè tangitur, prout habetur inter S. Doctoris opera, *Epist. ad Januarium, 119. cap. 18.* ita est: ** Minor sanè quod ita volueris vt de ijs, quæ variè per diversa loca

ca observantur, tibi aliqua conscriberem, cum & non sit necessarium, & vna in his saluberrima regula retinenda sit, vt quæ non sunt contra fidem, neque contra bonos mores, & habent aliquid ad exhortationem vite melioris, vbi cumque institui videmus, vel instituta cognoscimus, non solum non improbemus, sed etiam laudando, & imitando sectemur, si aliquorum infirmitas non ita impedit, vt amplius detrimentum sit. Si enim eo modo impediat, vt majora studiorum lucra speranda, quam calumniatorum detrimenta metuenda, sine dubitatione faciendum est, maxime illud, quod etiam de Scripturis defendi potest, sicut de Hymnis, & Psalmis canendis; cum & ipsius Domini, & Apostolorum habeamus documenta, & exempla, & præcepta. De hac re tam utili ad movendam pie animum, & accendendum Divinæ dilectionis affectum, varia consuetudo est, & pleraque in Africa Ecclesiæ membra pigriora sunt, ita vt Donatistæ nos reprehendant, quod sobriè psallimus in Ecclesia Divina Cantica Prophetarum, cum ipsi ebrietates suas ad Canticum Psalmorum humano ingenio compositorum, quasi tubas exhortationis inflammant. Quando autem non est tempus, cum in Ecclesia Fratres congregantur, Sancta Cantandi, nisi cum legitur, aut communis Oratio voce Diaconi indicitur? Alijs verò particulis temporum quid melius à Congregatis Christianis fiat, quid utilius, quid Sanctius, omnino non video.

g. Ecce D. Augustini verba contra producentem: in illis namque primò docet Sanctus Doctor, quod ex ijs consuetudinibus, quæ non sunt contra fidem, nec contra bonos mores illæ sunt amplexandæ, quæ quid utilitatis conferunt. Deinde huic utilium consuetudinum generi adscribit Cantum Ecclesiasticum, de quo asserit Christi, & Apostolorum adesse documenta, exempla, & præcepta. Et insuper asserit, nil utilius, & nil sanctius esse ipso Cantu tempore opportuno expenso, cum utilissimus sit ad pie movendum animum, & accendendum Divinæ dilectionis affectum. Quid luculentius pro Cantu Ecclesiastici antiquissima consuetudine, & ejus maxima utilitate? Quod autem tunc temporis in Africa de hac re aliqua Ecclesiæ membra pigriora invenirentur, solum refert, non tamen approbat Augustinus, & ait, quod inde assumebant Hæretici Donatistæ occasionem, ad reprehenden-
dam

dam Catholicorum sobrietatē; ad Divinas Laudes concinendas, quando ipsi Hæretici ebrietatibus suis succensu ardentiori strepitu ad Psalmorum humano ingenio compositorum decantationem, se quasi tubas exhortationis inflammabant; quasi calumniantes dicerent, quod Catholici ex sobrietate, & jejunio pigri erant ad canendum, cum ipsi Hæretici ex ebrietatibus suis validiores insurgabant; hoc autem nihil probat contra Cantum Ecclesiasticum, imo illum extollit. Constat igitur ex dictis, quod allatæ Patrum autoritates minimè afferunt, consuetudinem Cantus sine Nota in primordijs Ecclesiæ prævaluissè, siquidem oppositum satis perspicuè demonstrant, & rejecta Magij, & sui sectatoris assertionem, ad hanc veritatem amplius expendendam oportet accedere.

9. Hæretici Catholicos mores detestantes, etiam Ecclesiasticum Cantum reprehendunt, prout fecerunt Uvaldenses, Ubiclephus, & alij similes, quorum audacia ex quibusdam truncatis Patrum autoritatibus, atque ex rationibus nota fallacia refertis hunc sanctissimum morem damnare conatur. Talium Hæreticorum malitiam passim reprobant, ac evidentè convincunt Doctores Catholici, vt videri est apud Suarez, tom. 2. de Relig. de Orat. lib. 4. cap. 7. num. 12. Durantum de Ritibus Ecclesiæ, lib. 3. cap. 21. num. 8. Raphaelem de la Torre Summ. Theolog. tom. 1. quest. 91. art. 2. disp. 1. Maxima verò Cantus Ecclesiastici commendatio est, quod contra ipsum Hæretici, bonorum morum inimici, acriter consurgant.

10. Modus Psalmos modulatè decantandi etiam tempore David erat in praxi, prout ex ejus Psalmorum libro constat, & apertè docet D. Augustinus, lib. 17. de Civit. Dei, cap. 14. dicens: *Erat autem David vir in Canticis eruditus, qui harmoniam Musicam non vulgari voluptate, sed fideli voluntate dilexerit, eaque Deo suo, qui verus est Deus, Mystica rei magne figuracione servierit. Diversorum enim sonorum rationabilis moderatusque concentus, concordie varietate compactam benè ordinatæ Civitatis insinuat unitatem.*

11. Hinc & ad Evangelicam legem modulatus pervenit concentus; in ipsa enim Sanctæ Ecclesiæ Constitutione Cantus Ecclesiasticus suam praxim obtinuit; nam vt dictum est *suprà num. 7.* ex D. Augustino, Cantus Ecclesiasticus duxit originem ex Christo Domino, & ejus Apostolis, necnon &

Matth. 26. v. 30. dicitur: *Et Hymno dicto exierunt in Montem Oliveti.* Ubi exponit Tirinus: *Id est, gratijs Deo actis, fortè cum Cantu, vt Græcus insinuat.* Quod etiam adducitur in Concilio 4. Toletano, relato in cap. de Hymnis, 54. de Consecrat. dist. 1. ibi: *De Hymnis canendis, & Salvatoris, & Apostolorum habemus exemplum: nam & ipse Dominus Hymnum dixisse perhibetur, Matthæo Evangelista testante, & Hymno dicto exierunt in Montem Oliveti. Et Paulus Apostolus ad Ephesios scribit dicens: Implemini Spiritu Sancto loquentes vobismet ipsi in Psalmis, & Hymnis, & Canticis spiritualibus.* Ex eo enim, quòd exprimitur, Dominum, & Apostolos Hymnum dixisse, intelligi debet in eo appositus Cantus, juxta doctrinam D. Augustini, Enarrat. in Psalm. 72. ad init. Ubi ait: *Hymni, laudes sunt Dei cum Cantico. Hymni, Cantus sunt continentis laudes Dei; si sit laus, & non sit Dei, non est Hymnus: Si sit & laus, & Dei laus, & non cantetur, non est Hymnus. Oportet ergo, vt si sit Hymnus habeat hæc tria & laudem, & Dei, & Cantum.* Eadem ferè verba habet D. Isidorus, lib. 6. Ethimolog. cap. 19. ubi etiam addit: *Hymnus est Canticum laudantium, quòd de Græco in latinum interpretatur pro eo, quòd sit Carmen latitiæ, & laudis.* Unde Christus Dominus adhuc in praxi dicitur Magister non solum Theologiæ Sacræ, sed etiam artis Musicæ, prout assertit Ludovicus Bibaldus, de persecut. Eccles. Persec. 10. dicens: *Et Christus Theologiæ Dux fuit peritissimus, & summus Magister omnium Musicantium.*

12. Hæc igitur consuetudo Psalmos, & Hymnos decantandi ab initio nascentis Ecclesiæ prævaluit; nam in can. 43. & 68. Apostolorum hujusmodi ritus sit mentio, siquidem ibi de Cantoribus pertractatur; sicut etiam in Apostolorum Constitutionibus editis à S. Clemente Papa, lib. 8. cap. 34. Unde & talis consuetudo in Ecclesiæ primordijs tam in Oriente, quàm in Occidente inolevit. Quare Philo Judæus videns, quòd S. Marcus in Ecclesiam Alexandrinam inter alios optimos mores, in quibus eam instituit, etiam Ecclesiasticum Cantum induxit, illum commendans, lib. de Vita Contempl. ante med. de illis primis Christianis per Apostolos nutritis inquit: * Non solum contemplantur, sed etiam Cantica, Hymnosque in Dei laudem componunt vario metrorum, Carminumque genere Rythmis concinnatos in augustiorem,

ac Religiosam Speciem. Et deinde ibidem circa fin. subait:
 Coenam verò sequitur sacrum pervigilium his ritibus: Ubi
 omnes confurrexere, duo Chori fiunt in medio Coenaculo,
 alter virorum, alter faminarum, cuique suus Incentor præfi-
 citur, honore præstans, & canendi peritia; deinde cantant
 Hymnos in laudem Dei compositos varijs metrorum, Car-
 minumque generibus, nunc ore vno, nunc alterius, non sine
 decoris, & Religiosis gestibus, atque accentibus, modo stan-
 tes, modo prorsum, retrorsumve moventes, vtrumque res
 postulat. Deinde postquam vterque Chorus seorsum exple-
 vit se his delicijs, velut amore Divino ebrii vnum Chorum
 faciunt promiscuum ad imitationem illius olim instituti in
 Rubri sinus littore post mirandum prodigium, quando ma-
 re, Deo iubente, alteris salutem, alteris perniciem attulit,
 diductis enim violentè aquis, & vtrumque consolidatis in
 parietum speciem, medium interstitium latam viam, & siccam
 Populo præbuit, per quam ad continentis adversæ loca edi-
 tiora trajiceret: aquis deinde in suam regionem pristinam
 hinc inde resluentibus, ausus eos persequi hostis mersus in-
 ternetione perijt. Accepto autem hoc tam insigni, & inspe-
 rato beneficio, correpti munimine viri paritèr, & mulieres,
 & in vnam Choream conglomerati, Hymnis Gratiis Serva-
 tori Deo canebant, præcinente Viris Mose Propheta, Ma-
 rianne verò Prophetide faminis. Ad horum maximè imita-
 tionem hic Therapeutarum, Therapeutidumque Chorus
 compositus, & mixtis ad graves virorum acutis femineis vo-
 cibus, concinnè temperatus concentum reddit suavissimum,
 vereque Musicum, pulcherrimis verbis includuntur senten-
 tiæ pulcherrimæ, Religioseis Choreis accedentibus. * Quod
 autem Philo Judæus hoc in loco loquatur de Christianis illis
 primis sub S. Marci Evangelistæ doctrina instructis in Eccle-
 sia Alexandrina, testantur D. Hieronymus, *Cathalog. de*
Scriptorib. Eccles. dum illum inter ipsos collocat: Eusebius
 Cæsariensis, *lib. 1. Hist. Eccles. cap. 16. & 17.* Nicephorus
 Callistus, *lib. 2. Hist. Eccles. cap. 15. & 16.* Cæsar Baronius,
tom. 1. Annal. ad ann. 64. num. 3. Et communiter alij Scrip-
 tores.

13. Id ipsum de hac consuetudine assert D. Dionysius
 Areopagita, qui nascentis Ecclesiæ tempora vidit, & *cap. 3.*

Eccles. Hierarch. ita fatur: * * Potrò autem Sacra Psalmòrum modulatio, quæ omnibus ferè Pontificijs Mysterijs essentia instar, & necessariò adhibetur, ab eo, quod sanctitate omnibus præstat, abesse non debuit. Nam omnis quidem Sacrosancta Scripturæ liber, aut eorum, quæ sunt, à Deo procuratum, ortum, & ornatum, aut legibus sancitum Sacerdotum Principatam, aut Rempubicam, & hæreditatem, Populi Dei divisiones, & possessiones, aut Sacrorum Judicium, vel sapientium Regum, Deique Sacerdotum prudètiã, aut veterum hominum inter multos, variosque casus, & calamitates invictum in patientia Sapientiæ studium, aut prudentiæ Deus, quæ agenda sunt monita, aut Divinorum amorum cantica, Divinasque imãges, aut Prophetarum eorum, quæ futura sunt, prædictiones, aut fortia & Divina Jesu opera, ac ejus Discipulorum Divinitus tradita, & ad Dei imitationem pertinentia instituta, atque vitas, sanctamque disciplinam, & doctrinam, aut abstrusam Mysteriorumque plenam Discipulorum charissimi Vatisque visionem, summamque ac Cœlestem Jesu Theologiam, ipsque ad Divinitatem adipiscendam apti sunt, eaque digni, tum exposuit, tum Sanctis Divinisque Sacramentorum institutionibus, introductionibusque confirmavit. Divinorum autem Cantuum Sacrosanctus liber, cui hoc vnum propositum est, Dei & verba, & opera laudare, Sanctaque Divinorum virorum verba, atque facta ornare laudibus: generalem adhibet rerum Divinarum & Cantum, & expositionem, atque ad omnia Pontificia Sacramenta & adipiscenda, & mandanda, sive communicanda, aptum animum affert ijs, qui ipsum divine, ac sanctè recitant. Cum ergo Hymnorum laudumque modulatio naturales nostros habitus aptè ad ea facta, quæ paulo post faciendã sunt, affecit. Divinorumque Cantuum concantu, quasi vna consentaneaue Sacrorum Chorea consensionem, & cum Divinis rebus, & secum, & mutuam instituit, & lege sancivit: tum ea, quæ concissa sunt pauloque obscuriora in Spirituali Psalmorum modulatione, pluribus, clarioribusque exemplis, ac repetitionibus, dilatantur sanctissimis librorum lectionibus. *

14. Etiam D. Ignatius Martyr, qui Apostolorum Discipulus fuit, ex quadam sibi præstita Angelorum visione, alternatim in Ecclesiasticis Choris Divinas laudes in Ecclesia An-
tio-

tiोजना decantari instituit, prout refert Socrates Scolasticus, lib. 6. *Eccles. Hist. cap. 8.* dicens: *Ignatius Antiochia Syria tertius ab Apostolo Petro Episcopus, unà cum Apostolis aliquandò conversatus, visionem Angelorum per responsorios Hymnos Sanctam Triadem laudantium vidit, & modum visionis Antiochenæ Ecclesie tradidit, unde & ad omnes Ecclesias ista traditio promanavit: & Hec est ratio responsoriorum Hymnorum.* Atque D. Justinus Martyr meminit in Orientalibus Cantus Ecclesiastici, cujus verba in inferioribus adducam, Sect. 10. num. 14.

15. Necnon & D. Athanasius Ecclesie Alexandrinæ Antistes, tom. 1. *Epist. ad Marcellinum non longè ante fin.* disserens de Cantu Ecclesiastico in Alexandrina Ecclesia, & ejus consuetudinem, & utilitates ita latè expendit. * * Cur autem modulis, & numeris hujusmodi verba concinentur, opere pretium est referre; quidam enim ex nostris simpliciores, tamen persuadent sibi, ob amantatem soni, & voluptatem aurium Psalmos modulari, quod nequaquam ita est. Non enim dulcedinem, aut eloquentiam affectavit Sacra Scriptura, sed utilitatem animæ hac verborum formula quæsit, idque, ut vbiq; ita potissimum ob has duas rationes: quarum prior est, quia docuit, Scripturam Sanctam non obiter modo, sed & latiori voce Deum celebrare, vno tenore sermonis decurrunt legis, Prophetarumque verba, & quidquid in Biblijs historicum est, vna cum novo Testamento; fusiùs contra efferuntur Psalmorum, Odarum, & Canticorum scripta, atque ita servatur, ut homines pro viribus, omnique ope, Dominum adament. Posterior verò, quod ut harmonia tibias committens, vnum concentum efficit, ita quoque in anima varijs motionibus cogitandi, cupiendi, noscendi agitata, unde membris initium operandi desumitur, ratio postulat hominem sibi consonum esse, nec ipsam à se se dissidere; non ut optima quidem cogitet, pessima tamen faciat, quemadmodum Pilatus, qui cum diceret: Nullam causam mortis in eo invenio, Judæorum tamen sententiæ suffragatus est; aut ut concupiscat mala, sed perpetrandi facultate destituatur, quales erant Senes illi adversus Susannam; aut ut quidem ab adulterio absteineat, à furto non absteineat; aut ut à furto se purum servet, ab homicidio non servet. Ne igitur talis turbatio in nobis sit, cupit ratio animam,

in qua est Christi sensus, ut Apostolus dixit, sensu illo pro-
 ce uti, & per eum affectus suos exuperare, & in membra
 corporis imperium habere, ut rationi obediant. Quo ut in
 harmonia plectrum, ita ipse Psalterium factus, & spiritui
 protus intentus, & adherens, omnibus membris, & motio-
 nibus obedientiam præstet, & inserviat voluntati Dei. Hu-
 jusmodi autem in verbis concinnitatis, & nulquam fluctuan-
 tis imago, & forma est Psalmorum harmonia. Ut enim ani-
 mi cogitatus verbis prodimus, & significamus; ita spiritalis
 in anima concentus, signum esse volens Dominus melodiam
 verborum, Psalmos, ut modulis canerentur, instituit, & cum
 huiusmodi harmonia recitari voluit. Et inde concinnitas ani-
 mi, si rectè dispositus, & affectus sit, agnoscat, sicut scrip-
 tum est: Si quis in mœrore est, psallat. Siquidem ita id, quod in
 anima turbidum est, asperum, & incompositum, complana-
 tur, & tristitia mitigatur, nobis psallentibus: Quare tristis es
 anima mea, & quare conturbas me? Et lubricitatem suam
 agnoscat dicendo: Mei prope modum concussi sunt pedes
 metusque suos spe confortabit per hæc verba: Dominus mi-
 hi adjutor, non timebo, quid in me fecerit homo. Qui igitur
 non ad istum modum legunt Sacras Odas, non prudenter
 psallunt, sed se ipsos oblectant, habituri reprehensionem,
 quoniam non est speciosa laus in ore peccatoris. Qui autem
 secundum prædictam rationem concinunt, ut melodia verbo-
 rum ex numeris vocum cum Spiritus harmonia congruat, isti
 psallunt & lingua, & mente, nec se ipsos solum, verum etiam
 alios, qui audire volunt, magnificè adjuvant. Certè Beatus
 David Saül accinens, non solum ipse placuit Deo, sed &
 turbidum insanix vitium à Saüle propulabat, & serenitatem
 ejus animo induxit: ita quoque modulantes Sancti ad tran-
 quillitatem animas Populorum, & ad concordiam Cœlestium
 Tripudiorum cohortabantur. Quippè modulatum recitare
 Psalmos nequaquam studium est concinnioris voculationis,
 sed argumentum cogitationum animi aptè in harmoniam
 consonantium. Et numeris adstricta lectio, signum est con-
 cinnæ, quietæque in animo affectionis. Nam & laudare Deum
 in Cymbalis benè sonantibus, & Cythara, & Psalterio decem
 chordarum, pro nota est, ac significatione membra corporis
 legitime esse composita, quasi chordas. Cogitationes verò
 ani-

anime, vt Cymbala se habère, ac deinceps sono, spiritu que-
 oris omnia ista moveri, & vivere, vt (quemadmodum scrip-
 tum est) spiritu vivat, & opera carnis mortificet. Ita enim qui
 bellè canit, animam suam coaptat, & quasi ex inæqualitate ad
 æqualitatem redègit, non vt percellatur ab aliquo, sed potius
 rerum bonarum imaginationes percipiat, majusque deside-
 rium futurorum bonorum in animum inducat. Siquidem me-
 lodix verborum intenta obliviscitur suarum affectionum, &
 exhilarata respicit ad sensum Christi, optima quæque cogi-
 tans. Decet igitur, ò Fili, quemlibet legentem hunc librum,
 probè legere hæc omnia, quæ afflatu spiritus edita sunt: ac
 tum demum veluti ex Paradiso vtilitates decerpant, vbi cum-
 que ea apparebunt, quæ ejus vsui videbuntur accommodata. * Sic
 fatur Sanctus ille Doctor Alexandrinus Antistes, vnde dig-
 noscitur, quod sub ejus regimine Alexandrina Ecclesia Cantu
 gaudebat Ecclesiastico modulis, & numeris exhibito, ex quo
 tot enumerat vtilitates: quas etiam adducunt Sancti Patres, &
 Doctores, atque de illis optimè ad extensum disserit Hugo
 Victorinus, *lib. 2. de Claustro anime, cap. 22.* vbi videri que-
 unt, etiam Regularibus accommodata.

16. Atque D. Basilius. *Hom. in Psalm. 29.* Cantum Ecce-
 siasticum hoc pacto exponit: ** Psalmus itaque sermo est
 Musicus, quando concinnè, aptèque secundum harmoniæ
 rationem ad Organum pulsatur. Canticum verò vox est con-
 cionæ, quæ cum harmonica modulatione redditur sine Orga-
 ni sono, & concentu. * Morem autem Cantus Ecclesiastici
 exhibiti apud Orientalem Ecclesiam etiam expendit ipse D.
 Basilius *Epist. 57. ad Clericos Ecclesie Neocesariensis*, vbi ita
 scribit: ** Hoc habeo, quod dicam: quod videlicet qui jam
 obtinuerunt ritus omnibus Ecclesijs Dei concordés sunt, &
 consoni. De nocte siquidem Populus consurgens Antelucano
 tempore domum præcationis petit: indeque labore, & tri-
 bulatione, ac lachrymis indefinentibus facta ad Deum con-
 fessione, tandem ab oratione surgentes ad Psalmodiam insti-
 tuuntur. Et nunc quidem in duas partes divisi alternis succi-
 nentes psallunt, atque ex eo simul eloquiorum Dei exercita-
 tionem, ac meditationem corroborant: & cordibus suis at-
 tentionem, & rejectis vanis cogitationibus, mentis solidita-
 tem suppeditant; deinde vni ex ipsis hoc muneris dato, vt

quod canendum est, prior ordiatur, reliqui succinunt: atque ita Psalmodiæ varietate precibusque subinde interfectis nocte in superant. Illucescente jam die pariter omnes velut ore vno, ac corde vno confessionis Psalmum Domino offerunt, ac suis quisque verbis respicientiam profitentur. Horum gratia si nos fugitis, fugietis simul & Ægyptios, fugietis Lybiam utramque, Thæbeos, Palestinos, Arabes, Phœnicas, Syros, & qui ad Euphratem habitant: & vt semel dicam, omnes, apud quos Vigiliæ, ac preces, communesque Psalmodiæ in pretio sunt.* Profectò hoc Magni Basilij testimonium ad vniuersalem consuetudinem Cantus Ecclesiastici sufficeret comprobendam.

17. Nec omittere censeo laudes, & vtilitates Cantus Ecclesiastici, quas ipse D. Basilius annectit, dum causam assignat, propter quam hunc modulatum Cantum ad Divinum Officium persolvendum, Spiritus Sanctus Ecclesiæ Catholicæ indixit; præfatione enim *in Homil. ad Psalm.* ita ait:
 ** Quando Spiritus Sanctus nos vidit ægrè persuaderi ad complexum virtutis, ac proinde ad ineundam vitæ rectitudinem per hoc lentescere, quod toti ad consecrandam voluptatem propenderemus, quid fecit? Nimirum Scripturæ suæ dogmatis mixtum inspergit concinnam istam numerorum modulationem, vt auribus permulctis, ac delinitis melico vocum concentu, clam ac velut aliud agentes fineremus in animos nostros irrepere eloquiorum vtilitatem, idque pro more sapientis Medici. Si enim pharmacum oblaturus austeriunculum quidem averfanti cibos, nec probè concoquenti, subinde oras calicis prælinnit melle. In hoc sane excogitati sunt concinni isti concentus Psalmorum, vt qui per ætatem pueri etiam dum sunt, aut certè morum maturitate nondum incanuerunt, dum in specie concinunt, ac modulantur, re ipsa animas erudiant suas. Neque enim è promiscua plebe, & ijs, qui ad Scripturarum indaginem toti desident, vnus aliquis vnquam facillè comperietur, qui hinc à nobis abiens præceptum vllum Apostolicum, aut Propheticum memoriæ mandarit: Psalmorum verò eloquia, & domi cantillant omnes, & medio in foro secum circumferunt. Ut vnus feræ in morem peracri ira incanderit, simul atque Psalmos caperit illius auribus incini, mox ex animo, discussa feritate abit serenior.
 Psal-

Psalmus animarum est tranquillitas, arbiter ineunda pacis, cujus annutu exundantes, ac tumultuariæ cogitationes se contrahunt, & conquiescunt. Animæ siquidem vim ad iram propendentem indulcat, ac præmollit Psalmus: cum contra frano temperantiæ coerceat eam, quæ ad effrenem lasciviam devertit. Psalmus amicitia est conciliator, vnio disidentium pacis inter hostes constabiliendæ sequester est Psalmus. Quis enim inimicum deinceps censere eum possit quo cum vel vnicam ad Deum vocem semel emisit? Id itaque, quod in bonis numeratur præstantissimum, Psalmodia suppeditat, nempè Charitatem; quæ quasi nodus quidam couniendis, & in vnum adstringendis omnibus concordem hanc vocem excogitavit harmoniam, ad consonum Chori vnus concentum Populum coaptans. Psalmus est profligandis dæmonibus, ac depellendis quoddam amuletum, Angelicæ tutelæ conciliator, scutum securitatis inter timores nocturnos, diurnorum requies laborum, infantium tutelaris protectio, consistentium in ætatis flore decus, & ornamentum, senum solamen, denique mundus est mulieribus exornandis appotissimus. Psalmo sequestri, & velut paratio ipsæ incoluntur solitudines. Forenses strepitus moderatur Psalmus, ac temperat. Incipientibus erudiri primùm elementaris est institutio Psalmus, proficientibus augmentum, perfectis denique suffulciendis stabile firmamentum. Vox est Ecclesiæ Psalmus. Hic dies Festos illustriores reddit, ac perfundit gaudio, cum tristitiam alioquin operetur, sed quæ secūdum Deū est; è corde enim lapideo ciet lachrymas. Psalmus opus est Angelorum, Cœlestis illius Reipublicæ in commune proposita functio, spirituale Thymiam. O inventum sanè quàm admirabile, ac sapiens Doctoris, qui excogitavit, quo pacto vna, eademque opera ipsi melicos cantus, & modularemur, & doctrinam animæ salutarem condiceremus! Quæ enim numerosis modulis comprehensa ediscitur, fixius imprimitur animo. Ita enim natura comparatum videmus, vt vix tantillum duret, quod invitus didiceris; cum contra, id nescio quo pacto memoriæ infideat tenaciùs, quod cum peramæna quadam oblectatione, & gratia irrepit, atque illabatur animo. Quid porrò non hinc possis edoceri? Non fortitudinis magnificentiam? Non exactam severitatem justitiæ? Non temperantiam, vel ipso aspectu venerabilem?

Non absolutam perfectionem prudentiæ? Non Poenitentiae formulam? Non modum Patientiæ? Non denique quidquid dicere possis de genere bonorum? In hoc sanè reconditus est perfectæ Theologiæ Thesaurus. Hic reperias de Christi in carnem adventu Oraculum, comminationem Judicij, Resurrectionis spem, terrorem intētati supplicij, Gloriæ promissionem, revelationem Mysteriorum. In Psalmorum libro perinde ac in amplissimo quopiam, & communi promptuario nihil non bonorum reconditum est. Proinde cum non vna sit species musicorum instrumentorum, ad id maluit Propheta librum hunc suum accommodare, quod Psalterium dicitur, ob id (ita equidem arbitror) vt vel ipso nomine gratiam, in eo perspicuè resonantem subindicaret, è supernis profluere à Spiritu Sancto: Quod inter cetera solùm hoc causas ducit sonoris edendi è supernis. Nam in Cythara, Lyraque æs ab inferiore plectro pulsatum sonum reddit. E diverso Psalterium supernè attractum causas sortitur concinnæ illius suæ modulationis, vt hoc documento permoti tota animi contemplatione discamus, quæ sursum sunt quærere, non item præcipites devergere, ac rapi ad obscenos carnis affectus per illicem voluptatem suave sonantis melodiæ. *

18. Eiusdem etiam antiquæ consuetudinis apud Orientales meminit D. Gregorius Nazianzenus *Orat. 2. in Julianum*, vbi ait: *Postquam autem Chori supplementum Orationis repurgamus, age corporibus, atque animis, quoad ejus fieri poterit, purificatis, voceque vna assumpta, atque vno eodemque spiritu compositi, & concinnati triumphalem illum Hymnum canamus, quem olim Israëlita propter Aegyptios mari rubro cooperatos, atque obrutos, auspicante Maria, tympanumque pulsante, ecinerunt.*

19. Similiter D. Joannes Chrysostomus, *hom. 27. in 1. ad Corinth.* Exhortans ad Divinas Laudes, & Gratiarum actiones Apostolorum exemplo concinnandas ait: *Cogita, quid fecerunt Apostoli, quando Sacrarum illarum Mensarum fuerunt participes: an non conuersi sunt ad preces, & Hymnos canendos?* Ita loquuntur illi antiqui Patres de Cantu Ecclesiastico apud Orientalem Ecclesiam ab initio nascentis Ecclesiæ in praxi obtento.

20. Nec minus constat de eademmet consuetudine in Eccle-

Ecclesia Latina; prout habetur ex Concilio 4. Toletano, & refertur, cap. de Hymnis 54. de Consecratione dist. 1. vt allatum est supra num. 11. Istius quidem consuetudinis meminit Tertulianus, lib. Ad uxorem, ad fin. dicens: *Sonant inter duos Psalmi, & Hymni, & mutuò provocant, quis melius de suo canet: talia Christus videns, & audiens gaudet. Et lib. Exhortat. ad Castit. paulò ante fin. inquit. Si Psalmum canit, placet sibi. Necnon & lib. de Virgin. Veland. ad fin. ait: Quam autem castigationem merebuntur etiam illi, qui inter Psalmos, vel in quacumque Dei mentione retecta perseverant?* Ubi Rhenanus ejus Annotator inquit: *Ex hoc loco habes, Psalmos olim legi, vel potius cani solitos in Ecclesia.* Et ipse Tertulianus in Apologet. ad Gent. cap. 39. inquit: *Ut quisque de Scripturis Sanctis, vel de proprio ingenio potest, provocatur in medio canere.* Etiam istius consuetudinis memoriam agit S. Epiphanius, contra Heres. lib. 3. circa fin. tom. 2. vbi ait: *Matutini etiam Hymni in ipsa Sancta Ecclesia perpetuò fiunt, & Orationes Matutinae, lucernalesque simul Psalmi, ac orationes.*

21. Et satis aptè ad rem loquitur Venerabilis Beda, tom. 1. tract. de Musica quadrata, dicens: *Utilitas autem ejus magna est, & mirabilis, & virtuosa valdè, quæ fores Ecclesie ausa est subintrare. Nulla enim scientia ausa est subintrare fores Ecclesie, nisi ipsa tantummodo Musica, per eam rerum Plasmatorum Mundi collaudare debemus, & benedicere, psallendo ei Canticum novum, sicut sancti Patres nostri docuerunt. Nam Officia Divina, quibus ad sempiternam convocamur gloriam, per eam quotidie celebrantur. Et teste Boetio, quòd inter septem artes liberales Musica obtinet Principatum; nihil enim sine illa manet. Etenim ipse Mundus quadam harmonia sonorum dicitur esse constitutus, & ipsum Cælum sub harmonia revolvi modulatione. Inter omnes enim scientias ipsa laudabilior, curialior, jucundior, letior, amabilior esse probatur; nam reddit hominem liberalem, jucundum, curialem, letum, amabilem, &c.*

22. Hunc quoque morem in Ecclesia Occidentali statutum proclamat D. Hieronymus in Psalm. 80. dicens: *Nos modo in Ecclesia, licet omni tempore Deo canere debeamus, sed præcipuè in Resurrectione, in Remissione, & in Domus innovatione; hoc est, cum resurgimus in Christo, cum remissionem accipimus, cum domus pectoris nostri innovata fuerit post ruinam.*

Et

Et sapissimè in suis operibus ipse Doctor Maximus de hac consuetudine mentionem facit.

23. Eamdem etiam commemorat D. Ambrosius, *serm. 7. in Psalm. 118.* vbi ait: *Quæ enim benè tenemus, cantare consuevimus. Non enim perfunctoriè transeamus, quæ legimus, et tunc tantum cum legimus ea, in memoriam eorum redire videamur; sed etiam cum abest codex manibus, tanquam animantia, quæ probantur, & munda habentur in lege, etiam cum non pascentur, ruminare consueverunt, & sibi met ipsis alimenta sibi recondita proferentes: ita & nos de nostræ memoriæ Thesaurò, de interioribus nostris ruminandum nobis pabulum spirituale promamus. Hymni nobis, Canticum nobis, Psalmi nobis Justificationes Domini sint. Psallamus spiritu, Psallamus, & mente: ne cum oblitii fuerimus, in tempore necessitatis dicatur unicuique nostrum: Abiecasti sermones meos post te. Ideoque ut expelleretur, & eliminaretur oblitio à Domo Sancta sua, Cantores fecit sibi Rex verus Salomon, qui toto spiritu inquirendo cognitionem Divinitatis intèderent, ne Psallentes deessent Ecclesia suæ, quorū Cantu nequam spiritus fugaretur, sicut David Sancti docemur exemplo, quo psallente malus ille spiritus expellebatur, qui Saul Regis corda vexabat. Prophetæ quoque, ut prophetarent, psallendi peritum jubebant psallere, quò suavi invitata dulcedine spiritualis infunderetur gratia. Et in Evangelio legimus, in domo Patris illius filium recuperantis perccepisse Symphoniam, quæ epulantes delectabantur fideles, perfidus autem impatientèr audiebat. Dulcis igitur cantilena, quæ non corpus effeminat, sed mentem, animumque confirmat. Ideoque Canticum dicitur Domini testamentum, quia remissionem omnium, Domini que iustitias in Scripturis Evangelij suavi mentis exultatione concinimus. Ipse quoque Dominus non dedignatus est dicere: Cantavimus vobis, & non saltastis. Cantavit nobis in Evangelio veniam delictorum: debuerunt Judæi mentem attollere, non histrionico corporis motu, sed Sancto Spiritu: non fecerunt, ideo reprehenduntur. Quæ in Ambrosiana doctrina, non solum commendatur Cantus Ecclesiasticus, & ejus consuetudo in Ecclesia Latina firmatur, verum & reprehenduntur illi, qui eum non admittunt, exemplo illius senioris filij, qui audita Symphonia in domo Patris sui indignatus est, & nollebat introire, necnon & Judæorum, qui Cantica Evangelica audire noluerunt.*

24. Solertiam autem D. Ambrosij circa Cantus Ecclesiastici exercitium testatur D. Augustinus, *lib. 9. Confess. cap. 7.* sic expendens: ** Non longè cæperat Mediolanensis Ecclesia genus hoc consolationis, & exhortationis celebrare, magno studio Fratrum concinentium vocibus, & cordibus. Nimirum annus erat, aut non multò amplius, cum Justina Valentiniani Regis pueri mater hominem tuum Ambrosium persequeretur hæresis suæ causa, qua fuerat seducta ab Arrianis: Excubabat pia plebs in Ecclesia, mori parata cum Episcopo suo, seruo tuo. Ibi mater mea ancilla tua, sollicitudinis, & vigiliarum primas partes tenens orationibus vivebat. Nos adhuc frigidi à calore spiritus tui, excitabamur tamen civitate attonita, atque turbata. Tunc Hymni, & Psalmi, ut canerentur secundum morem Orientalium Partium, institutum est, & ex illo in hodiernum retentum, multis jam, ac penè omnibus Gregibus tuis, & per cætera orbis imitantibus.* Hoc autem quod videtur inferri ex hac D. Augustini auctoritate, nempe quod tunc temporis ab Orientali Ecclesia ad Latinam transfusus fuit canendi mos, tantum intelligi debet de augmento consuetudinis, vel de meliori forma, prout observat Suarez, *tom. 2. de Relig. de Orat. lib. 4. cap. 8. n. 10.* vel prout censet Fr. Raphael de la Torre *Summ. Theolog. tom. 1. art. 2. disp. 2. n. 9.* loquitur ibidem Augustinus de Cantu totius Populi; nam antea vnus tantum Psalmum cantabat, audientibus alijs; vel fortasse soli Clerici, ut nunc in more est, canebant; cæterum D. Ambrosius, ad Populi tristitiam mitigandam in persecutione Imperatricis Justinæ Arrianæ, instituit, ut totus Populus decantaret.

25. Quidquid autem de hac re sit, certum est, quod Sancta Romana Ecclesia canendi morem ab Ecclesia Orientali non habuit mutuatum, sed ab ipsis primordijs Sanctæ Ecclesiæ ipsum & obtinuit, & conservavit, prout assertit Card. Cæsar Baronius, *tom. 1. Annal. ad ann. 60. n. 33.* vbi ait: ** Non sic Romana Ecclesia ab Orientali Ecclesia mutuata est modum Psallendi, cum jam ab ipso institutæ Sedis exordio Psalmorum Cantus in eadem coaluisset Ecclesiæ; nam Damasus non canendi ritum, sed Psalterium ex translatione septuaginta duorum ex Oriente à Hieronymo Hierosolymis agente, accepit. Quantum autem ex antiquis monumentis collige-

90.

re licet, Romana Ecclesia mediam sequuta viam, nec simplicitatem Alexandrinam, nec Orientalis Ecclesie suaviori concentu compositos numeros in omnibus amplexata, sic temperavit vtrumque, vt miram quandam cum suauitate adjunxerit gravitatem. * Satis constat ex Superioribus antiqua Orientalium applicatio & solertia ad Cantum & Psalmidiam cum varijs numeris, & modulis exhibere; in Ecclesia autem Alexandrina, licet semper Cantus modulatus prævaluit, prout ex autoritate ejus Episcopi Athanasij dictum est supra n. 15. fortè non ita suavis resultabat concentus vel ob magistrorum defectum, vel ob modicam applicationem; Sancta verò Romana Ecclesia semper ab initio suum Ecclesiasticum Cantum gravem, devotum, & suauitate ac modulatione convenienti imbutum conservavit, ex quo à sua primæva constitutione obtinuit.

26. Quamvis vero de D. Damaso Papa in ejus Ecclesiastico Officio dicatur: *Statuit, vt quod pluribus jam locis erat in vsu, Psalmi per omnes Ecclesias die, noctuque ab alternis canerentur, & in fine cuiusque Psalmi diceretur, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto*: Ex hoc non deducitur quod ipse Cantum Ecclesiasticum in Romanam Ecclesiam induxerit, sed solum quòd ejus institutione Psalmi alternati & cum elogio SSmæ Trinitatis vniversaliter decantarentur, sicut & antea quoad ipsum alternandi modum in Ecclesia Antiochena fecerat D. Ignatius Martyr, prout dictum est supra n. 14. Cantus igitur Ecclesiasticus in Sancta Romana Ecclesia semper à sua constitutione viguit.

27. Ita apud Sanctam Ecclesiam ab ejus exordio prævaluit ista consuetudo Laudes Divinas decantandi, vt etiam persecutionum tempore minimè esset omissa, desumpto exemplo à Paulo, & Sila, de quibus post flagellationem adhibitam in carcere detentis dicitur, *Act. 16. v. 25. Media autem nocte Paulus, & Silas orantes laudabant Deum, & audiebant eos, qui in custodia erant*. Et ibidem ait Alapide: * * Hinc orti sunt Nocturni, quos quotidie legimus in Officio Ecclesiastico; idque exemplo Pauli, & Silæ, qui hymnizabant, Hymnosque dicebant, ait Lucas. * Unde Ecclesia in Hymno Feriæ quartæ ad Matutinum sic canit: *Mentes, manusque tollimus: Propheta sicut nobilibus Nobis gerendum præcipit. Paulusque gestis ceñsuit.*

Ad.

28. Adhuc quidem persecutione fervescente contra Christianos etiam in Ecclesiae primordijs Sacrarum laudum modulationi incumbebant, prout de tempore Trajani refert Eusebius Caesariensis, *lib. 3. Histor. Eccles. cap. 33.* dicens: ** Tanta autem in compluribus locis constituta fuerat adversus nostros persecutio, ut Plinius Secundus Clarissimus Praeses super multitudinem Martyrum motus ad Imperatorem de multitudine eorum detulerit, qui & propter fidem interimerentur; ac simul illi significaverit, quod nihil impium, aut quod praeter leges sit, facere deprehensi sint, nisi quod matutino tempore exurgentes Christum tanquam Deum Hymnis celebrarent. * Cujus eventus etiam meminit Tertulianus, *in Apologet. contra Gentes, cap. 2.* ubi ait: ** Plinius Secundus, cum Provinciam regeret, damnatis quibusdam Christianis, quibusdam Gradu pulsis, ipsa tamen multitudine perturbatus, quid de caetero ageret, consuluit tunc Trajanum Imperatorem, allegans praeter oblationem non sacrificandi, nihil aliud se de sacris eorum comperisse, quam Coetus antelucanos ad eanendum Christo, & Deo, & ad confederandam disciplinam; homicidium, adulterium, fraudem, perfidiam, & caetera scelera prohibentes. Tunc Trajanus rescripsit, hoc genus inquirendos non esse, oblatos vero puniri oportere. *

29. Aliquando tamen ita praevaluit persecutio, ut ad Psalmodym locus publicus non pateret, prout de persecutione à Constantio, Valente, & Arrianis contra Catholicos acriter mota affert D. Basilius, *Epist. 64. Ad Episcopos Galliae, & Italiae*, ubi post multas numeratas calamitates ita addit: ** Sublatum est gaudium, & laetitia spiritualis, in luctum mutatae sunt Festivitates nostrae, Domus praecationum clausae sunt, Altaria Cultu spirituali vacant. Nulli amplius Christianorum Coetus, nulla amplius Doctorum praesidentia: Cessarunt doctrinae salutares: cessarunt Panegyres, ac festivi Conventus, publiceque hymnodiae nocturnae non habentur: neque superest beata illa exultatio, qua Domino credentium animae in Synaxi, ac communionem spiritualium Charismatum exhilarantur. *

30. Ex his colligitur, quod grassante persecutione veris, & Catholicis Christianis aditus ad Dei laudes publice decantandas non patebat; prout etiam nunc passim audimus de

illis, qui apud Hæreticorum, & aliorum infidelium plagas inhabitant; ipsis fidelibus in speluncis, antris, & subterraneis absconditis, ad Psalmodyam exhibendam, valida, & acuta voce Dei laudes decantare non esset congruum, ne ex sonitu proderentur; unde necessum fuit, ut in illis circumstantijs non valde elevata voce, sed remissa Cantus modulatus exalaret.

31. Hac fortè de causa D. Isidorus, *de Officijs Eccles. lib. 1. cap. 5.* dixit: ** Psalterium id circò cum melodia Cantilenarum suavium ab Ecclesia frequentatur, quo faciliùs animi ad compunctionem flectantur. Primitiva autem Ecclesia ita Psallebat, ut modico flexu vocis faceret Psallentem resonare, ita ut pronuncianti vicinior esset, quàm canenti. * Quæ verba si attentè perpendantur à tali modico flexu vocis modulatione non excluditur; nam ut ait ipse D. Isidorus, *lib. 3. Ethimolog. cap. 18.* Cantus est inflexio vocis, nam sonus directus est, præcedit autem sonus Cantum. Unde modico flexu vocis resonare, nil aliud est, quàm non acuta, & valida voce Cantum muniri, quæ fortiter, & citò auditum percutit, sed solum flexu vocis gravis, & remissa, quæ tardius, & lentius pervenit ad aures. Quare licet in primitiva Ecclesia, dum illæ vrgèrent persecutiones, primis Christianis erat necessum, flexum vocis in Cantu ad Divinas Laudes temperare; non omninò modulationem negligebant, sed eam juxta temporis exigentiam, Cantui proportionatam præparabant.

32. Ab initio igitur nascentis Ecclesiæ Cantus Ecclesiasticus modulatus sine intermissione prævaluit; quia verò ille diversimodè juxta Regionum consuetudines, & opportunitatem promebatur, cum D. Gregorius Magnus ad certum, & determinatum Ordinem adduxit, ut uniformitè in Ecclesia universali in praxi haberetur, prout testantur Scriptores omnes; Onuphrius Panvinius, *in Epitom. Roman. Pont. fol. 26.* de ipso S. Gregorio ait: ** Missæ sacrificium additis Orationibus locupletavit, stationes instituit: Romanum Breviarium, quo nunc Ecclesia Romana utitur, edidit: Ecclesias Urbis Romæ multis donis locupletavit, & exornavit: Ecclesiam S. Agathæ in Saburra dedicavit: Romanum Cantum fecit, Cantoribus cum eorum Primicerio in Ordinem redactis. * Neenon & Bejerlink, *in Theatr. Vit. Hum. lit. C. verb. Cantus,*

ita habet: ** Quamvis ab initio fuerit certus Ordo Psalmo-
rum, & Hymnorum, qui in Ecclesia canebantur, certa-
que eorumdem distributio, tamen lapsu temporis pleraque in ijs
inmutata, & temporis, locorumve ratione aliter, & aliter
disposita fuere, donec S. Gregorius Doctissimus Romane
Ecclesie Episcopus, & Anglorum Apostolus Cantum in
Ecclesia Nocturnum, Diurnumque exactè disposuit, & ordi-
natè distribuit, Antiphonis ad Psalmos destinatis, & Cantum
ipsum ad commodiores modulos, formulasque redegit, qui
ob id communiter Gregorianus Cantus appellatur, quod
antiquum Cantum is reformasset.*

33. Quas autem Regulas, quem Ordinem, & quos mo-
dulos S. Gregorius ad antiquum Ecclesie Cantum modula-
tum apponeret, non est meum recensere, qui de hac re suffi-
cientem notitiam acquirere voluerit, recolat Musicae facultatis
Doctores, & præcipuè Fr. Paulum Nassarre, qui novissimè,
& luculentè de hac arte scripsit, & præsertim, *tom. 1. lib. 2.
cap. 10.* ubi citat Blasium Rosetum, qui *fol. 7.* ait: ** Scien-
dum est, quod octo sunt Toni compositi, & ordinati in Eccle-
sia Dei, licet antiquitus fuerint quatuor: Et sic vocabantur:
Prorus, qui dicitur primus: Deuterus, scilicet Tertius: Tritus
dicitur Quintus: Et Tetrandus Septimus. Isti quatuor supra-
dicti modi talem habebant potestatem, quod unusquisque
ipsorum poterat ascendere ad decimam vocem, & descende-
re ad quintam, quod valdè laboriosum voci humanae profere-
re, & ideo considerans Beatissimus Gregorius talem ascen-
sum alios quatuor Tonos adjunxit, & sic octo sunt, &c.*

34. Deinde autem prout fertur, Vitalianus Papa Primus
ad Cantum Gregorianum Organorum usum adhibuit, prout
affert Platina, *lib. de Vitis Pontificum, fol. 74.* dicens: ** Vi-
talianus Cultui Divino intentus, & Regulam Ecclesiasticam
composuit, & Cantum ordinavit, adhibitis ad consonan-
tiam (ut quidam volunt) Organis.* Et postea S. Leo Secun-
dus in aptiorem modum Cantum Ecclesiasticum traxit, prout
habetur in ejus Officio Ecclesiastico, ibi: *Leo Secundus Pon-
tifex Maximus Siculus, humanis, & Divinis literis Græcè, &
latine doctus, Muscis etiam eruditus fuit: ipse enim Sacros
Hymnos, & Psalmos in Ecclesia ad concertum meliorem reduxit.
Ex hucusque ergo dictis satis constat, Cantum Ecclesiasticum*

modulatum à primordijs Sanctæ Ecclesiæ extitisse, maximasque inde utilitates haberi; quare à veritate alienum est, Cantum sine Nota fuisse Sanctæ Ecclesiæ in sui exordio; nec item talis Cantus esse valet proficua Reformatio contra tot Ecclesiæ Catholicæ Sanctiones, & inviolatam consuetudinem.

SECTIO VI.

IN ORDINE MINORUM CANTUM SINE NOTA

ad Reformationem pertinere non posse, demonstratur.

SCRIPTUM ANONYMUM.

Y ciñendonos à nuestra Seraphica Religion, siempre en ella fue vno de los puntos principales de sus Reformas el cantar sin Nota, y en tono bajo, y devoto.

ENUCLEATIO.

1. **P**ostquam dedit Scriptor Sanctam Ecclesiam reformatam, prout ipse censet, ad sui primitivam institutionem ex introductione Cantus sine Nota, nunc procedit ad Ordinem Minorum ex ipsomet capitulo Reformandum, dum ait, quod semper in nostro Ordine fuit in suis Reformationibus principalior scopus, Cantus sine Nota. Cæterum jam supra firmum manet, quod Religionis alicujus Reformatio nihil aliud est, quam illius restitutio ad suum pristinum perfectionis, aut austeritatis gradum; sed hæc ratio nec directè, nec indirectè, nec mediatè, nec immediatè, nec per se, nec per accidens inveniri valet in Cantu sine Nota: ergò nullo modo talis consuetudo ad Reformationē Ordinis conducere potest.

2. Major istius Syllogismi sufficienter firmata habetur *suprà sect. 4. à num. 6.* Minor constat, nam præfata restitutio vel esset alicujus, quod in sua entitate in Ordinis exordio institutum fuisset, & deinde temporis lapsu perditum, vel diminutum esset, atque postea per Reformationem appareret restauratum, & ad suum pristinum rigorem restitutum; vel fieret prædicta restitutio alicujus hujusmodi, ad id firmandum, addendo aliquam aliam observantiam, ad sui stabilitatem

con-

conducentem; sed nullo ex his modis in præfenti statu habetur Cantus sine Nota: ergo nullo pacto esse valet medium ad Reformationem.

3. Non quidem primo modo se habet Cantus sine Nota; quia noster Ordo in sua prima conditione institutus fuit cum exercitio Cantus Gregoriani, prout latius infra patebit; quod & factum fuit, vt hoc perfectiori modo Regula observaretur; siquidem, vt pluries dictum est, & amplius constabit, præceptum Regulæ de persolvendo Divino Officio juxta Ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ perfectiori modo completeretur adhibito Cantu Gregoriano, vtpote à Sancta Ecclesia statutò, quàm cum alio Cantu sine tali institutione inventos; vnde primo illo modo, nempe quod aliquid in exordio Ordinis institutum, & postea deperditum, seu diminutum restaretur Cantum sine Nota adducendo, quod necessarium erat, vt talis Cantus per se, directè, & immediate conduceret ad Reformationem Ordinis, in hujusmodi Cantu sine Nota ratio Reformationis minimè invenitur.

4. Nec item secundo modo, quo aliquid etiam de novo inventum conduit ad Reformationem, quia promoveret restitutionem, & stabilitatem alicujus alterius Ordinis exordio instituti, & postea deperditi, seu antiquati, aut diminuti, vel removeret impedimenta, quæ retardare possunt Regularem Observantiam; nam Cantus sine Nota ad nihil horum accommodari valet; non quidem ad Divinum Officium in Choro persolvendum, quia perfectius impletur cum Cantu Plano, quam cum Cantu sine Nota, nec ad lucrum temporis pro Oratione Mentali, & alijs Regularibus exercitijs; nam non plus temporis consumitur, prout experimento constat, in Cantu simplici Gregoriano, quàm in Cantu simplicissimo sine Nota exhibendo; & si alius cantandi modus, vt in plurimum apud Discalceatorum Provincias pro solemnitatibus in praxi habitus cum vocis flexu, harmonia, & modulatione, licet sine speculativis Regulis, adhibeatur, plus temporis, in isto insumitur, quàm in Cantu Gregoriano: ergo nec hoc secundo modo Cantus sine Nota ad Reformationis spheram reduci potest; siquidem nec promoveret ullam perfectionem, aut austeritatem Ordinis primò habitam, nec removeret impedimenta ad illam obtinendam, & conservandam. Imo potius

Cantus Ecclesiasticus Gregorianus dici debet, directe, immediate, & per se pertinere ad Ordinis Minorum Reformationem, quia ipse fuit institutus in Ordinis exordio, ex eo impletur perfectiori modo Regulæ præceptum, & simul unitatem, & uniformitatem conciliat Ordinis, tam in se, quam cum Ecclesia Catholica; quare Cantus Ecclesiasticus, & non alius conducit in nostro Ordine ad Reformationem; dum Sancta Romana Ecclesia alium Ordinem ad Psalmodyam in Divino Officio persolvendo non decreverit.

SCRIPTUM ANONYMUM.

Gubernatis, to. paña: *Primò quòd in istis supradictis Domibus Officium Divinum non cantetur, sed dicatur in mediocri tono.*
 3. fol.
 263.

ENUCLEATIO.

5. **A**D suam probandam propositionem excogitat Scriptor testimonia adducenda, & primò affert quamdam Constitutionem non in Capitulo Generali editam, sed inter alias à Rmo. P. Fr. Francisco de Angelis Quisones pro Domibus Recollectionis in Hispanijs, & præcipue in Provincia Conceptionis, post Caputulum Generale Burgense anno 1523. celebrato, latam; inter quas dispositiones, *cap. 2.* sic Ordinatur: * Primùm quòd in istis supradictis Domibus Officium Divinum non cantetur, sed dicatur mediocri tono, ita ut omnes possint Officium persolvere, & hora secunda Officium Matutinale finiatur, ut tempus reliquum maneat Orationi, & devotioni dedicandum. * Has quoque Ordinationes ipse Generalis Minister pro Italia Recollectis, seu Reformatis publicavit per suam Epistolam, prout affert de Gubernatis, *tom. 3. Orb. Seraph. cap. 112. fol. 262. ad fin.* post acta Capituli Generalis Burgensis anno 1523. Hæc autem dispositio fuit deinde recopilata, extensa, & declarata in Statutis Generalibus Segovienfisibus pro Domibus Recollectionis Hispaniarum; quia enim tunc de ejus intelligentia pertractandum est, infra *num. 11.* videri valet, quid per talem Ordinationem injungatur.

SCRIPTUM ANONYMUM.

Apsi para los Reformados: *Ut tamen Re-* Cap. Ge-
formati Fratres ad alia spiritualia exercitia ner. 62. c.
commodius se exercere valeant, Officium re- 5. de Div.
citabunt sine Cantu, sed gravi, sonoraque Offic.
voce.

ENUCLEATIO.

6. **H**OC autem testimonium etiam valde diminutè
 allatum nihil probat. Inquit Scriptor decretum
 fuisse pro Reformatis, nec addit esse pro Reformatis Italiae,
 nam de istis postea fatetur Cantum Gregorianam in praxi ha-
 bere. Est sanè quædam minima particula ordinationis, quæ re-
 peritur inter antiqua Statuta Italicae Reformationis, quorum
 titulus est. *Constitutiones ejusdem Reverendissimi Patris Bona-*
venturae Calatayeronensis totius Ordinis Ministri Generalis: pro
Reformati Fratribus in Provincijs Italiae, aditæ Romæ die 20.
Junij 1595. in his ergo statutis, cap. 15. Sic habetur: Ut Di-
vini Officij recitatio debitam sortiatur preparationem, Fratres
omnes, impedimento legitimo non detenti, Chorum adeant, ubi
maneant genuflexi usque ad signum inceptiois Officij, mentem
cælestibus contemplationibus disponentes. Officij recitatio gravis
fit, & devota, debitis pausis interpositis; curentque Superiores, ut
quæ in Choro legenda sunt, diligentè prævideantur; ne in re tam
gravi errores misceantur, atque confusiones. Canendi ritus sua-
vis sit, & devotus, ut finem sortiatur, quem propter à Sanctis
Patribus est institutus. Ut tamè Reformati Fratres ad alia spiri-
tualia exercitia commodius se convertere valeant, Officium reci-
tabunt sine Cantu, sed gravi, sonora, plenaque voce, et suprad-
ictum est. Poterit tamen Guardianus, in aliquibus Solemnioribus
diebus, Cantum etiam præcipere in Hymno, Te Deum Laudamus,
in Missis, Vesperis, & Completorio, ut sibi magis in Domino vi-
debitur expedire, ad sæculi devotionem, & spiritualem Suorum
Fratrum consolationem. Ad Missas autem & alia canenda, Fra-
tres idoneos, de consilio, & consensu Custodis, & Discretorum
Loci Guardianus destinabit.

7. Nescio qua in dictione istius statuti invenit Scriptor
 ordinatum Cantum sine Nota, & exclusum Gregorianum; in
 illo quidem nulla Cantus sine Nota specialis mentio fit, &
 Can-

Cantus Planus permittitur pro certis diebus exprimitur. Prohibet enim tale Statutum generaliter loquendo quemlibet Cantum, & tunc solum adhibet recitationem, gravi tamen, devota, plenaque voce, debitis pausis interpositis, prout primò dixerat. Hoc autem agit, vt ex tali cuiuscumque generis Cantus prohibitione tempus suppetat ad hoc vt Reformati Fratres ad alia spiritualia exercitia commodius se convertere valeant. Quo pacto prohibitio omnis generis Cantus pertinet ad Reformationem saltem indirectè, mediatè, & per accidens; nam hoc modo promovetur exercitium Orationis Mentalis ad quod complendum in ipsis statutis designatur pro singulis diebus duplicis horæ spatium: necnon & conferuntur suffragia ad alia munera Regularia explenda. Dum autem ipsum Statutum designatis diebus, & horis Cantum permittit, loquitur expresse de Cantu Ecclesiastico cum Nota, illo nempe, qui à Sanctis Patribus fuerat institutus, & ad quem adhibendum Fratres idonei, & periti in Cantu desiderantur; Cantum verò sine Nota nec Sancti Patres instituerunt, nec pro illo idonei Cantores exiguntur; nam eo simplicissimo, & sine regulis nec practicis, nec speculativis, quicumque legere sciunt, vti possunt. Hoc profectò, & non aliud, est, quod in prædicto statuto cõtinetur, ex quo particulam avulsam dedit Scriptor, vt ejus absconderet sensum, & ad sui mentem traheret. Adverti tamen debet, quòd Italiæ Reformati prædictis statutis non acquieverunt, siquidem sequenti anno 1596. à Clemente VIII. impetrarunt confirmationem indulti illis à Gregorio XIII. concessi, vt ij sibi metipsis sua propria conderent Statuta, prout affert de Gubernatis, tom. 2. Orbis Seraph. lib. 7. cap. 3. num. 154.

SCRIPTUM ANONYMUM.

Gubernatis, to. 2. Alsì para las Provincias Belgicas: *Observandum erit, vt Divinum Officium in prædictis locis non cantetur, sed devotè sine Nota ab omnibus dicatur.*

ENUCLEATIO.

8. **H**Oc Statuti frustrum accepit Scriptor ex ijs, quæ pro Recollectis Belgicis, & Gallicis concinnavit Rmus.

Calatayronensis, adhibitis ijs, quæ pro Hispaniæ Recollec-
tæ ordinaverat Rmus. Quinonius, prout dictum est supra
num. 5. Cæterum, vt video, huiusmodi Statutis Belgici, &
Gallici vsi non fuere; nam Recollecti Galli obtinuerunt à
Clemente Octavo Bullam *Pro iuncti*, 26. Martij 1601. in
qua eis extensa fuit facultas antea concessa Reformatis Italiæ
ad sibi propria condenda Statuta, quare de talibus Provincijs
in calce Statutorum Segoviensium, loquendo de Statutis Ge-
neralibus nostræ Familiæ, sic dicitur: ** Tametsi Statuta
Generalia (quæ Barchinensia recognita nuncupantur) à Gal-
licis, & Belgicis Provincijs fuerint suscepta, conceditur ta-
men eisdem Provincijs, vt regantur secundùm Statuta Capi-
tulum Generalium, ac Provincialium vsitatorum in qua-
libet Provincia, ita quod si supra memorata Statuta Genera-
lia Barchinensia recognita fuerint aduersa, & contraria
suis prædictis vsitatis Statutis, nolumus in eo casu, prædictas
Provincias ad novas prædictas Constitutiones teneri, & obli-
gari. Verum si casus occurrerit, qui absolvi, & definiti non
valeat per sua vsitata Statuta, tenebuntur prædictæ Belgicæ,
& Gallicæ Provinciæ ad vnguem observare memorata Statuta
Barchinensia recognita. * Quod decretum ex Toletanis
1583. desumptum fuit. Hinc qualibet ex prædictis Nationi-
bus sua Statuta habet, dependentèr tamen à Capitulis Gene-
ralibus, & vt in plurimum ipsis nostræ Familiæ Generalibus
Statutis conformia, prout constat ex varijs Statutis, quæ in
Comitijs Generalibus pro ipsis Nationibus sunt emanata. Sta-
tuta autem Gallica non vidi, quare de ijs, prout specialitèr
pro ipsis Provincijs sunt concinnata, memoriam agere non
valeo; ex testimonijs tamen fidedignis accepi, quod Recolle-
cti Galli Cantu Gregoriano vtuntur. Perlegi verò Statuta
Germano-Belgica, prout ea exponit P. Kerckhovè Recolle-
ctus Provinciæ S. Joseph Flandriæ, & eorum *cap. 2. §. 2.* ha-
betur compilatum Statutum generale Segoviense de Cantu
Gregoriano, excluso Organico, exhibendo, vbi prædictus
Commentator valdè pro suis Cantum Ecclesiasticum com-
mendat. Unde prædicta particula Statuti à Scriptore pro Bel-
gicis Provincijs adducta nihil iuvat.

9. Hac ex causa compilatio Segoviensis præfata Statuta,
quæ ex diversis compaginata Rmus. Calatayronensis pro

Recollectis Belgicis, & Gallicis edidit, solum pro Domibus Recollectionis repertis in Hispania exhibuit, prout constat ex titulo illis ibidem designato, nempe: *Statuta pro vniuersis Conuentibus Recollectorum Fratrum Minorum Regularis Observantiae in Provincijs Hispaniarum degentibus*. Statutum autem restringitur ad personas in Rubrica nominatas, vt docet Barbosa, *vot. detif. lib. 2. vot. 47. num. 60*. Qui titulus pro ipsis Statutis habetur in Chronologia Seraphica; non tamen ea Statuta in praefata compilatione transcripsit de Gubernatis, quia iam ipsa scripserat paulo antea, quatenus à Generali Calatayeronensi evulgata. Unde secundum praesentem statum solum pro Domibus Recollectionis Hispanicae talia Statuta subsistunt, quae Domus per illa reguntur, ad quod illa habent vulgari Hispano sermone translata. Nihilominus tamen Scriptor, cum iam pro Hispanica Recollectione suo more generale Statutum dederit, prout habetur *suprà num. 5*. & ideo ei opus non esset aliud addere; ne Provinciae Belgicae decore Cantus sine Nota carerent, illis tale frustrum statuti adscripsit, ad illius verò examen accedamus.

10. In praedictis ergo Statutis pro Domibus Recollectis Hispaniae Compilatis, *cap. 2*. Sic inungitur: *In primis licet Ritum Cantandi Divinum Officium pius sit, & à Sanctis Patribus Salubriter institutum, & introductus; tamen vt Fratres praefatorum locorum liberius Orationi, & Contemplationi vacent, ac in omnibus ad Paenitentiae lamenta salutaria reliquos suo exemplo provocent, observandum erit, vt Divinum Officium in dictis Locis non cantetur, sed devotè sine Nota ab omnibus dicatur: & sic reverenter, ac pie in dicto Officio se habeant, vt Deum Optimum Maximum, quem praesentem, & sui obsequij inspectorem habent, oculis corporis conspiciere videantur. Et ita Religiosè procedent, vt hora secunda, vel circiter post mediam noctem, Officium Matutini in se finiatur, vt maneat tempus in Oratione, & devotione expendendum. Et vigilent Superiores, vt quae legenda, vel dicenda in Choro, seu Communitate, studiosè praevideantur. Nullus tamen eximatur à Choro, seu alia Communitate, nisi necessitate urgente, & hoc de speciali licentia Guardiani. Ut verò exercitium Orationis Spiritu Devotionis magis increseat, cui caetera temporalia inservire debent; qualibet die totius anni duae horae, & dimidia Orationis modo infra scripto divisae habeantur; videlicet post*

post Matutinale Officium, una hora: post Primam, dimidia: post Completorium, una hora. Sed à Resurrectione usque ad Festum Exaltationis Sanctæ Crucis propter noctium brevitatem, Orationis hora post Nonam habeatur; in diebus autem jejuniorum, Orationis hora habeatur ante prandium.

II. Causa finalis istius Statuti, est promotio spiritus Devotionis, & orationis, ad cujus exercitium designat spatium duplicis horæ cum dimidia quotidie in Communitatibus consumendum. Ut autem ad perfectum lucrum hujusmodi finis sufficiens tempus supersit, absolute prohibet quodlibet Cantus genus, dum ait, quòd Officium Divinum non cantetur, sed devotè sine Nota dicatur. Si enim locum daret ad Cantum sine Nota, cum de toto cujuslibet diei Officio loquatur, & ad totum illud persolvendum modum assignet, dum iste esset Cantus sine Nota, profectò non adesset tempus ad designatum Orationis Mentalis spatium complendum, & Statuti finis obtineri non posset. Quod & firmatur; nam ad recitandum Officium Matutinale designat tempus duplicis horæ, vel paulò minús; si verò adhuc sine Nota tale Officium esset decantandum, vix spatium trium horarum, prout expertis constat, sufficiens esset: Unde non alium quam recitandi devotè modum, omni genere Cantus exclusò, imponit, ne dispendium temporis in Cantu cum Nota, vel sine illa in detrimentum exercitij Orationis vergat. Quæ etiam intelligentia ad dispositionem supra n. 5. adductam, quæ in id ipsum tendit adhiberi debet. Hoc quoque pacto intellectum, & executioni datum prædictum Statutum in Domibus Hispanicæ Recollectionis apparet, ubi tantum in Solemnitatibus Missa Conventualis, & modica Officij Divini portio decantari solent; si autem hucusque præfati Recollecti Cantum Planum non habuerunt in usu, inde fuit, quia cum illis ex prædicto Statuto necessarium non erat, illum non didicerant; cæterum post istius novissimi mandati promulgationem, ut videmus, ad ejus praxim vocem dederunt.

Statut. pro
hac Famil. an-
no 1633.
Veaſe la Chro-
nolog. Seraph.
hic.

Aſi tratando de nueſtros Deſcal-
cos, ſe nos mada entonar, y no cantar
la *Benedicta*, no dando otra cauſal mas,
que ſu Reforma: *Ab huiusmodi memo-
rati Nocturni conſtitutione nullatenus
eximitur illorum Conuentuum Fratres,
qui, quoniam Reformati ſunt, non utun-
tur Cantu.*

ENUCLEATIO.

12. **N**E autem conquererentur Hiſpani Diſcalceati de
eo quod, dum Scriptor ira liberaliter pro alijs
Reformationibus Statuta Generalia diſtribuat, quibus illæ
Cantu ſine Nota ſplendefcentes appareant nullum ſit iſtis
Diſcalceatis tale Generale Statutum, ideo Scriptor, cum ad
manus non haberet, id deſonge traxit nempe à Reformatio-
ne Italica, quia illi non deſerviebat, mutuatum.

13. Hoc itaque teſtimonium ex clauſula alterius trunca-
ti Statuti aſſert Scriptor, & habetur in Toletanis anno 1633.
non quidem pro Provincijs Diſcalceatorum Hiſpaniæ, nec
pro hac noſtra Ciſmontana Familia, vt perperam ſupponit
Scriptor, & in margine exprimit, ſed ſolum pro alia Ultra-
montana Familia, prout ex titulo, ſub quo tale Statutum con-
tinetur, conſtat, qui talis eſt: *Pro Ultramontana Familia.* Nec
non & patet ex ejuſdem Statuti conſtructione, vbi ſic dicitur:
*Quando contigerit cantari die Sabbati Miſſam de Immaculiſſi-
ma Conceptione Deiparæ Virginis, præcedenti tunc die, veneris
ſerò, dato ſigno ad Salutationem Angelicam, antequam Fratres
ſe ſe de more ſtagellent, Solemnius, quo fieri poterit, cantent Anti-
phonas, Pſalmos, Lectiones, & Reſponſoria primi Nocturni Of-
ficij de Immaculiſſima Conceptione Mariæ, &c.* Hoc autem
Nocturnum, prout hic deſcribitur, nunquam in noſtra Ciſ-
montana Familia in more fuit qualibet hæbdomada decan-
tari, ſed aliud Nocturnum, ſcilicet primum Officij Parvi B.
Mariæ, vnde nomen accepit *Benedictas*, & ſic habetur deſum-
ptum ex Toletanis 1583. in Compilatione Rmi. Samaniego,
cap. 3. §. 9. dum ibi dicitur: *Deinde ſtatuiſmus, vt in qualibet*
beb-

hebdomada, in qua Sabbati die, festum duplex non occurat, Feria sexta post Completorium, in Virginis Immaculate Laudem, decantetur Nocturnum, vulgò dictum Benedicta, cum Responsorijs: Sancta, & Immaculata Virginitas, & O. Gloriosa Domina, & Oratione de Conceptione. Hęc quidem fuit, & est consuetudo in hac nostra Cismontana Familia, tam apud Discalceatos, quàm apud Observantes; unde illa alia dispositio sicut & aliæ sub illo titulo contentæ non pro Discalceatis Hispanis nec pro Familia ista, sed solùm pro Transalpina prodijt, quod, innegabile est; nihilominus tamen de illo Statuto pertractare oportet.

14. In prædicto quidem Statuto ita habetur: *Ab hujusmodi memorati Nocturni Constitutione nullatenus eximuntur illorum Conventuum Fratres, qui, vel quòntam Reformati sunt, non utuntur Cantu, vel qui Cantum omnino ignorant; sub eisdem pœnis decernimus enim, ut id genus Fratres devotius, & gravius, quo poterunt dictum Nocturnum unisona, & alta voce recitare teneantur; sicut Solemnius etiam quo poterunt, simili tono celebrabant sequenti die Sabbati Missam de Immaculatissima Deiparæ Virginis Conceptione. Illud hic advertendum, prædictum Nocturnum antecedente serò die Veneris cantandum, vel recitandum esse juxta laudabilem, & commendatam antiquorum Patrum nostrorum devotionem, veluti quandam præviam dispositionem, & præparationem ad Augustissimum Sacrificium Missæ sequenti die Sabbati in memoriam Purissime Conceptionis Deiparæ Virginis, et supra, Solemnius cantanda.*

15. Intentum istius Statuti aperte dignoscitur, nempe quod nullus Conventus cujuslibet qualitatis esset in Ultramontana Familia ab ejus Observantia eximeretur. Dictum enim erat primò quod tale Nocturnum Solemnius decantaretur, quæ magna Solemnitas ibidem individue, & plurimis circumstantijs describitur; Licet enim jam tunc temporis & per multos annos antea Reformati Italiæ Cantu Plano uterentur, tamen adhuc formatas Provincias non habebant, sed tantùm Custodias; erant etiam tunc novas Domos acquirentes, quare in illis non erat opportunitas ad Cantum Gregorianum exprimendum, quare necessum erat, ut dispensatione, quæ prout infra patebit, viguit in nostro Ordine ad hoc ut certis locis, & urgente necessitate omitteretur Cærus Planus, vti suis-

104.

sentiquare ne hujusmodi causa, aut etiam ignorantia Cantus Gregoriani apponeretur ad non cantandum tale Nocturnum, quod statuebatur cum omni Solemnitate decantari, affert Statutum, quod decantetur, vel recitetur unisona, & alta voce; ita ut nulli Fratres ejusdem Familiae ab hujus Statuti observantia eximerentur. Si autem hoc sit, præcipere nostris Hispanis Discalceatis, quod non utantur Cantu cum Nota, sed solum Cantu sine illa, videat, qui intelligit, & judicet. Mirum tamen est, quod dum Scriptor toto suæ animæ ingenio, Discalceatos deobligari à Statutorum Generalium observantia, demonstrare, satagit; quoad hoc tamen Statutum, quod nec pro Discalceatis Hispaniæ, nec pro nostra Cismontana Familia concinnatum fuit, & tantum tanquam de longè tractum, & sua voluntaria mente Discalceatos concernat, velit ipsos teneri.

16. Ad quod firmandum invitat in margine Lectores, ut tale Statutum legant apud Chronologiam Seraphicam, cum pro alijs hujusmodi Statutis citasset de Gubernatis in suo Orbe Seraphico; & ratio est, quia præfatum Statutum in Chronologia Seraphica habet in margine hanc Notam: *Constitutio hæc etiam Reformatos, seu Discalceatos obligat. Quæ marginalis Nota non reperitur apud de Gubernatis, & ideo Scriptor non ad hanc, sed ad Chronologiam Seraphicam jubet lectores ire.* Nota tamen illa, vel addita fuit Ammannuentium incuria, vel alia causa apposita; nam de Discalceatis Hispanis loqui non valet, siquidem tale Statutum non pro illis, nec pro nostra Familia Cismontana, sed solum pro Transalpina fuit emanatum. Loqui autem valet ipsa marginalis Nota de quibusdam Reformatis, qui tunc temporis in illa Familia Ultramontana vigeabant; nam Urbanus Octavus in Bulla, *Sacrofanctum 1. Martij 1625.* Custodiam Bavaricæ in Provinciam erexit hoc modo: *Custodiam præfata in Provinciam Ordinis S. Francisci Reformatorum Discalceatorum Bavaricæ nuncupandam, quæ reformata, & alijs eorundem Fratrum Reformatorum Discalceatorum nuncupatorum Provincijs Regnorum Hispaniarum conformis, & ad illarum instar esse, &c.* Similiter dum Provincia S. Salvatoris Hungaricæ Reformationem amplexari statuit, ipse Urbanus Octavus in Bulla, *Sacrofanctum 15. Septembris 1629.* decrevit: *Provinciam prædictam in Provinciam Fratrum Discalceatorum nun-*

eupatorum Provincijs Regnorum Hispaniarum conformis, & ad illarum instar esse, &c. Quæ erectiones factæ fuere, ut ex ipsis Bullis constat, ita ut tales Provincie intra Familiam Ultramontanam permanerent, & Generali Prælato ipsius Familiæ subderentur. Cæterum allatæ Provincie Discalceatorum nomine abrogato, deinde sub Reformatorum appellatione, & juxta eorum mores, inter Familiæ Transalpinae Reformatas Provincias numerantur, & omnes Cantu firmo, seu Plano utuntur. Unde patet, qua ratione velit Scriptor, allatum Statutum pro nostris Hispanis Discalceatis prodijisse.

17. Ut autem quoad inferiora majori claritate procedamus, advertendum est, quod Scriptor quamdam differentiam sibi benè visam adinvenit inter Cantum, & Tonum, seu inter has voces, ita ut Cantus sit vsus Cantus Plani, seu Gregoriani, & Tonus seu intonare non aliud exprimat, quàm Cantum sine Nota, vel simplicis prolationis sine modulatione vsus; & in hoc sensu non solum ipse loquitur, sed etiam vult intelligi & Statuta, & Doctorum Authoritates, quod valdè voluntarium est; nam voces, seu verba, nisi aliud suadeat materia, aut rei natura, de qua agitur, intelligenda sunt juxta suam propriam significationem, & secundum communem vsus loquendi; prout ex plurimis Juribus, & Doctoribus, docet Barbosa, tom. Var. tract. Axiomat. Jur. axiomat. 222. num. 4. & 7. Unde præfatæ voces, quando apud Statuta, vel Doctores alius sensus eis non apparet conferri, debent intelligi secundum illam significationem, pro qua fuerunt inventæ; licet cum, vel ex materia, vel ex loquentis intentione dignoscatur, vel largè, vel modo translatio sint interpretandæ.

18. Quod verò voces allatæ suam propriam significationem quoad facultatem Musicam habeant, satis habetur ex Doctoribus D. Isidorus, lib. 3. *Ethymol. cap. 19.* ita loquitur: *Tonus est acuta enunciatio vocis: Est enim harmonia differentia, & quantitas, qua in vocis accentu, vel tenore consistit: ejus genera in quindecim partibus Musci diviserunt, ex quibus Hyperdulius novissimus, & acutissimus: Hypodorius omnium gravissimus est. Et lib. 7. Ethymol. c. 19. ait: Lectio dicitur, qua non cantatur, et Psalmus, vel Hymnus; illic enim modulatio, hic sola pronuntiatio queritur. Et d. lib. 3. cap. 19. inquit: Cantus est inflexio vocis; nam sonus directus est, præcedit autem sonus*
Can-

Cantum. Et lib. 7. Ethymol. cap. 12. ita fatur: Cantor autem vocatus, quia vocem modulatur in Cantu. Hujus duo genera dicuntur in Arte Musica, sicut ea docti homines Latine dicere poterant: Praecentor, & Succentor: Praecentor, qui vocem premitit in Cantu: Succentor autem, qui subsequenter eamendo respondet. Concenter autem dicitur, qui consonat, qui autem non consonat, nec concinit, nec Cantor, nec Succentor erit. Et lib. Different. lit. S. ita habet: Inter sonum, & sonitum: Sonus est, quidquid auditur sensibile: Sonitus verò confusio vocis tubarum.

19. Venerabilis Beda, exponens illud 1. *Esdra* 2. v. 65. *Et in ipsis Cantores, atque Cantatrices ducenti.* Inquit: ** Cantores autem juxta litteram appellat eos, qui Psalmos dulci modulatione resonabāt. * Ipse tom. 1. tract. de Musica Theorica, ita ait: * Tonus est, quando vocula voculam tota sui quantitate superaverit, & insuper ipsius superatae voculae octava parte, vel in intensione acuminis, vel in remissione gravitatis. Semitonium est, quando Tonus in duas non aequas, sed inæquales partes secatur. * Et sequenti tract. de Musica quadrata, seu mēsurata, sic fatur: * Genus verò hujus sciētia est peritiā modulationis harmonicæ, quæ ex concordantię plurimorum sonorum, vel ex compositione longarum, breviumque figurarum perficitur. Materia hujus est, sonus ordinatus secundum modum. Sonus sumitur pro melodix, & concordix differentia, ordinatur pro numeris temporum in figuris consistentium ante perfectam pausam secundum modum pro quantitate longarum, breviumque figurarum, quę in vocis accentu, & tenore consistit. *

20. Si etiam consulantur posteriores in Musica facultate Magistri, nihil communius apud ipsos inveniēmus, quàm vsus harum vocum: *Tonus, intonatio, intonare*, cum sua propria significatione pro Cantu verè modulato. Sic loquitur Salinas *de Musica, lib. 4. cap. 12.* * Toni nomen quadrifariam accipi potest. Primò enim significat vocis harmonicæ tensionem, juxta nominis Ethymologiam, secundum quam productio, seu tensio dici potest, quod est tendere, vel producere, & tunc accipitur pro sono ad harmoniam apto, in quo significato dicitur Tonus asper, aut levis: Magnus, vel parvus: & ut vulgò dicunt: bonus vel malus. Secundò sumitur in com-

paratione ad aliud respectivè secundùm acutum, aut grave, juxta quod significatum alij gravi, alij acuto Tono canere dicuntur; nulla tamen habita ratione determinatæ quantitatibus in acumine, & gravitate. Tertio accipitur pro ea distantia, quæ est inter Diapente, & Diatessaron, aut inter Hexachordum majus, & Diapente: in quo significato dicimus Tonum majorem, vel minorem. Postremo accipitur pro integra instrumentalis harmoniæ compositione, in qua significatione dicitur ab Euclide esse locus vocis Systematis capax, latitudine carens, in longitudinem solum ab acuto in grave, aut à gravi in acutum protensus. *Et sequent. cap. 13. inquit*: Tria ergo consideranda circa tractationem Tonorum asserit Ptolæmus: Primum extremorum distantiam: deinde media, quæ sunt inter extrema: Tertio excessum, quo vnus distat ab alio. Et ante omnia sciendum est, sonum sic à Tono differre, vt punctum a linea, ita à sono secundùm longitudinem in acutum, aut grave Tonus protenditur, vt sonus simplex sit, Tonus autem compositus. * Sic similiter in quolibet opere Musico passim inveniuntur tales termini juxta sui rigorosam significationem, & asserit Tapia *de Musica, tract. de Cantu Plano, cap. 20.* Fr. Paulus Nasarre, *tom. 1. lib. 2. de Cantu Plano per tot.* & omnes omninò Magistri in hac arte, qui omnes pleno ore ridèrent, si adductam à Scriptore differentiam audirent.

21. Nec aliter in nostro vulgari tales voces se habent; primò quidem & principaliter juxta suam rigorosam significationem quid Musicum demonstrant, licet aliquando largo modo, aut per translationem quid aliud designent. Ita exponit D. Sebastianus de Covarrubias *in suo Thesaurò linguæ Hispanica*, vbi *lit. C.* ait: * Cantar, del verbo latino, Cano canis. Este termino no solo se atribuye al hombre, pero tambien à las Aves, y abusivamente dezimos, que canta la Rana, el Grillo, y la Chicharra. Los de la Germania llaman cantar en el Potro, quando vno puesto en el Tormento confiesa el delito. *Et infra*: Canto, ò es simple de vna sola voz, y esta puede ser arrimada à instrumentos, ò por sí: ò de muchas voces juntas, y estas hazen melodía, y armonía: De aqui nace la diferencia del Canto Llano, Canto de Organo, Contrapunto, y de cada cosa de estas ay su Arte. *Et lit. S. inquit*:
 O
 Son,

Son, Latine Sonus, qualquiera ruido, que percebimos con el sentido del oir, largo modo se llama Son, y propriamente Sonido; y el Son dize cierta correspondencia á la consonancia Musica. *Et lit. T. ait:* Tono, Latine Tonus, vale sonido, ò acento, cerca de los Musicos lo dividen en ocho, por ser tantas las diferencias del clausular, considerando lo que sube, y lo que baxa el Canto Llano, en el empezar, y terminar. De allí se dixo Entonar, Cantar á Tono, y Entonado, que algunas vezes se toma en mala parte, por el Phantastico. Salir de Tono, no con tinuar el modo, y orden, conque vno empieza, ò á cantar, ò á razonar.*

22. Atque Statutum Toleranum, quod accommodare Hispanis Discalceatis intendebat Scriptor, dum Nocturnum B. Marię Virginis Solemniori Ritu decantari præcipit, voce, *Intonare*, utitur, prout ibi habetur: * Hebdomadarius immediatè intonabit primam Antiphonam, qua intonata duo Cantores Superpelliceis vestiti intonabunt Psalmum sequentem: & eo absoluto, repetetur Antiphona tota, & intonabitur altera, quod in reliquis servabitur. In decantatione dicti Nocturni, Hebdomadarius semper erit (ad maiorem ejus devotionem, & gravitatem) Generalis Minister, si aderit, vel eo absente, Commissarius Generalis, quo absente, gravior, qui extiterit in Conventu Prælatus: Prima, & secunda lectio devotissimè, & pausatissimè cantabitur ab ijs gravioribus Patribus, vel etiam Fratribus, qui clariori voce præpollent: tertiam verò Cantabit Hebdomadarius. Loco tertij Responsorij cantabitur Antiphona: Tota Pulchra es, &c. quam tamen intonabunt Cantores alternatim, sicut consuevit fieri in Cantu dictę Antiphonę, respondente Choro, &c.* Si ergo juxta hoc Statutum, prout expressè testatur Scriptor, nobis Discalceatis præcipitur intonare illud Nocturnum, *Benedicta*, profecto id nobis præciperetur Cantu Plano decantare.

23. Etiam modus rusticus canendi, seu vt ab alijs dicitur, Phantasticus, quia sine Regulis aut numeris determinatis adhibetur, Cantus vocari solet, & taliter clamantes, cantar e dicuntur, prout disertè assert D. Joanes Chrysostomus, *tom. 1. in Psalm. 41. ante med.* dicens: * Nostra certè natura usque adèo delectatur Canticis, & Carminibus, & tantam cum eis habet necessitudinem, & convenientiam, vt vel Infantes

ab vberibus pendentes, si flent, & afflicentur, ea ratione sopiantur. Nutrices quidem certe, quae eos gestant in vtris, saepe abeuntes, & redeuntes, & quaedam puerilia eis carmina decantantes, supercilia eorum ita sopiunt. Quo circa saepe quoque viatores meridie agentes iuga animalia, hoc faciunt, canentes, itineris molestiam illis Canticis consolantes. Nec solum viatores, sed etiam Agricolarum vbas in torculari calcantes, vindemiantes, & vites colentes, & quodcumque aliud opus facientes, saepe cantant. Nautae quoque remos impellentes, hoc faciunt. Jam vero mulieres quoque texentes, & confusa flamina radio discernentes, saepe quidem, & per se singulae, saepe autem etiam omnes concorditer unam quamdam melodiam concinunt. Hoc autem faciunt & mulieres, & viatores, & agricolae, & nautae, qui ex opere faciendo suscipitur laborem Cantu consolari volentes, utpote quod anima, si Carmen, & Canticum audierit, molesta, & difficilia sit facilius toleratura. *

24. Ex dictis optimè dignoscitur, quod voces: *Cantus, cantare, sonus, sonare, Tonus, & intonare*: sua propria, & rigorosa significatione, ad quam exprimendam inventae fuerunt, intelligi debent, dum aliud non suadetur ex natura materiae de qua agitur, nec aliud colligitur iuxta mentem loquentis, aut scribentis; nam in alijs circumstantijs etiam lato modo, & more translatis accipi queunt, prout ex ipsa Scriptura, vel Doctoris loquentis more in suis eloquijs servato prudens lector indagare potest. Attamen velle quod ubicumque tales reperiuntur voces, Cantus semper intelligi debeat pro Musica modulis, & numeris constructa, & è converso intonatio, aut Tonus nunquam de Cantu Modulato accipi valeat, quid violentum, & voluntariè excogitatum censeri debet.

25. Autamotamen, quod Scriptor illam differentiam, & intelligentiam talium vocum, qua usus est, desumpsit ex *Caramuele, qui in Theolog. Regul. Comment. ad Regul. S. Benedicti, disp. 101. dub. 6. n. 1327.* dixit: ** Cantare ille dicitur, qui psallit in Tono convenienti Antiphonis secundum punctorum variationem, regulariter determinatam. Cantus dividitur in Enarmonicum, & Gregorianum. Canunt secundum normam Gregorianam, qui sine diminutione intervallorum praecinenti unisonant, aut equisonant: Canunt vero enarmonicè,

nice, qui consonant diversis distantijs. Hispani Enarmonicum *Canto de Organo* dicunt, & Gregorianum *Canto Llano*. Ille indirectum legit, qui in eodem puncto cantat; qui canendi modus ab Hispanis vocatur *Entonar*, Intonare. Tandem ille legit simpliciter, qui eadem voce, qua communicè loquitur, nempe voce, cui nulla possit, aut consonare, aut dissonare. * Fortè ex hoc extero Doctore quæsit Scriptor Hispanarum vocum significationem, qua utitur, cum posset eam veram apud Domesticos invenire.

26. Cæterum, ut puto, allatum differentiarum modum excogitavit Caramuel, ut aliqua verba obscura Regulæ S. Benedicti exponeret; nam *cap. 12. præfata Regulæ*, dicitur: *In Matutinis Dominico die, in primis dicatur Psalmus sexagesimus sextus sine Antiphona indirectum*: Quod ultimum verbum exponens Caramuel ubi supra, *ad disp. 88. n. 1211.* ait: *Indirectum, hoc est uno Tono, sine melodia*. Et deinde *ad disp. 89. n. 1217.* iterum idem verbum expendens inquit: *Sanè hæc vox indirectum, ad verbum esse videtur, idem significans, quod consecutivè, & nulla Antiphona interposita; quæ expositio ex parte colligitur ex cap. 17. Ubi vocat Psalmos Directaneos, qui sine Antiphona, vel Invitatorio recitantur; sic ergo decantandum dicit Psalmum 66. Deus misereatur nostri. Possunt & hoc modo verba S. Patris exponi: Alij Psalmi obliquè, & variè inflexa melodia cantantur; Psalmus 66. Indirectum, id est sine harmonica declinatione debet intonari. Præfata igitur differentia vocum, & eorum significatio inventa fuit à Caramuele, ut Regulam S. Benedicti exponeret, & ea utitur ad Cantum juxta talem Regulam exprimendum; non autem ut hoc eodem pacto intelligat Doctores, qui diverso modo utuntur illa voce, *intonare*. Unde Scriptor si juxta hunc sensum verba in opere Caramuelis inventa intelligere valet, quia ipse Caramuel suam mentem aperuit; non tamen benè se gerit, dum ubicumque apud alios Doctores, & Statuta tales invenit voces, illas intelligi vult juxta diversitatem à Caramuele solum pro Regula Benedictina excogitamam. Sed quia de hoc satis in questione de voce, licet dicta necessariò præmitenda fuerint, ad alia testimonia à Scriptore adducta transeamus.*

SCRIPTUM ANONYMUM.

E sta ha sido en toda la Descalçez su modo de pagar los Divinos Oficios, y costumbre tan asentada, como observó el Señor Caramuel, que preguntando, si está la Comunidad obligada á cantar las Horas Canonicas? Responde: *Standum est Religionis, & Monasterij consuetudini: Religionis quidem, nam Discalceati Canonicas Horas intonant.*

Caramuel. Theol. Regul. disp. 101. dub. 6.

ENUCLEATIO.

27. **C**ujus generis fuerit consuetudo de hac re apud Discalceatos reperta opportuniori loco apparebit. Talis autem consuetudo cujuscumque sit generis, nunc minimè prodest, cum per mandatum Pontificium omnino extincta habeatur. Diminuta verò authoritas Illustrissimi Caramuelis adducta adhuc oportet integrè exhiberi: ait quidem Caramuel in *sua Theolog. Regul. tom. 1. Comment. ad Regul. S. Benedicti disp. 101. dub. 6. n. 1327. Petitur: qui debeat communitas Officium Canonicum persolvere, legendo, cantando, an intonando? Consultò de Communitate solum dubito: qui Particulares satisfaciunt, cum simpliciter legunt, nec tenentur privatim cantare, aut intonare. Ad quaestionis hujus decisionem manudent subsequentes resolutiones. Prima: standum est Religionis, & Monasterij consuetudini. Religionis quidem; nam Discalceati Canonicas Horas intonant; similiter fit in aliquibus parvis Monasterijs aliorum Ordinum.*

28. Hoc in asserto primò loquitur Caramuel de Discalceatis, qui independentèr ab alijs Provincijs integrum Corpus Religionis constituunt, vt sunt Capuccini, & Carmelitæ Discalceati; hi enim dum Cantum Gregorianum excludunt, consuetudinem suarum Religionum respectivè sequuntur, cui stare debent, dum Superiorem auctoritate aliud illis non injungitur. Discalceati autem nostri Ordinis stare etiam debent consuetudini Religionis nostræ, cujus membra sunt, cū alijs vnicum Regulare Corpus constituentia; in nostro autem Ordine ab ejus exordio Cantus firmus, seu Gregorianus in more viget, & ipsius Statutis Generalibus est Ordinatus

quare